

Hvorfor DR?

- En diskursteoretisk analyse af DRs eksistensberettigende kommunikation

Why DR?

- A discourse theoretical analysis of DR's communication regarding its raison d'être

Kandidatafhandling
Cand. Soc. i Politisk Kommunikation og Ledelse
Bjarke Levin Madsen - 61535
Emil Rønne Nielsen - 99440
Vejleder: Emil Husted

Antal anslag: 204.654
Antal sider: 105
Afleveringsdato: 13. september 2018

Copenhagen Business School 2018

Abstract

The aim of this paper is to examine DR's communication regarding its *raison d'être* since the monopoly breach on the Danish radio and television market in 1988 and up until today. In addition to DR's own communication in this regard, the paper analyses the current political debate about DR's future in connection with a new media policy agreement in Denmark. The political debate is examined in order to find out how DR's own communication positions itself in relation to the expectations that are being conveyed from political hand to organisation's work.

Based on the analysis in the first section, the paper shows that there have been a number of changes in relation to what is central in DR's communication regarding its *raison d'être*. The paper shows that DR's communication in the 80's focused on quality. This focus changed in the late 90's, and "Danishness" became the new guiding principle for the organisation's self-identifying communication. The analysis shows that this principle is reinforced over the years and up until today, as DR - in its current organisational communication - focuses on the organisation's important responsibility with regards to the delivery of Danish content. In addition to the communication's change of focus over the years, the paper also illustrates that DR's communication is evolving from focusing on DR's own positivity towards focusing more on the negative aspects provided by the global media industry.

The second section of the paper looks at the current political communication among the parties in the Danish Parliament, and shows a polarisation, when it comes to political expectations for DR. On the one hand, the opposition parties (Enhedslisten, SF, Alternativet, De Radikale Venstre and Socialdemokratiet) articulate DR as an organisation that holds an important role as a guarantor of coherence in an otherwise globalised media world. On the other hand, the Government (including Venstre, Liberal Alliance and Det Konservative Folkeparti) and Dansk Folkeparti's assessment is that DR has grown too big and thus would prefer a smaller DR focusing on the creation of quality content.

Based on the analysis of DR's communication regarding its *raison d'être* as well as the analysis of the political expectations for DR, the paper offers two concrete recommendations directed at DR. These recommendations focus on how DR - in the future - can adapt its communication to match the organisation's own beliefs, while at the same time meeting political expectations.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	5
2. SPECIALETS ARGUMENT.....	7
3. FREMGANGSMÅDE.....	8
4. ANALYSESTRATEGISKE OVERVEJELSER.....	12
4.1 <i>En epistemologisk orienteret videnskabsteori.....</i>	<i>12</i>
4.2 <i>Et poststrukturalistisk afsæt</i>	<i>13</i>
4.3 <i>Teoretisk udgangspunkt: Ernesto Laclaus diskursteori.....</i>	<i>13</i>
4.4 <i>Analyse med afsæt i poststrukturalismen.....</i>	<i>14</i>
5. ERNESTO LACLAUS DISKURSTEORI.....	16
5.1 <i>Diskursteoriens historiske afsæt.....</i>	<i>16</i>
5.1.1 Antonio Gramscis og Ferdinand de Saussures betydning for Laclaus diskursteori.....	16
5.2 <i>Diskursteoriens begreber</i>	<i>17</i>
5.2.1 Diskurs	18
5.2.2 Artikulation.....	19
5.2.3 Diskursens nodalpunkt.....	19
5.2.4 Det konstitutive ydre	20
5.2.5 Ækvivalens og differens	21
5.2.6 Dislokation	22
5.2.7 Hegemoni.....	23
5.3 <i>Operationalisering af begreber.....</i>	<i>24</i>
6. METODE	25
6.1 <i>Præsentation af metoder.....</i>	<i>26</i>
6.2 <i>Valg af metode.....</i>	<i>26</i>
6.3 <i>Dokumentanalyse.....</i>	<i>27</i>
7. EMPIRI	29
7.1 <i>Indsamling af empiri.....</i>	<i>29</i>
7.2 <i>Gennemgang af empiri.....</i>	<i>30</i>
7.2.1 DRåben.....	30
7.2.2 DRs holdningspapirer.....	31
7.2.3 Fagbøger.....	31
7.2.4 Artikelkartotek	31
7.2.5 Politiske medieudspil	31
8. AFGRÆNSNING	32
8.1 <i>Afgrænsning i delanalyse 1</i>	<i>32</i>

8.2 Afgrænsning i delanalyse 2	32
8.3 Afhandlingens definition af DR som organisation	33
9. ANALYSE.....	34
10. DELANALYSE 1.....	36
10.1 NEDSLAGSPUNKT 1: MONOPOLBRUDET - ENDEN PÅ DRS ENEVÆLDE	36
10.1.1 Dislokationen af det danske tv-marked	37
10.1.2 DRs italesættelse af dislokationen	38
10.1.3 DRs nye interesse for selvlegitimering	39
10.1.4 DRs forsøg på ny meningskonstruktion	39
10.1.5 Nodalpunkt: Kvalitet som et centralt begreb i DRs kommunikation	41
10.1.6 Kvalitetens konstitutive yderside.....	42
10.1.7 Artikulatorisk logik: Differentielle elementer i DRs kommunikation.....	43
10.1.8 Differenslogikken fortsættes	44
10.1.9 Danskhedens rolle i kommunikationen	45
10.1.10 Opsummering: DRs eksistens berettiges med afsæt i en kvalitetsdiskurs	46
10.2 NEDSLAGSPUNKT 2: DANSKHEDEN VINDER FREM	47
10.2.1 Sedimenteringen af en ny virkelighed for DR	47
10.2.2 DRs fortsatte fokus på selvlegitimering.....	48
10.2.3 Kvalitet er stadig i fokus	49
10.2.4 Nodalpunkt: Skift i DRs kommunikation.....	50
10.2.5 Den konstitutive yderside til danskhed	51
10.2.6 Fra begreb- til aktørfokus	52
10.2.7 Artikulatorisk logik: Ækvivalente elementer gør deres entré	53
10.2.8 Opsummering: Fra en kvalitetsdiskurs til en danskhedsdiskurs	54
10.3 NEDSLAGSPUNKT 3: DANSKHEDEN I DRS KOMMUNIKATION INTENSIVERES	56
10.3.1 Rystelserne iagttages med regeringens medieudspil	57
10.3.2 Hvad ligger forud for medieudspillet.....	58
10.3.3 De danske ændringer som en lille brik	58
10.3.4 Forholdene dislokteres på ny	59
10.3.5 DR iagttager forandringer på markedet	60
10.3.6 Nodalpunkt: Dansk indhold bliver kommunikationens anker	61
10.3.7 DR påtager sig et ansvar for at levere dansk indhold	62
10.3.8 Konstitutiv yderside: Aktørfokus spidser til.....	63
10.3.9 Artikulatorisk logik: Med dansk indhold tager de ækvivalente elementer fart	65
10.3.10 Opsummering: Dansk indholdsdiskurs på spil i DRs kommunikation	67
10.4 DELKONKLUSION	69
11. DELANALYSE 2: DR I ET POLITISK PERSPEKTIV	73
11.0.1 Iagttagelsespunktet er diskurs - ikke aktør	73

11.0.2 De diskursive rystelser er allerede fastlagt.....	73
11.1 REGERINGEN OG DANSK FOLKEPARTIS ITALESÆTTELSE AF DRS ROLLE.....	74
11.1.1 Det primære fokus på danskhed forkastes.....	74
11.1.2 Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker gentænkning og fokusering af DR	75
11.1.3 Nodalpunkt: Kvalitetsindhold som begrundelse for DRs eksistens	76
11.1.4 Konstitutiv yderside: DR i dets nuværende form	77
11.1.5 Artikulatorisk logik: Differens på spil i optegningen af kvalitetsindhold	78
11.1.6 Opsummering: Fikseringen har rod i en kvalitetsindholdsdiskurs.....	79
11.1.7 Hvordan positionerer DRs kommunikation sig med regeringen og Dansk Folkeparti?	80
11.2 OPPOSITIONSPARTIERNES ITALESÆTTELSE AF DRS ROLLE	82
11.2.1 DR som garant for en sammenhængskraft.....	82
11.2.2 Sammenhængskraft som nodalpunktet.....	83
11.2.3 Sammenhængskraftens konstitutive yderside	84
11.2.4 Artikulatorisk logik: Oppositionens kommunikation gennemsyres af ækvivalens.....	86
11.2.5 Opsummering: Oppositionens kommunikation trækker på en sammenhængskraftsdiskurs.....	87
11.2.6 Hvordan positionerer DRs kommunikation sig med oppositionens forventninger?	88
11.3 DELKONKLUSION	89
12.ANBEFALINGER TIL DRS EKSISTENSBERETTIGENDE KOMMUNIKATION.....	92
12.0.1 Politisk rammesætning	92
12.0.2 DRs egne forventninger	92
12.1.1 <i>Anbefaling nr. 1: DR som en samlende instans for, hvad der er dansk.....</i>	<i>93</i>
12.1.2 <i>Anbefaling nr. 2: Sæt øget fokus på kvalitetsindhold</i>	<i>94</i>
13. KONKLUSION.....	96
14. LITTERATURLISTE.....	99

“

I de mange år, da DR havde monopol på radio og tv-området oplevede man næppe - hverken internt eller blandt lyttere og seere - noget særligt behov for at begrunde eller forklare DRs eksistens (...) Med monopolbruddet og fremkomsten af de mange satellitsendte radio- og tv-kanaler er denne situation markant ændret

- DR, 1994

”

1. Indledning

Dykkes der ned i DRs kommunikation i tiden mellem 1980'erne og frem til dags dato, så kan det iagttages, at DR i denne periode har udsendt en bred række af publikationer, hvor fokus har været at begrunde organisationens raison d'être. Baggrunden for, at det netop er fra 1980'erne og fremefter, at DR begynder at lægge vægt på at begrunde organisationens eksistens, skyldes ifølge DR selv, at dens monopol på radio og tv-området blev brudt:

“I de mange år, da DR havde monopol på radio og tv-området, oplevede man næppe - hverken internt eller blandt lyttere og seere - noget særligt behov for at begrunde eller forklare DRs eksistens (...) Med monopolbruddet og fremkomsten af de mange satellitsendte radio- og tv-kanaler er denne situation markant ændret” (DR, 1994: 8).

DRs dengang nye fokus på eksistensberettigende kommunikation har siden 1980'erne og op til i dag gjort sig gældende i form af eksempelvis faktaark, indledninger i årsberetninger, interne medarbejdermagasiner og kataloger udsendt som input til politiske forhandlinger. Det seneste tydelige eksempel på en eksistensberettigende kommunikation fra DRs side er fra slutningen af 2017. Denne gang er det i form af kataloget ”Dansk indhold til alle” (DR, 2017b), som er udgivet op til politiske forhandlinger om indgåelse af en ny mediaaftale.

Politiske forventninger til DR anno 2018

Netop de politiske forhandlinger omkring en ny mediaaftale vækker interesse. For ét er, at DR selv bruger tid på at argumentere for organisationens berettigelse, mens noget andet er, hvad de politiske aktører, som sætter rammerne for DR, begrunder DRs virke med.

Rammerne for DRs virke fastsættes i mediaaftaler, som bliver indgået i det danske Folketing. Disse politiske aftaler er oftest gældende for en flerårig periode, hvor den seneste aftale, der udløber i 2018, blev indgået i 2014 af samtlige partier i Folketinget (Kulturministeriet, 2018a)¹. Inden år 2018 rinder ud, skal der derfor være indgået en ny mediepolitisk aftale, der sætter betingelserne for DRs fortsatte virke (Kulturministeriet, 2018b). I den forbindelse har regeringen bestående af Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti med

¹ Den 30. juni 2018 blev et nyt medieforlig indgået mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Da hovedparten af speialet var udformet på dette tidspunkt, er det væsentligt at nævne, at kommunikationen vedrørende selve det endelige forlig ikke er

opbakning fra Dansk Folkeparti præsenteret et udspil til den nye medieaftale. I aftalen lægges der blandt andet op til, at DR skal beskæres med 20 procent og skære ned på antallet af tv-kanaler (Regeringen, 2018c: 4f). Ligeledes har Dansk Folkeparti kaldt DR *“en økonomisk kæmpe”* (Dansk Folkeparti, 2016: 3), og regeringen fremhæver DR som værende en *“mediemastodont”* (Regeringen, 2018a). Samtidig har repræsentanter fra samtlige andre politiske partier på Christiansborg været ude med deres syn på DR samt præsenteret deres ønsker for DR fremadrettet. I den forbindelse er DR eksempelvis blevet kaldt en *“bærende og formidlende samfundsinstitution”* (Alternativet, 2018: 3), og det er fra anden side blevet konstateret, at *“Danmark har brug for DR”* (Mark, 2018: 7). Som citaterne indikerer, er der således umiddelbart forskellige politiske opfattelser af, hvad DR er for en størrelse, og hvad DRs rolle skal være.

DRs historiske kommunikation og politiske forventninger

Hvis ovenstående kort skal ridses op, har DR i en lang årrække brugt tid på at begrunde organisationens eksistens. Seneste eksempel på dette er førnævnte katalog ”Dansk indhold til alle”, som er udgivet op til de mediepolitiske forhandlinger anno 2018. I den forbindelse melder afhandlingens første interesse sig. For når DR siden 1980’erne har brugt kræfter på at udsende materiale, der har DRs eksistensberettigelse som fokus, er spørgsmålet, hvordan denne kommunikation har taget form? Samtidig kan det konstateres, at de mediepolitiske forhandlinger anno 2018 synes at vise, at forskellige opfattelser fra de danske partier i forhold til DRs virke gør sig gældende. Hermed fremkommer afhandlingens anden interesse. For hvis samtlige danske partier ytrer sig om DRs eksistens samtidig med, at DR selv forsøger at fiksere en særlig mening omkring egen berettigelse, hvordan positionerer DRs egen eksistensberettigende kommunikation sig så i forhold til de politiske forventninger til DRs virke?

Med afsæt i ovenstående introduktion og de præsenterede interesser vil dette speciale først undersøge DR i et historisk perspektiv i forhold til at få fastlagt, hvordan organisationen over tid har berettiget sin eksistens. Dernæst vil specialet bevæge sig over i en analyse af den nutidige politiske kommunikation omkring DR. Herefter vil resultatet fra den første analyse bidrage til at vise, hvordan DRs historiske og nutidige eksistensberettigende kommunikation positionerer sig i forhold til nuværende politiske forventninger.

Helt konkret vil der blive arbejdet ud fra følgende problemformulering:

Hvordan kan det iagttages, at DR har legitimeret organisationens eksistensberettigelse siden monopolbrudstiden, og hvordan positionerer DRs kommunikation sig i forhold til de politiske forventninger anno 2018?

2. Specialets argument

Med afsæt i ovenstående indledning og problemformulering vil specialet i nærværende afsnit præsentere det overordnede argument, der etableres via afhandlingens to delanalyser, og som fremlægges endeligt i specialets afsluttende konklusion.

Specialet argumenterer i delanalyse 1 for, at DR med monopolbruddets realitet i 1988 har påbegyndt en ny type kommunikation, hvor organisationen fokuserer på at legitimere sin egen rolle og søge mod en mere eksistensberettigende kommunikation. Ved hjælp af et begrebsapparat hentet i Ernesto Laclaus diskursteori identificeres der en *kvalitetsdiskurs* i DRs kommunikation omkring monopolbruddet, da kvalitet står som et centralt element i DRs eksistensberettigende kommunikation. Den videre analyse har vist, at det primære fokus på kvalitet kan iagttages at skifte i DRs kommunikation i slutningen af 1990'erne, hvor danskhed dukker op som et centralt element. Her identificerer analysen *danskhedsdiskursen* som en diskurs, DRs udmeldinger artikuleres med afsæt i. Denne diskurs fortsætter op til i dag; dog i en udviklet form, hvorfor den nu navngives som *dansk indholdsdiskursen*. Her italesætter DR et ansvar for leveringen af dansk indhold til den danske befolkning, hvilket organisationen ser sig selv som garant for at sikre. Hvad der fremstår som en af de mest centrale pointer, som specialets delanalyse 1 fremanalyserer, er, at DRs kommunikation ændrer sig fra at fokusere på egen positivitet til i højere grad at beskrive konkurrenter gennem en negativ retorik. Med dette skal forstås, at DR i tiden omkring monopolbruddet er mest optaget af positivt at artikulere, hvad organisationen står for, hvorimod organisationen den dag i dag lægger stor vægt på at beskrive konkurrenternes slagsider.

Med afsæt i de identificerede diskurser i delanalyse 1 bevæger afhandlingen sig videre til delanalyse 2, hvor de politiske forventninger anno 2018 til DRs virke behandles. Her samler delanalysen regeringen og støttepartiet Dansk Folkepartis kommunikation og iagttager, at den politiske kommunikation særligt kredser om kvalitetsindhold som det centrale knudepunkt.

Hermed argumenterer specialet for, at regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation aktiverer en *kvalitetsindholdsdiskurs*, der sætter DR som en medieorganisation, som skal vægte kvalitet i sin indholdsproduktion. Regeringen og Dansk Folkeparti ser DR som en mediemastodont, der er blevet for stor og artikulerer her et fokus på nyheder, kultur og historie som det centrale for DR, hvis organisationen skal kreere kvalitetsindhold. I forlængelse heraf er det specialets konstatering, at regeringen og Dansk Folkepartis forventninger til DR ikke positionerer sig i overensstemmelse med DRs nuværende eksistensberettigende kommunikation, da blikket hos DR er på dansk indhold, mens fokus hos regeringen og Dansk Folkeparti er på kvalitetsindhold.

Oppositionens kommunikation positionerer sig på den anden side ikke langt fra DRs egen kommunikation, og her argumenterer specialet således for, at oppositionens politiske forventninger overordnet set stemmer overens med DRs aktuelle eksistensberettigende kommunikation. Dette argument kan underbygges med iagttagelsen af, at oppositionens kommunikation særligt trækker på en *sammenhængskraftsdiskurs* i de artikulerede forventninger til DR. Her italesættes det fra oppositionens side, at DR har til opgave at agere samlende mediehus for befolkningen, der bindes sammen, får fællesskab og sikres en dansk referenceramme i kraft af DRs indsats for at sikre sammenhængskraft.

Slutteligt argumenterer specialet for, at hvis DR har en interesse i at tilgodese de politiske forventninger, der sættes til organisationen, så kan DR overveje at fortsætte kommunikationens fokus på dansk indhold til hele befolkningen for at følge oppositionens forventninger. Samtidig kan DR kigge bagud og se på organisationens tidligere brug af kvalitet som kernebegreb, da kvalitet vægtes højt hos regeringen og Dansk Folkeparti.

3. Fremgangsmåde

For at byde ind med en klar retning for specialets opbygning, vil dette afsnit præsentere, hvorledes fremgangsmåden i nærværende kandidatafhandling vil tage form.

Først præsenteres afhandlingens analysestrategiske overvejelser. Her vil det blive behandlet, hvorfor og hvordan en epistemologisk orienteret videnskab og et laclauiansk diskursteoretisk fundament findes brugbar til analysen af DRs egen eksistensberettigende kommunikation samt de politiske forventninger til medieorganisationen.

Efter præsentationen af Laclaus diskursteoretiske begreber vil selve operationaliseringen af begreberne blive fremlagt. Her vil vi gøre rede for, hvordan vi som specialestuderende læser begreberne, og herunder hvordan vi vælger at operationalisere begreberne i analysen af DR. Dernæst vil specialets metodiske refleksioner blive fremlagt med et formål om at klarlægge og overskueliggøre specialets metodiske fremgangsmåde. Efter de metodiske refleksioner vil specialets empiriske overvejelser blive berørt med et afsnit, der gennemgår vores empiriske indsamlingsproces samt et afsnit, der kort redegør for specialets empiri. Herefter vil specialets afgrænsning finde sted, som behandler vores afgrænsninger i forbindelse med udformningen af både delanalyse 1 og 2.

Med afsæt i de analysestrategiske overvejelser og Laclaus diskursteori som afhandlingens grundlæggende teoriapparat vil analysen herefter finde sted. Analysen vil blive delt op i to delanalyser. Først vil delanalyse 1 have fokus på, hvordan DRs egen eksistensberettigende kommunikation har udviklet sig over tid. Dette vil udmønte sig i form af tre nedslagspunkter, hvor DRs kommunikation kan iagttages at skifte. Herefter vil delanalyse 2 undersøge, hvordan DRs eksistensberettigende kommunikation positionerer sig i forhold til de forventninger, der sættes til medieorganisationen fra politisk hånd på Christiansborg anno 2018. Med udgangspunkt i de to delanalyser vil specialets sidste del byde ind med to konkrete handleanvisninger til, hvordan DRs fremtidige kommunikation med fordel kan tilrettelægges. Endelig vil analysen og de efterfølgende handleanvisninger munde ud i samlet konklusion.

Fremgangsmåden kan ses afbilledet i afhandlingens projektdesign på følgende side.

Problemformulering:

Hvordan kan det iagttages, at DR har legitimeret organisationens eksistensberettigelse siden monopolbrudstiden, og hvordan positionerer DRs kommunikation sig i forhold til de politiske forventninger anno 2018?

Introducerende afsnit

- Indledning
- Specialets argument
- Fremgangsmåde

Analysestrategiske overvejelser

- Videnskabsteoretisk afsæt
- Ernesto Laclaus diskursteori
- Operationalisering af teori
- Metode
- Empiriske overvejelser
- Afgrænsning

Analyse

Delanalyse 1

DRs eksistensberettigende kommunikation

Delanalyse 2

Politiske forventninger til DR og DRs positionering i forhold til disse

Anbefalinger

- Handleanvisninger til DRs fremtidige kommunikation

Konklusion

“

Det man siger om den anden er man selv

”

- Professor Niels Åkerstrøm Andersen, 2005

4. Analysestrategiske overvejelser

Som præsenteret vil vi starte med at redegøre for de overvejelser, som er indgået i udarbejdelsen af specialets analysestrategi.

Da vi med dette speciale søger at analysere, hvordan DR siden monopolbruddet har berettiget sin eksistens, og dernæst hvordan organisationens kommunikation positionerer sig i forhold til politiske forventninger anno 2018, søger vi efter en videnskabelig retning, der spørger ind til, hvordan mening dannes. Det vil sige, at vi søger efter en retning og et værktøj, der kan hjælpe os med at finde svar på, hvordan et meningsfelt konstrueres, og dets mulighedsbetingelser opstår. Denne retning og det værktøj, som vil finde sin anvendelse i analysen, vil blive præsenteret i det følgende afsnit.

Afsnittet vil starte med at skitsere specialets videnskabsteoretiske udgangspunkt, hvorefter en præsentation af den tradition og det bestemte teoretiske afsæt, som specialet søger at finde sine svar med, bliver fremlagt.

4.1 En epistemologisk orienteret videnskabsteori

I en videnskabsteori med et epistemologisk sigte søges det at blive iagttaget, hvordan verden fremkommer i det enkelte tilfælde. En epistemologisk orienteret videnskab erkender ikke gennem en særlig forudindtaget verden - den forsøger modsat at afskrive sig en ontologi. Det vil sige, at en epistemologisk orienteret videnskab søger at deontologisere det genstandsfelt, som undersøges, med målet om at opnå blik for, hvordan verden konstrueres gennem iagttagelsen (Andersen, 1999: 14). Derfor forsøger man i en epistemologisk orienteret videnskabsteori så vidt muligt at træde et skridt tilbage, så et felts opståen iagttages på dets egen præmis og betingelse. Med andre ord opnår en epistemologisk orienteret videnskab således karakter af at være på anden orden i kraft af, at der ikke spørges ind til 'hvad', der eksisterer, men derimod 'hvordan', der eksisterer. Det betyder, at man ved at iagttage ud fra en anden ordens tilgang, hvor iagttagelser iagttages som iagttagelser, forsøger at afselvfølgeliggøre selvfølgeligheder. Hermed er der intet, som kan siges at have en iboende 'naturlig' mening, men man undersøger derimod, hvordan mening opstår (Andersen, 1999: 13). Det vil sige, at det med udgangspunkt i en epistemologisk orienteret videnskab bliver muligt at spørge ind til, hvordan et felt bliver til.

Som analysestrategisk retning synes denne tilgang derfor at være frugtbar til analysen af DRs kommunikation, da den kan vise, hvordan mening opstår, når DR forsøger at berettige sin eksistens, og når organisationens politiske omgivelser iagttager DR. Hvordan den epistemologiske videnskabsteoretiske retning kan udforme sig som et mere konkret analysestrategisk kompas for specialet, vil nedenstående afsnit stille skarpt på.

4.2 Et poststrukturalistisk afsæt

Den epistemologiske videnskabsteoretiske tradition kan læses i poststrukturalismen, da poststrukturalismen beskæftiger sig med, hvordan strukturer konstrueres. Hvor en strukturalistisk videnskabsteoretisk tilgang har sit blik rettet mod systemer med faste strukturer og systematiseringer, så har poststrukturalismen blikket rettet mod det enkelte og singulære (Hyldegaard, 2006: 65). Her er det selve præmissen for den enkelte konstruktion og struktur, der iagttages, behandles og analyseres i sin egen konkrete kontekst, hvad angår de sociale og tidslige omgivelser (Andersen et al., 2005: 12f). Det skyldes, at poststrukturalismen har fokus på en åben struktur, hvor intet forudbestemt centrum gør sig gældende. Fraværet af et altid fast og bestemt centrum, som situationer og strukturer kan føres tilbage til, forkastes, og i stedet indsættes diskursbegrebet som et synonym for en åben struktur, hvor kontingens gør sig gældende (Andersen et al., 2005: 27). En åben diskursiv struktur skal ikke forveksles med meningsløshed eller fravær af orden, men skal derimod forstås som, at samfundets strukturer er dynamiske og muliggør forandringer (Andersen et al., 2005: 28). Med et analytisk afsæt i poststrukturalismen søges der derfor efter den måde, hvorpå strukturer aktualiseres og muliggøres i diskursive bevægelser, hvor alting altid vil kunne være anderledes.

4.3 Teoretisk udgangspunkt: Ernesto Laclaus diskursteori

En teoretiker, der kan iagttages at tage udgangspunkt i den poststrukturalistiske tradition, og som tilbyder et bestemt begrebsapparat til, hvordan diskursive strukturer i en verden uden forudbestemthed analyseres, er den politiske filosof og diskursteoretiker Ernesto Laclau (1935 - 2014). Inden en dybdegående introduktion af Laclau og hans begrebsapparat bliver igangsat, vil begrundelsen for udvælgelsen af Laclau blive præsenteret. Derudover vil det blive beskrevet, hvad det har af konsekvenser for analysen at arbejde med udgangspunkt i den poststrukturalistiske tradition.

Med Laclaus diskursforståelse i hånden trænger enhver idé om en nødvendighedslogik i baggrunden i og med, at intet kan siges at have en naturlig, fastlagt eller forudbestemt plads i samfundet. En pointe Laclau selv understreger: *"(...) givet at samfundet ikke længere opfattes som forenet af en indre underliggende logik, og givet den politiske instituerings kontingente karakter, er der intet lokus, hvorfra en suveræn dom kan fremsiges"* (Laclau & Mouffe, 2002: 148).

I en sådan verdensforståelse, hvor der ifølge Laclau intet centrum og ingen underliggende logik er, indbyder Laclau sig med et teoretisk blik, der gør det muligt at spørge ind til, hvordan mening tilvejebringes og fikseres i en ellers kontingent verden (Andersen, 1999: 92). Her indsætter Laclau en bestemt forståelse af politik, da han iagttager politik som det grundlæggende ved samfundet og dét, der kan fikse samt skabe forandring (Hansen, 2002: 13). Strukturernes aldrig endelige tildeler nemlig det politiske en central rolle i forhold til at forsøge at fastlåse og fikse bestemte meningstilskrivelser i en ellers kontingent verden (Andersen, 1999: 92).

Den særlige forståelse for det politiske, som Laclau abonnerer på, anser vi som strategisk anvendelig for analysen af DR. Dette skyldes, at vi med Laclaus politikbegreb kan forsøge at iagttage, hvordan DR og politiske aktører søger at fikse en særlig mening omkring DR.

4.4 Analyse med afsæt i poststrukturalismen

Inden Laclaus begrebsapparat introduceres, vil det som tidligere nævnt blive fremført, hvilke følger det har at arbejde med afsæt i en poststrukturalistisk teori. Disse teoretiske overvejelser vil blive præsenteret i det følgende:

"Det man siger om den anden er man selv". Således påbegynder Niels Åkerstrøm Andersen, professor ved CBS, sin iagttagelse af poststrukturalismens essens (Andersen et al., 2005: 10). Med sætningen henviser Åkerstrøm til, at man i poststrukturalismens blik aldrig selv kan undsige sig at indgå i det undersøgelsesfelt og de strukturer, man som forsker beskæftiger sig med. En teoretisk pointe, som Ernesto Laclau også bemærker: *"'Historien er en proces uden et subjekt'. Måske - men hvordan kan vi være sikre? Kræver selve muligheden for en sådan påstand ikke præcis det, den prøver at undgå?"* (Laclau, 2002: 123).

Som både Andersen og Laclau understreger, findes der ikke nogen iagttagerafhængig position, hvorfra man som forsker kan undsige sig at blive diskursivt influeret. Det er derfor en grundantagelse for poststrukturalismen og hermed også nærværende speciale, at de systemer og konstruktioner, som undersøges og analyseres, altid vil influeres af iagttageren (Andersen et al., 2005: 10). Derfor kan analysestrategien således ikke få status som neutral eller upåvirkelig. Den vil derimod være et instrument, der påvirker og influerer den kommunikation og de konstruktioner, der er genstand for analyse. For lige så snart der åbnes for et konkret analytisk blik, lukkes der samtidig ned for et andet (Andersen et al., 2005: 11). Når dette speciale har sit iagttagelsespunkt på DR, er det således en konstruktion, der bliver til i et særligt udsnit af nutiden - hvilket gør, at konstruktionen altid kunne være anderledes. En central pointe, der blandt andet gør sig gældende i kraft af ovenstående poststrukturalistiske grundantagelse om, at en iagttagelse altid vil være iagttagerafhængig. Det betyder, at vi som forskere aldrig opnår en position, hvor vi kan undsige os at være en del af det genstandsfelt, som vi iagttager og undersøger.

En præmis, som dette speciale vil søge at have for øje, er, at kommunikation aldrig vil kunne opnå status som værende neutral. Kommunikation vil altid være filtret ind i et diskursivt spin med en bagvedliggende logik, som former talens karakter og retning. Dette er en præmis, som specialet ikke vil forsøge at fraskrive sig, da det jævnfør den videnskabsteoretiske retning vil være en umulighed. Specialet vil dog så vidt muligt forsøge altid at fremlægge, hvorfra talen kommer, og hvorfra den enkelte iagttagelse stammer. Selvom dette ikke fjerner præmissen om, at vi ikke kan fraskrive os det undersøgte materiale, da vi altid vil være med til at skabe en bestemt virkelighed, skal det dog forsøge at skabe en vished om den enkelte iagttagelses opkomst. For at eksemplificere hvad der menes med dette, gives her et eksempel: I analysen af DRs kommunikation vil iagttagelsespunktet udelukkende være DRs egen iagttagelse af sig selv. I den forbindelse vil analysen søge at lade iagttagelserne stå for sig selv, så analysens iagttagelser i videst mulig omfang ikke tillægges forudindtagede værdier og tilskrivelser. Derfor er det alene DRs egen kommunikation og iagttagelser, som analysen ønsker at fremvise uden at søge efter bagvedliggende og dybere forklaringer på DRs ageren.

Med afsæt i ovenstående analysestrategiske overvejelser vil der nu stilles skarpt på afhandlingens teoretiske fundament.

5. Ernesto Laclaus diskursteori

I forsøget på at kunne besvare problemformuleringen har vi som fremført valgt, at specialets analytiske værktøj er Ernesto Laclaus diskursteori. Derfor vil vi med nærværende afsnit præsentere de bestemte aspekter og begreber af Laclau, som vil finde sin anvendelse i analysen. Selv om begreberne i det følgende afsnit vil blive gennemgået, vender vi i specialets analyse tilbage til præsentationerne af begreberne for at sikre en sammenhæng mellem vores definition af begreberne og den efterfølgende anvendelse.

5.1 Diskursteoriens historiske afsæt

For at forstå Ernesto Laclaus teoretiske udgangspunkt og ståsted, vil det her blive beskrevet, hvorfra Laclaus teori er forankret og hvilke inspirationskilder, der ligger til grund for hans teoretiske arbejde.

5.1.1 Antonio Gramscis og Ferdinand de Saussures betydning for Laclaus diskursteori

Det kan iagttages, at Laclau har udviklet sin diskursteori med afsæt i to forskellige teoretiske retninger, som er italieneren Antonio Gramscis (1891 - 1937) forståelse af hegemonibegrebet samt den schweiziske strukturelle lingvist Ferdinand de Saussures (1857 - 1913) sprogforståelse. Centralt i Laclaus diskursteori står netop hegemonibegrebet, som tager sit udgangspunkt i Antonio Gramscis forståelse. I 1930'erne præsenterede Gramsci hegemonibegrebet til at beskrive politiske kampe om at forme og vinde den almindelige sunde fornuft og dermed opnå dominans i forhold til samfundsudviklingen. I Gramscis forståelse af hegemoni står samfundsklasserne som de aktører, der er drivkræfterne bag et hegemonisk projekt, som skal vinde dominans i samfundet (Hansen, 2017a: 340). At bestemte klasser skal stå som afsender på et hegemonisk projekt, forkaster Laclau, da han udvider begrebet til at skulle gælde alle samfundets forhold. Derfor må den sociale kraft, der artikulerer et bestemt hegemonisk projekt, analyseres ud fra den enkelte artikulation, uden at der nødvendigvis er fokus på samfundets klasser (Laclau, 2002: 17). Dette viser Laclaus forankring i poststrukturalismen, da klasser aldrig vil kunne være et forhold, der er bestemt og fastlagt på forhånd, men derimod altid må iagttages i egen tidslighed.

Laclaus reformulering af hegemonibegrebet trækker ligeledes tråde til Saussures sprogteori. Saussures teori har fokus på tegnet, som er en enhed af betegner og betegnet. Det vil sige, at tegnet består af et lydbillede og et betydningsindhold. Forholdet i tegnets tosidede forhold er

arbitrært og vilkårligt, og der er ingen naturlig eller nødvendig forbindelse mellem betegner og betegnet, hvorfor sproget ikke er fastlagt (Hyldegaard, 2006: 70f). Saussures tegn er et socialt tegn, der er forankret i et sprogsamfund, hvorfor det ikke kan ændres af det enkelte individ, og sprogbrugeren må underkaste sig den sproglige tidslighed (Wille, 2007: 65). Laclau er enig med Saussure i, at forholdet mellem betegner og betegnet er arbitrært, men forankringen i et sprogsamfund og individets manglende indflydelse herpå underkender Laclau ud fra den poststrukturalistiske devise om, at intet er fastlagt, hvorfor alt er åbent for forhandlinger (Andersen et al, 2005: 27). Dermed overlades der en mulighed for, at hegemoniske projekter kan entrere og forsøge at tillægge bestemte betydninger til bestemte forhold. Denne mulighed ligger til grund for Laclaus forståelse af det politiske, som præsenteret i det analysestrategiske afsnit. Hvis der var en fastlåst betydning mellem betegneren og det betegnede, ville det være unødvendigt med politik. I og med at der ikke er fastsatte betydninger, anser Laclau det politiske som det helt grundlæggende ved samfundet, da det er her, at ikke bestemte forståelser forsøges tillagt bestemte betydninger (Andersen, 1999: 92ff).

Det vil derfor sige, at Laclau med inspirationen fra Gramsci og Saussure kobler et sprogteoretisk udgangspunkt med en teori om opnåelse af dominans i samfundet med det resultat at kunne vise, hvordan alt er åbent for forhandlinger, hvorfor der er politiske kampe om at udfylde tomheden. Denne pointe er central i Laclaus diskursteori, hvor samfundet er et resultat af politiske kampe om at knytte bestemte betydninger til bestemte projekter (Hansen, 2005: 179).

5.2 Diskursteoriens begreber

Efter at have ridset op hvorfra Laclau har hentet sin inspiration, vil det følgende afsnit præsentere begreberne i Laclaus diskursteori. Dette vil blive efterfulgt af et afsnit, som sammenhængende vil beskrive, hvordan begreberne finder deres anvendelse og bliver operationaliseret gennem specialet.

Først vil de begreber, som kan anvendes til at bestemme en diskurs, blive defineret. I den forbindelse er det vurderet at være mest nærværende, at Laclaus diskursbegreb i sig selv bliver fremlagt som det første, hvorefter en række begreber, der kan anvendes til at vise,

hvordan en diskurs optegnes, bliver behandlet. Disse begreber vil blandt andet have fokus på, hvordan centrum i en diskurs etableres, samt hvordan grænser i en diskurs fastsættes.

Efter præsentationen af de begreber, der har fokus på diskursers opbygning, vil de følgende begreber beskrive, hvordan en diskurs opnår at gøre sig gældende. For i en verden, hvor altting ifølge poststrukturalismen kunne være anderledes, hvordan kan en diskurs så ifølge Laclau opnå at være meningsudfyldende?

5.2.1 Diskurs

”Med diskurs betegner jeg en strukturel helhed af forskelle. Når man, som resultat af en artikulatorisk praksis, er blevet i stand til at konfigurere et system af præcise forskellige placeringer, betegnes dette system af præcise forskellige placeringer diskurs” (Laclau, 1986: 113).

Sådan definerer Laclau diskurs. Begrebet ‘forskelle’ viser tilbage til den tidligere præsenterede poststrukturalistiske præmis om, at intet i verden har en naturlig sammenkobling, hvorfor verden iagttages i forskelle uden noget bestemt center. Disse forskelle søger diskursive projekter at forme, strukturere og etablere i en aldrig tilendebragt meningskonstruktion (Laclau & Mouffe, 2002: 21). Laclau giver et eksempel herpå i form af et jordskælv. Ifølge Laclau er det en situation, der finder sted, men hvorfor det finder sted, er afhængigt af den diskursive konstruktion, som hændelsen opfattes igennem. Nogle vil måske se det som Guds vrede, mens andre vil iagttage det som et naturfænomen - det er afhængigt af den diskursive forståelse, som begivenheden indskrives i (Laclau & Mouffe, 2002: 56).

Helheden af forskelle har karakter af en relativ helhed, idet forskelle aldrig kan opnå en fastlåst position, men derimod hele tiden er dependente af handlinger, hvor relationen formes, bekræftes eller udfordres på ny. Det betyder, som nævnt i ovenstående, at enhver diskursiv konstruktion i Laclaus optik altid vil være for en stund. Den vil aldrig kunne tilendebringes, idet reartikulationer til hver en tid vil kunne åbne den strukturelle helhed af forskelle op, ryste og influere feltet og de ellers konstruerede diskursive meningsfikseringer (Hansen, 2017a: 343). Netop begrebet artikulation kan iagttages som et af Laclaus centrale begreber i diskursteorien, hvorfor næste afsnit vil stille skarpt på artikulationens betydning for diskurs.

5.2.2 Artikulation

Artikulation defineres af Laclau som ”*enhver praksis, som etablerer en relation mellem elementer, således at deres identitet modificeres som følge af denne artikulatoriske praksis*” (Laclau & Mouffe, 2002: 52). Hermed er det via artikulation, at forskelle, der ikke har et nødvendigt forhold til hinanden, kædes sammen og opnår en særlig mening i relation til hverandre. Forskellenes karakter er afhængig af artikulationerne. Hvis en forskel artikuleres inden for en diskurs, betegnes forskellen som et *moment*, mens en forskel, der ikke er diskursivt artikuleret, betegnes som et *element*. En vigtig pointe her er, at elementer først får en betydning i artikulationen, da elementerne er afhængige af et system af relationer for at få betydning; elementet har i sin egenhed ingen betydning (Laclau, 1986: 112).

Laclau understreger, at overgangen fra element til moment i en artikulation aldrig vil blive fuldstændig gennemført, jævnfør den tidligere gennemgåede laclauske præmis om, at alting altid vil kunne være anderledes, og forskellenes karakter er afhængig af den artikulatoriske og diskursive konstruktion, som de indskrives i (Laclau & Mouffe, 2002: 52; Laclau, 1986: 112). Det, der særligt er afgørende for forskellenes betydning i artikulationen, er nodalpunktet, hvilket vil blive præsenteret i det følgende.

5.2.3 Diskursens nodalpunkt

Nodalpunkter iagttager Laclau som de tegn, der i artikulatoriske fikseringer står centralt i den politiske kamp om meningsskabelse. Omkring tegnet ordner de andre elementer sig, og i kraft heraf opnås en særlig mening: ”*Enhver diskurs er konstrueret som et forsøg på at dominere diskursivitetens felt, på at standse forskellenes flyden, på at konstruere et centrum. Vi vil kalde de privilegerede punkter for denne partielle fiksering for knudepunkter*” (Laclau & Mouffe, 2002: 62).

Således får knudepunktet, som vi gennem analysen vil definere som nodalpunktet, ofte karakter af at symbolisere selve den diskursive konstruktion, idet tegnet står centralt i diskursen. Et forhold at have øje for er, at fordi et nodalpunkt artikuleres i én diskursiv artikulation, så kan punktet samtidig være til stede i andre diskursive artikulationer ud fra præmissen om, at et centrum aldrig vil være fasttømret i én bestemt sammenhæng (Laclau & Mouffe, 2002: 94).

Ifølge Laclau kan diskurs og diskursens centrale punkt kun være til, hvis den afgrænser sig fra, hvad den ikke indeholder. Dette vil følgende afsnit fokusere på.

5.2.4 Det konstitutive ydre

Den konstitutive yderside kan betegnes som det diskursen og nodalpunktet ikke er, og det som dermed konstruerer diskursen. Ifølge Laclau er det nemlig denne sontring, som giver rum til, at der overhovedet kan være tale om diskurs, da diskurs kun er til i kraft af afgrænsningen fra noget andet. Laclau skriver: *“På den ene side har hver identitet inden for systemet kun en identitet i det omfang, den er forskellig fra de andre. Forskel = identitet”* (Laclau & Mouffe, 2002: 137).

Helt konkret kan afgrænsningen og det etablerede forhold til ydersiden siges at være dét, der gør, at en diskurs bliver til. Eller som Laclau selv iagttager det: *“Hvis systemets systematisitet er et direkte resultat af den ekskluderende grænse, er det udelukkende denne eksklusion, der grundlægger systemet som sådan”* (Laclau & Mouffe, 2002: 137).

Det vil sige, at diskursiv identitet sker gennem en forskelsdragning. Denne teoretiske retning, hvor forskelstækningen er allestedsnærværende, har væsentlig betydning for forståelsen af det tidligere introducerede politikbegreb, da det politiske hos Laclau netop affødes i spændingsfeltet mellem konstruktionen af et ‘os’ og et ‘dem’. Dette kan ikke siges at være afgrænset til et særligt felt i samfundet, da selv de mest konsensusøgende og demokratiske projekter foretager en grænsedragning ved at sætte et ‘dem’ på ydersiden (Hansen, 2017a: 343; Spicer & van Bommel, 2011: 1721).

Konstruktionen af et ‘os’ og et ‘dem’ kan ifølge Laclau være så stærkt, at den ene part ikke kan gøre sig gældende, hvis den anden gør det. I dette tilfælde er der tale om en antagonisme eller et antagonistisk forhold. Det vil sige, at forskellige parter ikke accepterer hinandens identitet, og der opstår en kamp om hvilken identitet, der skal være til stede og herskende (Laclau, 2002: 74f; Hansen, 2017a: 343).

Derfor kan det konstateres, at diskurs ifølge Laclau kun er til i kraft af dets modsætning og afgrænsning fra noget andet. Nogle diskursive afgrænsninger er dog så stærke, at den ene diskurs simpelthen ikke kan være, hvad den er, hvis den anden er til stede.

Hvor de netop gennemgåede begreber nodalpunktet og den konstitutive yderside er begreber i diskursteorien, der optegner diskursens centrum og diskursens grænse, så er artikulatoriske logikker på spil, når disse optegnes, hvilket vil blive præsenteret i det følgende.

5.2.5 Ækvivalens og differens

Når elementer, der ellers forekommer forskellige, kædes sammen og konstrueres som havende fælles træk, kan det være et udtryk for, at ækvivalenslogikken er bragt i spil. Dette forhold definerer Laclau på følgende måde: *“Ækvivalens skaber altså en anden mening, som, selv om den snylter på den første, også undergraver den; forskellene ophæver hinanden i den udstrækning, de bruges til at udtrykke noget identisk, som ligger til grund for dem alle”* (Laclau & Mouffe, 2002: 81).

Når ækvivalente tegn samles, skabes der en særlig betydning, hvor en mening fikseres, mens andet undergraves til fordel for den ækvivalente optegning. Eller som Laclau kredser om, så ophæver forskellene hinanden for sammen at kunne fikse en fælles identitet rundt om et nodalpunkt, der udtrykker noget identisk for dem alle. Denne identitet tager form ud fra en fælles afstandtagen til samme yderside, da baggrunden for samlingen af de ækvivalente elementer sker med afsæt i en fælles fjende. Dette understreges i følgende pointe:

“De ses alle som relateret til hinanden, ikke fordi deres konkrete mål står i indre forbindelse med hinanden, men fordi de alle ses som ækvivalente i konfrontationen mod et repressivt regime. Deraf følger, at det ikke er noget positivt, de alle har til fælles, der skaber deres enhed, men noget negativt: deres opposition til en fælles fjende” (Laclau & Mouffe, 2002: 140).

Hvor ækvivalente tegn samles ud fra en afstandtagen til en yderside, er det ikke samme kår for differenslogikken. Her udpeges der ikke en eksplicit modstander, der pr. definition ikke kan inkluderes (Hansen, 2017b: 16). Ovenstående pointe gør sig derfor ikke gældende med differenslogikken. Tværtimod kan størrelser i differenslogikken kædes sammen, hvor deres særtræk forbliver intakte. I relief hertil skriver Hansen:

“Den er kendetegnet ved, at de enkelte størrelser kædes sammen side om side og bevarer deres særtræk (...) I forhold til politik ses den i fx velfærdsstaten,

hvor (logikken er) at der ikke er nogen krav eller politikker som ikke (i princippet) kan inkluderes og imødekommes” (Hansen, 2017b: 16).

Som påpeget opgiver et different element ikke på samme måde som en ækvivalens sin partikularitet i sammenkædningen med nodalpunktet; tværtimod står elementerne sammen side om side og bevarer deres særpræg. Ydermere understreger Hansen, at der ikke er nogen elementer, der ikke kan inkluderes i et differentielt projekt, hvorfor projektet fremstår mere positivt end et ækvivalent projekt (Hansen, 2005: 182).

Det vil dermed sige, at de to artikulatoriske logikker adskiller sig fra hinanden. På den ene side har vi at gøre med en ækvivalent logik, hvor elementer samles i kraft af deres modstandstagen til et fælles ydre. På den anden side står den differentielle logik, som er mere positiv i den forstand, at den i princippet skal kunne inkludere alle, uden de skal samles i en fælles modstandstagen.

I ovenstående er præsenteret, hvordan en diskurs ifølge Laclau konstrueres og hvilke faktorer, der indgår i denne proces. Nu vil fokus rettes mod, hvordan der åbnes op for, at en diskurs kan entrere et felt, og hvad det betyder, hvis diskursen får lov til at definere det pågældende felt.

5.2.6 Dislokation

Når en imidlertid fastlåst meningskonstruktion er på vej ud af led, opstår der en dislokation. En dislokation sker, når et felt rystes og bliver genstand for en genforhandling. Her åbnes et felt op, der med Laclaus ord ellers har været sedimenteret, hvilket vil sige, at en strukturel orden har været stabiliseret for en tid (Hansen, 2005: 180). Dislokationen kan eksempelvis forekomme i en konflikt, hvor ellers accepterede forhold, der førhen har været taget for givet, problematiseres, og mening forskydes. Dermed åbnes der op for, at nye diskurser kan entrere det dislokerede forhold og forsøge at tilskrive det mening (Hansen, 2017a: 342).

I Laclaus diskursteori anses det som en grundantagelse, at selv de mest fasttømrede diskurser kan dislokere i kraft af nye begivenheder, som den herskende diskurs ikke evner at tæmme og inkorporere. For eftersom diskurser altid konstrueres via en delvis fiksering, hvor der altid er overskud af mening, vil nye artikulatoriske begivenheder til hver en tid kunne konfrontere

diskursen (Torfing, 2013: 209). Man kan kalde dislokationen en grundlæggende præmis i Laclaus diskurstheori, idet ingen diskurs kan opnå en endegyldig fiksering. Laclau understreger selv, at dislokation er indskrevet i enhver strukturs logik: *"Givet at ethvert system har uafgørbare grænser, kan intet system beskyttes fuldstændigt (...) Dislokation er sporet af kontingens inden for strukturen"* (Laclau & Mouffe, 2002: 156).

I tilfælde af en dislokation igangsættes nye kampe, som vil give anledning til re-lokeringer, hvor diskurser kæmper om at reartikulere og udfylde de rystede sociale forhold. Netop det tidligere præsenterede begreb 'artikulation' er centralt i en situation med dislokation, hvor de sociale forhold rystes, da der i sådanne situationer er behov for artikulation som 'svar' på, hvordan situationen overkommes (Hansen, 2017b: 16).

Men hvordan iagttages dislokationer, og hvordan kan man overhovedet slå fast, at der er tale om en dislokation på et felt? Som oftest kan en dislokation iagttages eksplicit i empirien. Hansen skriver: *"I analytisk sammenhæng fungerer dislokationer som startpunkt for analysen, da det er der, vi vil kunne se forskellige forsøg på at reartikulere det kriseramte. Ofte vil det være sådan (...), at dislokationerne faktisk adresseres meget eksplicit i materialet"* (Hansen, 2017a: 346).

Med en diskursanalytisk tilgang kan man derfor med fordel lade sig lede af dislokation(er), som analysens startpunkt, da de i mange tilfælde kommer eksplicit til udtryk i empirien. Hvad det betyder, hvis et felt bliver dislokeret, og en diskurs formår at meningstilskrive det dislokerede forhold, vil blive beskrevet i næste afsnit.

5.2.7 Hegemoni

Som tidligere præsenteret trækker væsentlige dele af Laclaus diskursforståelse på Gramscis forståelse af hegemonibegrebet, hvor forståelsen af hegemoni fokuserer på kampen om at vinde dominans i samfundsudviklingen. I forlængelse heraf introducerer Laclau selv hegemoni således:

"... konstruktionen af det sociale involverer både momenter af fragmentation og momenter af forening. Hegemoni er i denne forstand betegnelsen for en aldrig tilendebragt operation; det vil sige forsøget på at skabe en fixering, som

altid på en eller anden måde vil blive truet. I en vis forstand forsøger hegemoni - alle artikulatoriske praksisser - i sidste ende at gøre det samme som at skrive i vand. Det er noget, der er umuligt, ustabilt og sårbart, men alligevel noget man til en vis grad kan opnå” (Laclau, 1986: 107).

Laclau fastlægger her hegemoni som en operation, der trods dets umulighed, ustabilitet og sårbarhed stadig til en vis grad kan opnås. Såfremt en diskursiv konstruktion formår at fiksere et givent indhold med en særlig hensigt, så opnår diskursen det, der af Laclau defineres med begrebet hegemoni. Hvis en diskurs opnår hegemonisk status, betyder det, at diskursen i kampen mod andre diskurser for en stund har formået at knytte en særlig mening til diskursens felt. En vigtige pointe er, at det altid kun vil være for en stund, da ingen meningstilskrivelse kan være konstant. Derfor vil diskursernes kampe aldrig være tilendebragt, og kampe vil altid blive igangsat på ny.

5.3 Operationalisering af begreber

I foregående afsnit er Laclaus begreber blevet præsenteret enkeltvis. I det følgende vil den teoretiske forståelse af begreberne blive omsat til en fremstilling af, hvordan der i analysen vil blive dømt og arbejdet med afsæt i begreberne. Det vil sige, at det vil blive fastlagt, hvordan begreberne anvendes, og dermed hvordan empirien undersøges.

Som det i teoriafsnittet er blevet konstateret, så tager den diskursanalytiske tilgang med afsæt i Laclaus teori oftest udgangspunkt i bestemmelsen af en dislokation, hvor man leder efter forhold, der er blevet rystet, og som dermed er ude af led, hvorfor nye meningstilskrivelser kan entrere. Dette vil ligeledes være formålet med bestemmelse af dislokationer i denne afhandling, da analyse af dislokationer vil være med til at vise, hvordan forhold rystes, og der dermed kan ske nye meningstilskrivelser i forhold til DRs virke - både hvad enten det gælder DR selv eller politiske aktører, der søger at tilskrive DRs eksistens en særlig berettigelse. Det vil med andre ord sige, at der med dislokationsbegrebet vil blive ledt efter begivenheder, der synes at have medført, at ellers sedimenterede forhold omkring DRs virke dislokeres, mening forskydes og nye betydningssystemer kan gøre deres entré.

Dette leder over til at præsentere, hvordan diskursbegrebet vil blive anvendt i analysen. Da iagttagelsespunktet er at undersøge, hvordan en organisations berettigelse på et felt søges

italesat og fastlagt, vil diskursbegrebet blive anvendt til at analysere, hvordan der i kommunikationen trækkes på en strukturel helhed af forskelle i forsøget på at legitimere DR som organisation. Måden, hvorpå vi dømmer en diskurs og dermed den strukturelle helhed af forskelle, er ved at søge med begrebet artikulation. Dette vil foregå ved, at artikulationsbegrebet bliver anvendt som et analytisk redskab til at undersøge, hvordan der i DRs egen kommunikation samt i kommunikationen fra de politiske aktører konstrueres og skabes en bestemt virkelighedsforståelse i forhold til DRs virke. I den forbindelse vil begrebet nodalpunkt blive anvendt til at undersøge, hvad der står centralt i artikulationerne, når DR søges tilskrevet en bestemt berettigelse. Samtidig vil det konstitutive ydre blive identificeret gennem en analyse af, hvad der sættes modsat det centrale i kommunikationen, og dermed som det den enkelte diskurs afgrænser sig fra. I forlængelse heraf vil begreberne differens og ækvivalens blive benyttet. Dette med det formål at finde svar på, hvordan de diskurser, som de forskellige kommunikationer omkring DRs virke tager afsæt i, enten har fokus på deres egen positivitet eller om de i højere grad fokuserer på, hvad der skal tages afstand fra.

Med ovenstående anvendelse og operationalisering af de forskellige begreber fra Laclau har afhandlingen som sit sigte at kunne iagttage, hvordan diskurser kommer til syne i DRs ekistensberettigende kommunikation samt i den politiske kommunikation, der interesserer sig for DRs rolle i dag. Selve de fremanalyserede diskurser vil blive endeligt fastlagt i de respektive opsummeringsafsnit på de enkelte diskursanalyser, hvor specialet med afsæt i diskursanalysen navngiver de identificerede diskurser.

6. Metode

Efter at have fremlagt hvordan specialet vil behandle og arbejde ud fra de forskellige Laclau-begreber, vendes blikket nu mod en præsentation af de metodiske forudsætninger, som specialet tager sit afsæt i.

I undersøgelser, der har et socialvidenskabeligt afsæt, arbejdes der oftest med en metodedistinktion mellem kvantitative og kvalitative undersøgelser. Det vil sige, at forskeren vælger mellem at arbejde med afsæt i enten en af de to metoder eller begge to i en kombination (Justesen & Mik-Meyer, 2012: 15). For at kunne forklare hvilken metode, der vil gøre sig gældende i nærværende afhandling, vil følgende afsnit kort præsentere

metodeperspektiverne, hvorefter afsnittet vil fokusere på, hvad det betyder at arbejde med afsæt i den valgte metode, samt hvordan det vil tage form.

6.1 Præsentation af metoder

I en kvantitativ metode er fokus på at indsamle data, der gør det muligt at udlede konklusioner ud fra et numerisk perspektiv. Med det skal forstås, at en kvantitativ metode oftest når frem til et statistisk resultat og på baggrund heraf drager en bestemt slutning. Undersøgelser med afsæt i en kvantitativ metode benytter sig eksempelvis af spørgeskemaundersøgelser, hvor resultatet bruges til at vise bestemte mønstre i det empiriske materiale. Derfor vil en undersøgelse, der har sit udspring i den kvantitative metode søge at fremsige et entydigt resultat, der kan sige noget generaliserende om et fænomen (Justesen & Mik-Meyer, 2012: 15f).

I en kvalitativ undersøgelse søges der ikke efter et resultat, der på baggrund af et numerisk resultat kan sige noget generaliserende om et fænomen. En kvalitativ metode undersøger derimod et fænomen med det formål at kunne forklare, hvordan fænomenet eksempelvis fremtræder, opleves eller siges. Man er interesseret i at nærme sig en forståelse af, hvordan et fænomen eksisterer og opstår. Derfor er fokus ikke på statistiske gennemsnit, men derimod på sociale processer, og hvordan disse udvikles (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 17; Justesen & Mik-Meyer, 2012: 16f).

6.2 Valg af metode

I specialets analysestrategiske og teoretiske gennemgang er det blevet præsenteret, at denne afhandling har valgt at spørge ind til et felts fremkomst og de dertilhørende processer. Det er ligeledes fremstillet, at vi med det blik, som vi har valgt at besvare afhandlingens problemformulering med baggrund i, aldrig vil kunne sige noget generaliserende, da alting iagttages som værende kontingent og dermed kunne være anderledes.

På baggrund af disse faktorer vil en undersøgelse med afsæt i den kvantitative metode ikke finde sin anvendelse i dette speciale. Undersøgelser med afsæt i den kvantitative metode har, som fremstillet, fokus på at generere et resultat på baggrund af målinger og hårde data, som dernæst kan sige noget bestemt og afklarende om et fænomen. Dette ville ikke være

anvendeligt i denne afhandling, da vi arbejder ud fra en forståelse af, at man ikke spørger 'hvad' til et fænomen, men at man derimod spørger 'hvordan' til et fænomen.

Fremfor at arbejde med afsæt i den kvantitative metode vil denne afhandling således tage udgangspunkt i den kvalitative metode. Som netop beskrevet, betyder dét at arbejde med afsæt i en kvalitativ metode, at der vil blive søgt efter at opnå en større forståelse for et fænomens opkomst og konstruktion. Derfor vil en kvalitativ metode være anvendelig ved udformningen af dette speciale, da vi netop søger at finde svaret på et fænomens konstruktion i forhold til, hvordan der konstrueres en bestemt virkelighed af DRs eksistensberettigelse.

6.3 Dokumentanalyse

En bestemt metode, der befinder sig under den kvalitative paraply, er dokumentanalysen. Denne analyseform vil blive anvendt i dette speciale, hvorfor det følgende afsnit vil gennemgå dokumentanalysen. Ligeledes vil det blive præsenteret, hvordan dokumentanalysen vil spille sammen med vores anvendelse af diskursbegrebet.

En overordnet præmis i dokumentanalysen er, at dokumentet eksisterer forud for den analyse, som det tager del i. Det vil sige, at analysens empiri ikke er blevet skabt i kraft af analysen. Dette er modsat den empiri, der skabes i forbindelse med eksempelvis interviews, fokusgrupper og lignende, hvor empirien kreeres i forbindelse med analysen. Dette betyder dog ikke, at dokumenter tillader analytikeren en bestemt position, hvorfra dokumentet kan iagttages – analytikeren vil altid være en del af det undersøgte, hvorfor det undersøgte vil blive analyseret ud fra en bestemt position (Lynggaard, 2010: 140).

Når der arbejdes med dokumentanalysen ud fra den poststrukturalistiske tilgang, som dette speciale gør, så går man ikke til et dokument ud fra idéen om, at teksten skal være repræsentativ, og at den derfor skal have bestemte forudsætninger for at kunne indgå i analysen. Fokus er derimod på, at det valgte dokument kan kaste lys over et emne, som dernæst kan generere en ny og interessant viden (Justesen & Mik-Meyer, 2012: 127). I relief til denne pointe skriver professor ved CBS, Kaspar Villadsen, at et dokument skal være eksemplarisk fremfor repræsentativ. Med eksemplarisk skal forstås, at dokumentet skal kunne vise bestemte diskursive regler eller diskursive brud i forhold til det felt, som undersøges. Dette med det formål at kunne vise, hvordan et bestemt fænomen konstrueres og skaber et

bestemt billede af virkeligheden (Justesen & Mik-Meyer, 2012: 127f). Dokumentanalysen benyttes derfor oftest til at undersøge en længere tidsperiode for at kunne vise, hvordan stabilitet og forandringer er undervejs inden for et givet undersøgelsesområde (Lynggaard, 2010: 137). Derfor findes dokumentanalysen brugbar i forhold til at analysere, hvordan DRs eksistensberettigende kommunikation har udviklet sig over tid samt i analysen af de politiske forventninger, der italesættes til DRs virke. I forhold til hvordan der i dokumenter skal søges efter diskursive regler og diskursive brud, så er det som præsenteret Ernesto Laclau og hans diskursteoretiske begrebsapparat, der i denne afhandling finder sin anvendelse som et bestemt teoretisk redskab i forbindelse med dokumentanalysen.

I tråd med ovenstående metodiske betragtninger bør det bemærkes, at specialets analyse af diskurs hermed ikke har til formål at identificere så mange diskurser som muligt i den udvalgte empiri. Derimod stiles der mod en eksemplarisk tilgang, hvor analysen går i dybden med de diskursive regler og konstruktioner, som synes at stå mest centralt. Dette vil sige, at vi ved læsning af nye diskursive regler i empirien, vil fremskrive den diskurs, der i vores blik fremkommer klarest. Helt konkret betyder dette, at vi i vores empiriske gennemlæsning af DRs egen eksistensberettigende kommunikation siden monopolbruddet i 1988 og frem til i dag vil fremskrive de diskurser, der i vores analytiske arbejde synes at fremstå mest markante i forbindelse med diskursive brud. Denne tilgang vil ligeledes blive gentaget i behandlingen af den politiske kommunikation i delanalyse 2, hvor de diskursive konstruktioner, der iagttages som gennemgående for kommunikationen, vil blive fremhævet og analyseret. Dermed ikke sagt, at der i vores gennemlæsning ikke vil kunne iagttages flere diskurser. Jævnfør vores videnskabsteoretiske briller vil diskurs altid være iagttagerafhængig, hvorfor de diskurser, der fremanalyseres, sker i et bestemt udsnit af nutiden og derfor altid vil kunne være anderledes.

På baggrund af gennemgangen af afhandlingens metodiske afsæt, hvor det er blevet fremlagt, hvordan den kvalitative metode og herunder dokumentanalysen kan bidrage til besvarelsen af problemformuleringen, vil den empiri, som finder anvendelse i afhandlingen nu blive præsenteret.

7. Empiri

Med følgende afsnit vil vi redegøre for vores indhentning af empiri samt de dokumenttyper, der inddrages til analysen af DRs kommunikation samt de politiske forventninger til DR i dag. Her vil vi først gennemgå indsamlingen af empiri, hvorefter de enkelte empiriske kilder behandles.

7.1 Indsamling af empiri

Som det skitseres i metodeafsnittet, så bunder specialets analyse i analyseformen dokumentanalyse. Derfor vil nærværende afsnit redegøre for selve processen med at indsamle de dokumenter, der danner grundlag for vores analyse.

I forhold til at få adgang til empiri fra DR, hvor organisationens egen eksistensberettigende kommunikation har været i fokus, har specielt to veje været frugtbare. For den mere nutidige kommunikation fra DRs side har www.dr.dk været anvendelig. Her er en stor del af DRs nutidige kommunikation tilgængelig, hvilket vi i høj grad har kunnet benytte os af. For at få adgang til tidligere DR-materiale har DRs hjemmeside dog ikke været behjælpelig, da kommunikationsmaterialet her ikke går længere tilbage end til midten af 00'erne. Derfor tog vi kontakt til DRs kommunikationsafdeling, som henviste os til Det Kongelige Bibliotek. Her blev vi sendt videre til underafdelingen Småtrykssamlingen. Denne afdeling understøttede vores empirisøgning ved at stille tidligere DR-udgivelser til rådighed. Under vores besøg hos Småtrykssamlingen fik vi mulighed for at få stillet DR-kilder til rådighed - både interne og eksterne publiceringer helt tilbage fra organisationens begyndelse og frem til i dag.

Til analysen af de politiske forventninger til DR har vi primært benyttet partiernes egne digitale presserum til at få adgang til de mediepolitiske publikationer. Herudover har vi på supplerende vis benyttet e-ressourcen Infomedia til artikelsøgning. Da specialet er skrevet i en tid, hvor selve medieforligsförhandlingerne står for døren, har samtlige af Folketingets danske partier aktivt udtalt sig om, hvordan de ser fremtidens mediebillede. Flere af partierne har givet deres holdning til kende gennem konkrete udspil til det kommende medieforlig, hvor de giver deres besyv på, hvilken retning det danske mediemarked skal gå, herunder hvilken rolle DR bør tiltænkes fra politisk side. Særligt disse udspil har vi fundet anvendelige som empirisk fundament for analysen af de politiske forventninger til DR i delanalyse 2.

Ved vores generelle empirilæsning har vi søgt at gå åbent til empirien med det formål at lade empirien tale for sig selv. Med andre ord at lade empiriens egne tematiseringer være ledende for vores iagttagelse af iagttagelser. Denne tilgang til empirien har haft afgørende betydning for måden, hvorpå vi har grebet empirien an. For at illustrere hvordan afhandlingen opererer med devisen om at 'lade empiriens egne tematiseringer være ledende', vil vi her bringe et konkret eksempel. For hvad ligger eksempelvis til grund for, at første delanalyse af DRs kommunikation om sig selv tager afsæt i monopolbrudstiden? Her skriver DR: *"I de mange år, at DR havde monopol på radio og tv-området, oplevede man næppe - hverken internt eller blandt lyttere og seere - noget særligt behov for at begrunde eller forklare DR's eksistens"* (DR, 1994).

Som citatet viser, begynder DR omkring monopolbruddet selv at interessere sig for egen eksistensberettigelse, hvorfor vi som undersøgere følger empiriens tematisering og zoomer ind på empirien i denne periode. Denne tilgang, hvor empiriens egen tematisering bliver ledende, vil på samme vis gøre sig gældende i resten af analysen.

7.2 Gennemgang af empiri

Hvor ovenstående afsnit har præsenteret, hvordan empirien er blevet indsamlet, og hvordan den dernæst er blevet behandlet, så vil følgende afsnit gennemgå kandidatafhandlingens specifikke empiriske grundlag - herunder en præsentation af de konkrete empiriske kilder, som analysen behandler.

7.2.1 DRåben

"DRåben" er DRs tidligere medarbejderblad, som eksisterede indtil 2011 (Mediawatch, 2011). Bladets format var artikelpræget, hvor medarbejdere, ledere og direktionen producerede artikler omhandlende DR og organisationens arbejde. "DRåben" blev hurtigt leverandør af brugbar empiri for vores speciale, da DR her skriver om forskellige problematikker, som organisationen har måtte stå ansigt til ansigt med. Derfor har "DRåben" været en anvendelig kilde i forhold til at analysere de skift i kommunikationen, som vi har iagttaget hos DR - særligt hvad angår tiden omkring monopolbruddet i 1988, som flere udgaver af medarbejderbladet har fokus på.

7.2.2 DRs holdningspapirer

En anden kategori af empirisk materiale, som nærværende speciale har selekteret til analysen af DR, er det, vi betegner som 'holdningspapirer' publiceret af DR. Blandt denne type empiri er det konkrete holdningspapir "Dansk indhold til alle" (2017), som DR har udgivet forud for de mediepolitiske forhandlinger i 2018. I de forskellige holdningspapirer giver DR sit syn på organisationens eksistensgrundlag. Ydermere giver DR her sin holdning til kende, hvad angår mediebildet i sin helhed, og det DR iagttager som sin omverden på mediefeltet. Holdningspapiret som dokumenttype findes interessant for specialet, da argumentationen er snævret ind til at omhandle, hvordan DR selv legitimerer sit arbejde som medieorganisation.

7.2.3 Fagbøger

Udover ovenstående DR-empiri anvender specialet ligeledes faglitteratur som fundament for analysen af DRs kommunikation. Helt konkret fagbøgerne "Radio- og TV-lovgivning" (2004) og "TV i kulturhistorisk perspektiv 1954-1994" (1994), der bidrager til beskrivelsen af de historiske perioder. Dette gælder eksempelvis dislokationsanalysen omkring monopolbruddet i nedslagspunkt 1, hvor medieforsker Preben Sepstrups iagttagelser af situationen bidrager til analysen.

7.2.4 Artikelkartotek

På samme vis inddrager specialet også artikler som baggrund for analysen. Artiklerne stammer fra en række danske medier, herunder Altinget, Politiken og DR selv. Disse indeholder blandt andet interviews med danske medieforskere som lektor Henrik Søndergaard og ph.d. studerende Julie Mejse Münter Lassen, der begge er tilknyttet Institut for Medier, Erkendelse og Formidling ved Københavns Universitet. Herudover inddrages artiklerne, da de indeholder historiske detaljer og/eller essentiel baggrund til de historiske afsnit, der ligger forud for selve diskursanalyserne af DRs egen kommunikation og de politiske forventninger. Udover brugen af e-ressourcen Infomedia.dk har vi indhentet en række artikler, særligt fra Folketingets partiers egne presserum, hvor bl.a. Enhedslisten og Radikale Venstre har skrevet mediepolitiske indlæg.

7.2.5 Politiske medieudspil

Til analysen af de politiske forventninger til DRs rolle i dag har vi søgt direkte efter de politiske partiers mediepolitiske kommunikation. Som skrevet har størstedelen af partierne,

herunder regeringen og Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, SF og Alternativet, publiceret konkrete mediepolitiske udspil, som vi har inddraget i analysen af de politiske forventninger til DR. Her sætter de enkelte partier ord på, hvordan de ser fremtidens danske mediemarked, herunder også hvordan DR fremover skal agere som en del af dette marked, samt hvilke opgaver partierne anser som centrale for DR. Udover selve de trykte udspil er præsentationerne af de behandlede udspil også blevet inddraget, da de givne aktører i nogle af disse giver udtryk for partiernes forventninger til DR.

8. Afgrænsning

Hvor foregående afsnit har behandlet afhandlingens empiriindsamling, så vil nedenstående afsnit stille skarpt på de afgrænsninger, som vi har fundet essentielle for at holde analysefokus på specialets problemformulering. Afsnittet vil først behandle de afgrænsninger, der er foretaget i henhold til delanalyse 1 og 2. Herefter vil afgrænsningen kort redegøre for, hvordan vi gennem specialet omtaler DR som organisation.

8.1 Afgrænsning i delanalyse 1

Som specialets indledning og problemformulering understreger, så ønsker vi i første del af specialet at undersøge, hvordan DR har legitimeret sin egen eksistens som medieorganisation siden monopolbruddet i 1988 og frem til i dag. DRs omfang som organisation er bredt, og mængden af publiceret kommunikation fra organisationen er omfattende. Her har vi i udvælgelsen af empiri haft fokus på det empiriske materiale, hvor DR italesætter sin egen eksistens, herunder hvordan organisationen legitimerer sig selv som medieorganisation. Det vil sige, at vi i indsamlingen af empirisk materiale alene har inddraget materiale, hvor DR begrundes, at organisationens eksistens er berettiget. Dermed afgrænser vi os fra at inddrage materiale, hvor det ikke alene er DR, som italesætter organisationens virke.

8.2 Afgrænsning i delanalyse 2

Hvor første delanalyse tager afsæt i DRs egen kommunikation, vender vi blikket mod de politiske forventninger til DR i delanalyse 2. Her behandles Folketingets politiske partiers mediepolitiske kommunikation forud for det medieforlig, der i skrivende stund forhandles². Her afgrænser vi os til kun kort at præsentere de politiske partier samt de politiske ordførere,

² Som understreget i en tidligere fodnote er medieforliget efterfølgende blevet færdigforhandlet, og der ligger nu et endeligt medieforlig mellem regeringen og Dansk Folkeparti.

der udtaler sig - uden at komme med en dybere redegørelse for de respektive partier - eksempelvis de enkelte partiers ideologiske baggrund. Dette skyldes, at specialets teoretiske fundament bunder i Laclaus diskursteori, hvor iagttagelsespunktet bliver diskurs og kommunikation - ikke aktøren bag kommunikationen.

At valget falder på lige netop de politiske partiers forventninger er samtidig også en klar afgrænsning. For udover DR selv og de politiske partier har flere andre aktører meldt sig ind i kampen om at definere DRs rolle og kerneopgaver - blandt andet i mediebranchen, hvor foreningen 'Danske Medier' og mediechefer har deltaget i debatten (Fogde, 2017; Nielsen, 2017). Det samme gælder den erhvervspolitiske scene, hvor eksempelvis organisationerne Dansk Industri og Dansk Erhverv har italesat deres mening om fremtidens danske mediebillede og DRs rolle heri (Dansk Industri, 2017; Feifer, 2018). Med specialets afgrænsning i delanalyse 2 stiller vi udelukkende skarpt på de politiske partiers forventninger til DR. Hertil hviler argumentet om, at det er de politiske partier, der indgår i de reelle forhandlinger om det kommende medieforlig, hvorfor partierne i sidste ende har det sidste ord i bestemmelsen af DRs mediepolitiske rammer (Kulturministeriet, 2018b).

I behandlingen af den politiske kommunikation fra de danske folketingspartier inddrages der i delanalyse 2 udelukkende aktuel kommunikation. Hermed menes, at den politiske kommunikation omhandler forventningerne til DRs virke anno 2018, og ikke hvordan forventningerne har set ud i et mere historisk perspektiv. Denne afgrænsning sker med baggrund i, at afhandlingen søger at finde svar på, hvordan DRs kommunikation positionerer sig med politiske forventninger i 2018, hvorfor en analyse af den historiske politiske kommunikation ikke havde bidraget til et svar på den stillede problemformulering.

8.3 Afhandlingens definition af DR som organisation

Mens DR ofte associeres med navnet 'Danmarks Radio', skiftede organisationen officielt navn fra Danmarks Radio til DR i 1996 (DR, 2018). Vel vidende at vi behandler DRs kommunikation og den historiske tid omkring DR fra monopolbruddet og frem, omtaler vi dog ikke DR som Danmarks Radio noget sted i specialet. Valget er faldet på DR for at sikre konsistens hele vejen igennem. Udover 'DR' omtales DR primært som 'medieorganisationen' og 'organisationen'.

På baggrund af ovenstående præsentation af både afhandlingens analysestrategiske overvejelser, teori, metode, empiri og afgrænsning, er grundlaget for specialets analyse nu fastlagt.

9. Analyse

I det følgende vil afhandlingens analyse blive foretaget, og her vil delanalyse 1 blive igangsat først. Delanalysen vil være delt op i tre nedslagspunkter, som behandles i kronologisk rækkefølge. Baggrunden herfor er vores ønske om at finde svar på, hvordan DRs eksistensberettigende kommunikation har udviklet sig siden monopolbrudstiden. Til analysen af dette, har vi, som præsenteret i metodeafsnittet, søgt efter diskursive brud, og her har empirien vist tegn på tre brud, hvilke danner fundamentet for vores analyse.

Efter delanalyse 1 er blevet foretaget, og en delkonklusion har samlet op på de vigtigste pointer, påbegyndes delanalyse 2. Denne vil have som sit fokus at undersøge, hvordan DRs eksistensberettigende kommunikation positionerer sig i forhold til politiske forventninger anno 2018. Ligesom tilfældet er i delanalyse 1, afsluttes delanalyse 2 også med en delkonklusion, der opsummerer analysens fund.

“

Den udfordring, vi vil møde, vil komme til
udtryk som en overlevelseskamp (...)
Monopolet er under afvikling

”

- DRs generaldirektør Hans Jørgen Jensen, 1985

10. Delanalyse 1

Som netop påpeget vil delanalysen blive udarbejdet i form af tre nedslagspunkter. Det første nedslagspunkt er tiden omkring DRs monopolbrud, da empirien synes at vise, at DR i denne periode for første gang påbegynder en eksistensberettigende kommunikationsform.

10.1 Nedslagspunkt 1: Monopolbruddet - enden på DRs enevælde

Forud for fjernsynskanalen TV 2's premiere i 1988 havde der været et langt tilløb til at bryde DRs monopol på at sende dansk tv. Det viste sig allerede i 1967, hvor Ministeriet for Kulturelle Anliggender nedsatte en kommission, der skulle undersøge DRs fremtidige udvikling og udbygning. Herunder blev det forelagt, at der skulle etableres et dansk TV 2. Baggrunden var ifølge kommissionen, at de danske seere skulle præsenteres for flere valgmuligheder i forhold til tv-udsendelser. Disse skulle i højere grad være af forskelligartet karakter, hvilket kommissionen mente, at det daværende DR ikke gav mulighed for (Radiokommissionen, 1970: 18). På trods af Radiokommissionens anbefalinger medførte det ikke, at der i denne omgang blev oprettet et TV 2; tværtimod fortsatte monopoltilstanden og efterlod DR med gode vilkår. TV'et var det dominerende nyhedsmedie, og danskerne havde en fælles referenceramme i DR, som nåede 90% af de danske hjem (Sepstrup, 1994: 28, 77).

Selvom DR havde monopol på at sende dansk tv, havde de ikke monopol på at sende tv i Danmark. Det betød, at flere og flere danskere begyndte at se udenlandsk tv i Danmark. I 1969 kunne 850.000 danskere se svensk tv, og dette antal rundede i 1980 2,7 millioner. Overordnet set blev det skønnet, at 80 procent af danskerne i 1980 havde adgang til udenlandske kanaler (Mediekommissionen, 1983: 74).

Adgangen til de udenlandske kanaler blev ikke overset fra politisk side, og i en rapport fra Mediekommissionen i 1983 med navnet "Betænkning om et øget dansk tv-udbud" blev det påpeget, at en større mængde af udenlandsk tv i Danmark medførte et højnet behov for dansk tv til den danske befolkning. Man var sikker på, at der snart ville komme et stort udbud af udenlandsk tv fra satellitter, som man regnede med, at danskerne i høj grad ville benytte, hvorfor der var behov for mere danskproduceret tv (Mediekommissionen, 1983: 80). Derfor blev det debatteret, hvordan en pendant til DR skulle udformes og se ud. Debatten om, hvorvidt der overhovedet skulle oprettes en pendant, var stort set ikke til stede. Derfor blev der i 1983 påbegyndt forsøg med lokalt tv, hvilket i høj grad var tv-grupper, der øvede sig i håbet om at komme med i spillet om at blive den nye danske tv-kanal (Sepstrup, 1994: 30).

Behovet for øget dansk tv, der havde fokus på dansk kultur og sprog, og som kunne konkurrere med forventede udenlandske aktører, var udslagsgivende i 1986, da der blev indgået aftale om lov nr. 335 af 4. juni 1986, populært kaldet TV 2-loven, som ophævede DRs 34 årige monopol på at sende nationalt, dansk tv (Sepstrup, 1994: 15f, 194). Dermed blev TV 2 oprettet som et supplement til DR, og denne kanal skulle øge udbuddet af dansk tv og være en modvægt til det udenlandske tv's indtog på det danske marked. Dette betød, at TV 2 gik i luften for første gang den 14. oktober 1988, og DR skulle således vænne sig til en ny situation (Sepstrup, 1994: 200). Derfor var et opbrud i måden, hvorpå dansk tv hidtil havde fungeret, en realitet.

Et dyk ned i DRs arkiver viser, at denne nye situation blev tilkendt stor opmærksomhed fra DRs side; både i f.eks. DRs personaleblad "DRåben", årsberetninger, artikler og interviews blev den nye rolle vendt og debatteret. Der var tale om en situation, der resulterede i et nyt verdensbillede, som DR skulle forholde sig til, hvilket vi vil behandle i nedenstående afsnit.

10.1.1 Dislokationen af det danske tv-marked

I specialets teoriafsnit påpeges det, at en diskursanalyse med afsæt i Ernesto Laclaus begrebsapparat finder sit tidslige nulpunkt via dislokation. Dislokationen, der karakteriseres som en meningskonstruktion, der er kommet ud af led, får hermed funktion som startpunkt for analysen. Det betyder, at analysen starter med at søge efter det sted, hvor et ellers fast fikseret forhold rystes, og der åbnes op for genforhandlinger, hvor nye meningstilskrivelser kan finde sted.

Som netop præsenteret i den historiske ramme omkring monopolbruddet, kan det iagttages, at det danske tv-marked i slutningen af 1980'erne oplevede en markant rystelse. DR havde i 34 år siddet alene på det danske tv-marked i forhold til at sende dansk tv, men dette ophørte den 14. oktober 1988, da TV 2 sendte for første gang. DR skulle dermed finde sig til rette i en helt ny position, hvor åbningen for andre aktører på tv-markedet udfordrede medieorganisationens ellers faste plads.

Med laclauske termer kan monopolbruddet iagttages som en begivenhed, der dislokerer det danske tv-marked. DR har haft eneret på at sende dansk tv, men med aftalen om TV 2-loven fra 1986, bliver det danske tv-marked rystet og genstand for store forandringer.

Måden, hvorpå det danske tv-marked hidtil har fungeret med DR som ene organisation til at levere dansk tv, er slut. Derfor er tv-markedet åbnet op for nye meningstilskrivninger, da det nye forhold gør, at rollen som aktør på det danske tv-marked er blevet forskudt. Dette har resulteret i debat, hvorfor nye artikulationer kan bringes i spil i kampen om at meningsudfylde det danske tv-marked på ny.

10.1.2 DRs italesættelse af dislokationen

Udover at det dislokerede danske tv-marked kan iagttages i ovenstående historiske redegørelse for perioden omkring monopolbruddet, så kan et dislokeret forhold, som præsenteret i teoriafsnittet, oftest udledes eksplicit i den empiri, der undersøges, da dislokationer oftest italesættes. Dette er også tilfældet med dislokationen af det danske tv-marked i løbet af 1980'erne, hvor DR selv melder sig på banen med iagttagelser af det dislokerede forhold. I 1985 skriver den tidligere DR-generaldirektør Hans Jørgen Jensen: *“Den udfordring, vi vil møde, vil komme til udtryk som en overlevelseskamp (...) Monopolet er under afvikling”* (Jensen, 1985: 16).

Udtalelsen stammer fra det daværende DR-personaleblad ”DRåben”, hvor Jensen stiller skarpt på de politiske planer om at etablere endnu en dansk tv-kanal, som direkte konkurrent til DR. Denne holdning er ikke enestående for DR - men fremgår derimod flere gange i DRs kommunikation. Eksempelvis fire år senere i Jensens nytårstale, hvor han formulerer: *“For det første er monoopolet blevet brudt (...) Vi er stolte af, at vi har klaret disse 3 ændringer med maner”* (Jensen, 1990: 2). Her fremgår det endnu en gang eksplicit, at det dislokerede forhold er noget, DRs egen kommunikation interesserer sig for, da det er et forhold, som generaldirektøren mener, er blevet behandlet godt.

Med afsæt i ovenstående oprids af den dislokation, som kan iagttages at have fundet sted på det danske tv-marked i 1980'erne, vil specialet nu påbegynde en analyse af, hvordan DRs egen kommunikation forholder sig til perioden omkring monopolbruddet, og hvordan bruddet medfører, at DR aktiverer en bestemt diskurs i organisationens eksistensberettigende kommunikation.

10.1.3 DRs nye interesse for selvlegitimering

Som det fremgår, iagttager DR og specifikt DRs daværende generaldirektør Jensen, at DRs monopol er brudt, hvorfor DR med egne ord bevæger sig ind i en 'overlevelseskamp'. Denne form for argumentative orden, hvor DR igangsætter en kamp for overlevelse på baggrund af monopolbruddet, kan synes at vidne om en interesse for at bevise sin egen betydning. Denne fremstår imidlertid som ganske ny for medieorganisationen, der ellers var vant til at navigere ud fra monopolstrukturen. Et forhold, som DR selv konkret italesætter i bogen *"DR 1995-2005 - en redegørelse om DRs idégrundlag, programpolitik og udvikling"* (1994), hvor DR kigger indad og sætter ord på sin eksistens. Her skriver DR: *"I de mange år, at DR havde monopol på radio og tv-området, oplevede man næppe - hverken internt eller blandt lyttere og seere - noget særligt behov for at begrunde eller forklare DR's eksistens"* (DR, 1994: 8).

Citatet, som reflekterer over tiden omkring monopolbruddet, bekræfter, at DR skulle vænne sig til en ny situation. Hvor DR før monopolbruddet ikke gjorde sig mange tanker om at legitimere sin egen eksistens, er scenariet et andet efter begivenhederne i 1988, da DR her begynder at fokusere på egen eksistensberettigelse. DR fortsætter:

"Med monopolbruddet og fremkomsten af de mange satellitsendte radio- og tv-kanaler er denne situation markant ændret. I dag er udbuddet af radio og tv så stort, at alle udbydere både over for omverdenen og sig selv må kunne begrunde, at de "blander sig i koret" (DR, 1994: 8).

Med ovenstående linjer sætter DR flere forhold op, som først og fremmest går på organisationens tid omkring monopolbruddet, og hvordan det, jævnfør DR selv, forandrede præmisserne for organisationens ageren. DR påpeger, at man som medieaktør må begrunde sin tilstedeværelse - eller som DR skriver, hvorfor man 'blander sig i koret'.

10.1.4 DRs forsøg på ny meningskonstruktion

I ovenstående afsnit beskrives, hvordan DR i årene omkring monopolbruddet iagttager organisationens egen situation, og hvordan organisationen må forholde sig til de nye betingelser. Med denne nye situation in mente vil nedenstående analyseafsnit derfor fokusere på dislokationen af det danske tv-marked, og hvordan DR i forbindelse med rystelsen søger at artikulere organisationens rolle.

I en nyopfunden identitetsprofil fra DRs generaldirektør Hans Jørgen Jensen under overskriften “Hvad Danmarks Radio bør stå for i 1985” (1985) redegør Jensen for, hvad DRs værdigrundlag bør være i den kommende mediesituation. Jensen tilkendegiver, at det er vigtigt, at DR finder sin egen profil og vej at gå. I den forbindelse præsenterer Jensen i ”DRåben” en identitetsprofil, som skal gennemsyre organisationen fremadrettet, og som skal ligge til grund for DRs virke. Heri skrives:

“DR skal stå for kvalitet. DR-kvalitet er at være den vigtige kilde for tilfredsstillelse af danskernes forventninger om oplevelse, oplysning og oplevelse gennem radio og fjernsyn. DR-kvalitet er derfor at udsende en mangfoldighed af programmer på dansk og et udbud af de bedste radio-TV-produktioner fra hele verden, både for de få og for de mange - programmer, der kan give ny viden og indsigt, stimulere til aktiv demokratisk medleven (...) DR-kvalitet betyder programmer, gennemført med omhu, ansvarsfølelse og mod og båret af kritisk og selvkritisk sans (...) DR kvalitet betyder at vælge væsentlighed fremfor overfladiskhed, perspektiv frem for sensationalisering, redelighed frem for det smarte (...)” (Jensen, 1985: 17).

Ovenstående uddrag kan med afsæt i Laclaus diskursteori iagttages som en artikulation, idet de enkelte elementers identitet modificeres. Artikulationen består af en række elementer, som i kraft af artikulationens fiksering overgår til momenter, eftersom en særlig betydning fremkommer. I artikulationen ses ‘kvalitet’ nævnt centralt i flere forskellige sammenhænge. I sig selv kan elementet artikuleres i et hav af forskellige sammenhænge og dermed tilegne sig betydning på utallige måder, da der ikke er nogen nødvendighed i måden, hvorpå elementer artikuleres. I dette tilfælde kædes kvalitet dog eksempelvis sammen med elementer som ‘oplysning’, ‘ansvarsfølelse’ og ‘væsentlighed’. Hermed skærpes betydningen, og kvalitet får fikseret en særlig diskursiv betydning, da elementerne modificeres ud fra den artikulation, som de indgår i.

I ovenstående citat ses det, hvordan artikulationen skaber betydning gennem sammensætning af bestemte elementer. Kvalitet bliver noget, som DR stræber efter, da artikulationen søger at gøre DR ensbetydende med kvalitet, hvorefter artikulationen kobler forskellige elementer til kvalitetsbegrebet. I det følgende vil DRs brug af elementet kvalitet blive foldet yderligere ud.

10.1.5 Nodalpunkt: Kvalitet som et centralt begreb i DRs kommunikation

Citatet i foregående afsnit er ikke det eneste eksempel på, at DR inddrager elementet kvalitet som et centralt begreb i organisationens arbejde omkring monopolbruddet og den dertilhørende ændrede situation for DR. Dette gør sig gældende i en stor del af DRs kommunikation efter Jensens præsentation af DRs identitetsprofil fra 1985. Et eksempel på dette fremgår i 1986 i ”DRåben”, hvor der bliver skrevet følgende:

“Nøgleordet er det mangehovedede begreb kvalitet, som vi i langt højere grad skal adoptere i alt, hvad vi laver. Der er mange gode kræfter i DR, som allerede har gennemført eller vil gennemføre PR-lignende fremstød, og sådanne initiativer må endelig ikke standses eller udskydes” (Heiner, 1986: 2).

Ligesom i 1985 bliver kvalitet i DRs artikulationer anno 1986 tildelt en central position i kommunikationen. Det skrives direkte, at kvalitet er et nøgleord hos DR, og at det er et begreb, der skal adopteres i alt, hvad DR foretager sig. Kvalitet forsøges dermed skrevet ind i DRs dna, og denne kvalitetsforståelse skal samtidig med ‘PR-lignende fremstød’ ud af huset til den enkelte seer.

Ligeledes ses fokus på kvalitet endnu en gang i 1990, hvor kvalitetsbegrebet sættes centralt i kommunikationen. Denne gang i forbindelse med DRs årsberetning og regnskab. Her italesætter generaldirektør Jensen følgende: *“Samtidig skal DR bestræbe sig på en mere effektiv rolle, som sikrer, at også seere og lyttere ved deres bedømmelse af programmerne markerer, at DR står for kvalitet, og at DR er “den bedste”*” (Jensen, 1990: 3).

I citatet kan det iagttages, at der fremkommer en bestemt forståelse af, hvad kvalitet er. Som beskrevet, er der ifølge Laclau ikke en bestemt nødvendighed mellem de elementer, som artikulationer sammenkæder. Når ovenstående artikulation sætter lighedstegn mellem DR og kvalitet, hvorefter kvalitet sættes lig med ‘effektivitet’ og ‘den bedste’, opstår der et bestemt DR i kommunikationen, hvor der genereres en strukturel helhed af forskelle. En virkelighed, hvor DRs kommunikation søger at konstruere DR som værende den bedste i kraft af et fokus på kvalitet. Denne perception ser DR gerne, at seerne adopterer.

I ovenstående citater iagttages kvalitet som central for kommunikationen. Som præsenteret, artikuleres de elementer, der indgår i en diskurs, rundt om et nodalpunkt, der giver diskursen

sin specifikke form og logik. Dette nodalpunkt er aldrig fastlagt på forhånd, hvorfor det kræver en analyse at finde frem til punktet. Baggrunden for, at kvalitet iagttages som værende nodalpunktet i DRs artikulationer, skyldes, at kvalitet er konsekvent brugt og dominerende i DRs kommunikation. De anvendte tre citater er blot et udpluk af DRs kommunikation efter monopolbruddet, hvor kommunikationen sætter kvalitet som det privilegerede knudepunkt. DR er meget eksplicitte om, at det er kvalitet, som efter monopolbruddet får en central placering i organisationen, både i forhold til den interne og eksterne opfattelse af DR. Som netop vist fremgår det i DRs kommunikation, at 'nøgleordet er det mangede kvalitet', og at 'DR skal stå for kvalitet'. Kvalitet sættes dermed i en central position i forhold til, hvordan DR ønsker at positionere og legitimere sig.

10.1.6 Kvalitetens konstitutive yderside

Nedenstående afsnit vil behandle de konstruktioner, som DR i kommunikationen tegner op som sin yderside og dermed det, der konstrueres som værende i kontrast til DRs perception af kvalitet.

Som præsenteret i afhandlingens teorisektion, kan der kun være tale om en diskurs og et nodalpunkt, hvis der sættes noget på diskursens yderside. Det vil sige, at en betydning får sin værdi i kraft af afgrænsningen til noget andet. Her kommer Laclau-begrebet om 'det konstitutive ydre' ind i billedet. En analyse af den konstitutive yderside kan således hjælpe med at skærpe forståelsen for, hvordan kommunikationen skaber det diskursive udgangspunkt, i hvilket DR legitimerer sin eksistensberettigelse.

Iagttages den empiri, som DR selv har publiceret i perioden op til monopolbruddet, står det dog hurtigt klart, at DR ikke bruger meget plads på at bestemme en yderside i kommunikationen. DRs artikulationer bruger i højere grad tid på positivt at artikulere, hvad der skal forstås med kvalitet, hvorfor ydersiden ikke tildeles stor opmærksomhed. Imidlertid er der dog steder i kommunikationen, hvor der fokuseres på, hvad kvalitet ikke består af, hvilket nu vil blive behandlet.

Som tidligere nævnt italesætter daværende DR-generaldirektør Hans Jørgen Jensen DRs eksistensberettigelse i organisationens dengang nyopfundne identitetsprofil, hvor kvalitet

defineres som det at vælge “(...) væsentlighed fremfor overfladiskhed, perspektiv frem for sensationalisering, redelighed frem for det smarte” (Jensen, 1985: 17).

Her sætter Jensen DRs kvalitet i kontrast til, hvad kvaliteten ikke indebærer. Helt konkret artikuleres elementerne ‘overfladiskhed’, ‘sensationalisering’ og ‘smarte’ som det, DR adskiller sig fra. Det vil sige, at det her skærpes, hvad DR mener med kvalitet ved at sætte det i kontrast til faktorer, som adskiller sig fra DRs opfattelse. Endvidere skriver Jensen:

“DR-kvalitet er at være upartisk. Men upartiskheden betyder ikke ligegyldighed i forhold til grundlæggende moralske og grundlovsfæstede overbevisninger, vor nation er bygget på” (Jensen, 1985: 17).

Ydersiden til DRs konstruktion af kvalitet bliver dermed yderligere optegnet i og med, at ligegyldighed til nationens moralske og grundlovsfæstede overbevisninger indsættes som det, kvalitet ikke indebærer.

I ovenstående eksempler kan det iagttages, hvordan DRs kommunikation opstiller et konstitutivt ydre til kvalitet i tiden op mod monopolbruddet. Dette defineres som værende overfladisk, sensationssøgende og en ligegyldighed til nationens moralske overbevisninger. Dermed er det bestemte begreber, der sættes som en yderside til DRs konstruktion af kvalitet.

På baggrund af analysen af den konstitutive yderside er det essentielt at bemærke, at selvom analysen har vist, at DRs kommunikation pointerer, hvad den konstitutive yderside til kvalitet er, så lægger kommunikationen konsekvent mere vægt på at beskrive, hvad DR står for. Det betyder, at DR med kvalitetsbegrebet i fokus i højere grad forsøger positivt at artikulere, hvad organisationen står for i stedet for at fokusere på, hvad organisationen står i modsætning til. Denne pointe vil følgende afsnit underbygge gennem en analyse af differenslogikkens tilstedeværelse i DRs kommunikation.

10.1.7 Artikulatorisk logik: Differentielle elementer i DRs kommunikation

Differens betyder, som beskrevet i teoridelen, at kommunikation tager sit afsæt i en artikulatorisk logik, hvor forskellige størrelser kædes sammen i kommunikationen. Modsat den ækvivalente logik, hvor elementer opgiver noget af deres partikularitet og kædes sammen

i kraft af deres afstandtagen fra et fælles ydre, så sker sammenkædningen i den differentielle logik uden, at elementernes forskelle skal udviskes, da den differentielle logik i princippet skal kunne acceptere de enkelte elementers særkende. Derfor kan netop den differentielle logik iagttages at være på spil i 1985, hvor generaldirektør Hans Jørgen Jensen præsenterer DRs nye identitetsprofil. Dette synes at være tilfældet, da kommunikationen lægger vægt på, at et flertal af interesser og elementer skal kunne artikuleres i sammenhæng med DR og kvalitet, uden at de skal afgive noget af deres særkende.

Et eksempel herpå er, når DR skriver: *“DR-kvalitet betyder programmer, gennemført med omhu, ansvarsfølelse og mod”* (Jensen, 1985: 22). Det ses således, hvordan kommunikationen sætter ‘ansvarsfølelse’, ‘mod’ og ‘omhu’ omkring den kvalitet, som DR anser sig selv som garant for. Ligeledes fremgår det, at *“DR-kvalitet er at være den vigtigste kilde for tilfredsstillelse af danskernes forventninger om oplivelse, oplysning og oplevelse gennem radio og fjernsyn”* (Jensen, 1985: 22), i hvilket ‘oplivelse’, ‘oplysning’ og ‘oplevelse’ sættes om kvalitet.

Fælles for de to ovenstående citater er, at forskellige elementer sættes side om side omkring nodalpunktet, uden at elementernes forskelle udviskes, og kommunikationen kobler dem ikke sammen i kraft af deres fælles afgrænsning fra noget andet, men lader elementet fremstå, som det er. Hvis flere tilkendegivelser fra DRs identitetsprofil blev citeret, ville det ligeledes kunne iagttages, hvordan yderligere elementer sættes i spil og placeres side om side. Blandt andet indsættes ‘mangfoldighed’, ‘demokrati’, ‘upartisk’, ‘væsentlighed’ og ‘dansk’ rundt om nodalpunktet kvalitet. DRs kommunikation synes derfor positiv, da den ikke optegner elementernes betydning og sammensætning ud fra en afstandtagen til en fælles konstitutiv yderside.

10.1.8 Differenslogikken fortsættes

Efter 1988 og den endelige tilblivelse af TV 2 kan det iagttages, hvordan der i DRs kommunikation indsættes yderligere elementer omkring nodalpunktet kvalitet. Da pointen i det følgende ikke vil være at gå i dybden med det enkelte element, men derimod vise, hvordan DRs kommunikation fortsat anvender differenslogikken, vil analysen i stedet overordnet fokusere på, hvordan kommunikationen inddrager en lang række af elementer

omkring kvalitet. Dernæst vil fokus være på, at særligt et element tildeles en mere central rolle.

Som tilfældet er inden monopolbruddet, fortsætter organisationens kommunikation med at kommunikere med afsæt i en differentiell artikulatorisk logik efter selve bruddet, da en bred række af elementer inddrages i kommunikationen, uden at deres forskelle udviskes. Et eksempel på dette er fra DRs årsberetning fra 1990, hvor DR skriver, at *“Det er vigtigt (...), at Danmarks Radio med sin samfundsforpligtende opgave har mulighed for at udvikle programmer (...), der sikrer kvalitet”* (Jensen, 1991: 3).

Her indsættes ‘samfundsforpligtende’ som et element, der får lov til at stå på dets egne præmisser. Dette kunne ligeledes have været påvist i andre citater fra tiden efter monopolbruddet, da det eksempelvis skrives, at *“Danmarks Radio fortsat skal tjene hele befolkningen og være den vigtigste kilde for tilfredsstillelse af danskernes forventninger om oplyvelse, oplysning og oplevelse gennem radio og fjernsyn* (Jensen, 1991: 3).

Kommunikationen kan derfor fortsat iagttages som havende et positivt fokus, da elementerne indsættes uden de skal opgive noget af dem selv samtidig med, at elementerne i sig selv fremstår åbne, da de nævnes uden yderligere konkretisering.

10.1.9 Danskhedens rolle i kommunikationen

Hvor elementerne omkring kvalitet forøges efter monopolbruddet, så kan det samtidig iagttages, hvordan elementet ‘danskhed’ med tiden spiller en mere og mere central rolle i kommunikationen omkring kvalitet. Det er et element, der allerede indgår i DRs identitetsprofil fra 1985, hvor det tilkendes, at *“DR vil derfor være forpligtet til (...) at udvikle, hvad det måtte være at være dansk”* (Jensen, 1985: 17).

Derefter kan det observeres, at elementet bevarer sin position som en fast different til kvalitet. Dette ses blandt andet i 1992, hvor DR præsenterer en ny 6-punktsplan for organisationen. Efter kommunikationen i denne har haft fokus på, at kvalitetsprogrammer står som målet for DRs nye plan, skrives følgende: *“DR har et ansvar overfor dansk kultur og bestræber sig på at give seere og lyttere flest mulige udsendelser af dansk oprindelse”* (DR, 1992: 5).

Det kan her iagttages, hvordan elementet danskhed i kommunikationen stilles som different til kvalitet, da begrebet sammenkædes med kvalitet uden, at det mister noget af dets særkende. Fokus på danskheden i kommunikationen er en pointe, som analysen senere vil vende tilbage til.

Det kan dermed opsummeres, at DRs kommunikation i tiden før og efter monopolbruddet synes at tage sit afsæt i en artikulatorisk logik, hvor der er plads til en bred række af elementer, som ikke sammensættes i kraft af deres fælles afstandtagen til noget andet. Hermed kan der argumenteres for, at DR taler med afsæt i en diskurs, der forekommer positiv, da elementerne ikke skal afgive noget særkende for at samles i en fælles afstandtagen.

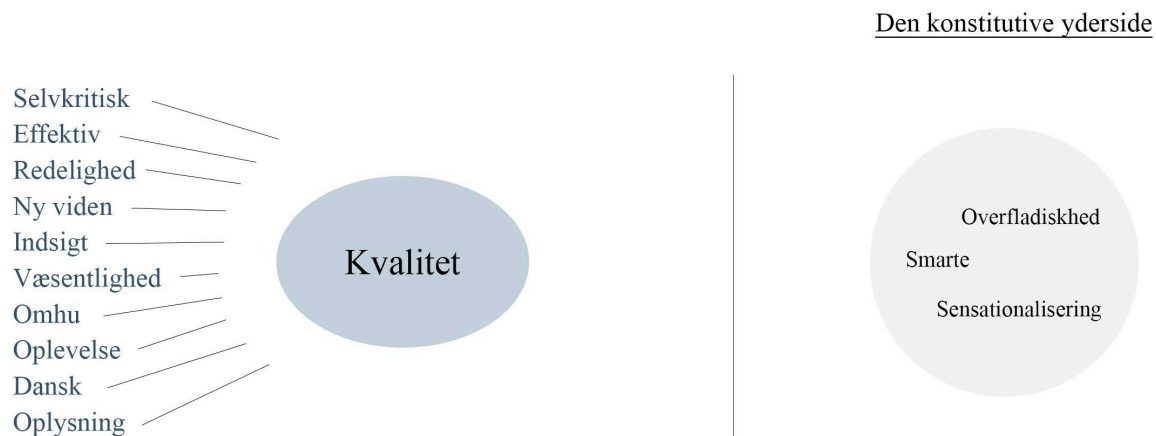
10.1.10 Opsummering: DRs eksistens berettiges med afsæt i en kvalitetsdiskurs

Som ovenstående analyse viser, betyder monopolbruddet på det danske tv-marked, at DR igangsætter en kommunikationsform, som det synes, at organisationen ikke tidligere har været bekendt med. Fra at være ene på tv-markedet skal organisationen omstille sig til en position, hvor den med egne ord pludselig skal til at begrunde, at den blander sig i koret.

Som analysen iagttager, så tager denne begrundelse fra DRs side sit diskursive udgangspunkt i, at organisationen er ensbetydende med levering af kvalitet, hvorfor det vurderes, at DRs eksistensberettigende kommunikation tager udgangspunkt i en *kvalitetsdiskurs*. Denne diskurs bliver primært artikuleret positivt, da DR i højere grad lægger vægt på at beskrive, hvad kvalitet står for frem for at fokusere på, hvad den ikke er ensbetydende med. Dette viser sig ved, at diskursen i høj grad bliver bygget op via en differentiell artikulatorisk logik, hvor en bred række af åbne elementer inkluderes, uden at deres forskelle udviskes. Derfor kan kvalitetsdiskursen optegnes ved at konkludere, at selvom der i kommunikationen optegnes en konstitutiv yderside, er fokus på at beskrive indersiden af diskursen, som tillader en bred række af differentielle elementer, der blot bliver udbygget i kraft af monopolbruddet. Dog tildeles et element stor opmærksomhed i kvalitetsdiskursen, nemlig danskhed, hvilket næste nedslagspunkt vil have som sit fokus, da dette element synes at spille en stor rolle i DRs senere kommunikation.

Inden afhandlingen bevæger sig videre til næste nedslagspunkt, kan kvalitetsdiskursen ses optegnet i følgende figur.

Nedslagspunkt 1

Figur 1: Denne figur illustrerer analysen i nedslagspunkt 1, hvor en lang række elementer differentielt arrangerer sig om 'kvalitet' som diskursens nodalpunkt. Samtidig ses det, hvordan der i kommunikationen sættes enkelte begreber på den konstitutive yderside - dog uden at de udpensles yderligere.

10.2 Nedslagspunkt 2: Danskheden vinder frem

I det følgende nedslagspunkt stilles der skarpt på, hvordan DR indordner sig de nye forhold, der kan iagttages at være blevet konstrueret på det danske tv-marked med monopolbruddets indtræden. Derfor behandler følgende afsnit således DRs kommunikation efter monopolbruddet, og herunder hvordan organisationen søger at legitimere sig selv på et felt, hvor konkurrence er blevet en realitet.

10.2.1 Sedimenteringen af en ny virkelighed for DR

“Det danske mediebillede er totalt forandret her 10 år efter monopolbruddet (...) DR har som licensfinansieret public service-virksomhed traditionelt ikke været en del af et egentligt marked. Men da de dominerende aktører nu i stigende omfang bliver store, internationale virksomheder, og da seere og lyttere har fået et friere forbrugsvalg, står DR i en ny situation: DR skal

fungere i et marked, hvor rettigheder til transmissioner, programmer, medarbejdere og programudbud osv. betragtes som varer, der kan købes og sælges som alt andet” (Nissen, 1998: 3).

Ovenstående citat fra 1998 er daværende generaldirektør Christian Nissens kommentar til, hvordan det danske mediebillede tager sig ud efter monopolbruddet, og hvilke konsekvenser bruddet har medført for DR. Ud fra Nissens kommentar kan det ses, at DR iagttager, at mediebilledet har forandret sig siden monopolbruddet, hvor en ny virkelighed gør sig gældende, da DR skal fungere på et marked sammen med store internationale virksomheder. Som det kan læses af citatet, vurderer Nissen, at DR derfor har måttet tilpasse sig de nye forhold, hvor organisationen skal agere på et konkurrencefyldt marked. Det vil med Nissens ord sige et felt, hvor transmissionsrettigheder, programmer, udbud etc. er varer, der kan handles, købes og sælges. Denne erkendelse af, at mediebilledet i Danmark er underlagt nye præmisser, kan iagttages flere steder i DRs kommunikation i årene efter monopolbruddet. I store dele af DRs kommunikation i midt-halvfemserne sætter DR fokus på denne nye virkelighed, som organisationen vurderer, at den må underlægge sig for stadigvæk at kunne gøre sig gældende. Dette eksemplificeres i følgende udtalelser fra DR, i hvilke det pointeres, at *”Det er vigtigt, at Danmarks Radio finder sin plads i dagens mediebillede”* (DR, 1994: 6) og *”Markedskræfterne er sluppet løs og er ikke sådan til at standse”* (DR, 1999: 22).

DR synes således i kommunikationen at give udtryk for at have affundet sig med det nye mediebillede og markedets spilleregler, hvorfor organisationen har accepteret at måtte finde sig til rette under disse. Hvis Laclaus teoretiske pointe om sedimentering anvendes til at sætte lys på DRs situation efter monopolbruddet, så kan det hermed iagttages, at et nyt forhold er blevet sedimenteret – nemlig det forhold, at tv-markedet er åbent for konkurrence, og at andre udbydere kan melde sig på banen.

10.2.2 DRs fortsatte fokus på selvlegitimering

I dette nye sedimenterede konkurrencemarked kan det observeres, at DR fortsætter sin interesse for selvlegitimerende kommunikation. Dette fremgår af meget af det materiale, som DR udsender. Hvad enten det drejer sig om årsberetninger, holdningskataloger, fakta-ark etc., så synes kommunikationen i materialet at indeholde et fokus på at legitimere DR og organisationens eksistensberettigelse.

Læst ud fra DRs kommunikation kan dette fortsatte store fokus på organisationens eksistensberettigelse iagttages som en reaktion på monopolbruddet og den dertilhørende nye konkurrencesituation. Konkurrencesituationen er en ny sedimenteret virkelighed, som ifølge DR kræver, at organisationen konsekvent holder sig ved ilden, hvis ikke organisationen ønsker at blive *“henvist til en nicherolle”* (Nissen, 1998: 3). Nok krævede selve tiden omkring monopolbruddet, at DR måtte begrunde, hvorfor de blandede sig i koret, men den nye konkurrencesituation medfører, at DR fremadrettet fortsat skal begrunde organisationens eksistens. Dette forhold vil blive udfoldet i den næste del af analysen.

10.2.3 Kvalitet er stadig i fokus

Som konkluderet i analysen af foregående nedslagspunkt, mødte DR monopolbruddet med et fokus på kvalitet, som DR anså sig selv som værende garant for. Her fokuserede organisationens kommunikation på at sætte kvalitetsbegrebet i en central rolle og som det, der skulle kendetegne DR.

Efter monopolbruddet, hvor konkurrencesituationen har meldt sin ankomst, kan det iagttages, at DR i organisationens kommunikation fortsætter med at fokusere på kvalitet. Som det fremgår af følgende citat, synes DR at anerkende, at det er et konkurrencemarked, hvor der er rift om seerne. Dog mener DR ikke, at konkurrencen skal medføre, at fokus på kvaliteten forsvinder. Dette har kommunikationen blik for i 1994: *“Vi vil gerne have flere seere, men det må ikke ske på bekostning af den kvalitet, som fortsat skal være DR TVs særkende”* (DR, 1994: 4).

Med afsæt i citatet kan det udledes, at kvalitet stadigvæk er et centralt element i DRs kommunikation. Dette gør sig også gældende de efterfølgende år, hvor kvalitet bliver ved med at stå centralt, og det placeres stadigvæk som det element, der skal kendetegne DR i et marked, der er præget af konkurrence. Dette kan ligeledes læses i materiale udsendt fra DR i 1997, hvor fokus på kvalitet bliver fremlagt på følgende måde: *“Programkvaliteten er i det kommende konkurrencebillede DRs vigtigste - og måske på sigt også den eneste - styrke i forhold til de kommercielle stationer”* (DR, 1997: 5).

Som ovenstående viser, indikerer analysen, at DR i kølvandet på monopolbruddet fortsætter med at artikulere kvalitet som et centralt element i organisationens kommunikation.

10.2.4 Nodalpunkt: Skift i DRs kommunikation

Hvor DR siden monopolbruddet og frem til 1998 fikserer en særlig mening om kvalitet som værende et centralt element for organisationens selvlegitimerende kommunikation, kan der ses et skifte i kommunikationen omkring år 1999.

Som præsenteret i analysen af første nedslagspunkt omkring monopolbruddet, viser analysen, at elementet danskhed konsekvent blev artikulert om nodalpunktet 'kvalitet'. Den følgende analyse vil illustrere, at der sker et skift, hvor danskhed centrerer yderligere i DRs kommunikation. Med holdningsprogrammet "Danskernes DR" (1999) og efterfølgende udsendt materiale fra DR forekommer kommunikationens fokus på kvalitet nemlig at træde i baggrunden til fordel for et fokus på det danske, danskerne og danskhed. Da disse elementer fra DRs side kommunikerer meget ens og løst, vil de i det følgende overordnet set blive behandlet samlet under fællesnævneren 'danskhed'.

I holdningsprogrammet "Danskernes DR" kommer fokus på danskhed blandt andet til udtryk, da der skrives, at danske seere og lyttere fremadrettet skal *"have tilbud og programmer præget af dansk kultur og identitet"* (DR, 1999: 5). Her kan det iagttages, hvordan det artikuleres, at danskere fremadrettet skal have mulighed for at modtage programmer, som tager sit udgangspunkt i det danske. Centraliseringen af det danske i kommunikationen står endvidere klart, da det konstateres, at *"DR skal lægge særlig vægt på det danske"* (DR, 1999: 6) og *"(...) så længe vi ønsker at beholde et samfund præget af danske værdier, er det vigtigt, at der er nogen, der fortæller den danske historie"* (DR, 1999: 22).

Med afsæt i ovenstående citater kan det udledes, hvordan danskheden begynder at spille en særlig rolle i DRs kommunikation. Citaterne er udvalgt til brug i analysen, da deres anvendelse af danskhed eksemplificerer måden, hvordan det bruges i DRs kommunikation. Ligesom tilfældene er i de netop præsenterede citater, tildeles danskhed nemlig konsekvent en central position i artikulationerne.

Denne iagttagelse kan underbygges gennem flere eksempler. Blandt andet skrives der, at DR er sat i verden for at hjælpe med, at danske kulturbærende værdier fortsat spiller en rolle på en kanal, der lægger særlig vægt på det danske (DR, 1999: 6; DR, 1999: 22). Det nye øgede fokus på danskhed og centreringen af dette i DRs kommunikation kan ligeledes iagttages i

kataloget "Fakta om DR" (2001), i hvilket DR sætter fokus på organisationens rolle. Heri fremgår det, at "DR skal udvikle og styrke dansk kultur og identitet", hvorefter det udbygges, at DR skal styrke det danske sprog (DR, 2001: 10).

Hvis Laclaus begreb om nodalpunkt endnu en gang iscenesættes, kan det observeres, at kvalitet, som har været det privilegerede knudepunkt i DRs hidtidige kommunikation, udskiftes med et nyt nodalpunkt i form af 'danskhed', der synes at sætte sig som det centrale begreb i meningsdannelsen.

10.2.5 Den konstitutive yderside til danskhed

Samtidig med at det kan iagttages, at der med danskhedsbegrebet konstrueres en ny bestemt midterakse i DRs kommunikation om organisationens eksistensberettigelse, konstrueres der også en ny konstitutiv yderside til dette centrum. En yderside, der i kommunikationen synes at blive tildelt mere opmærksomhed end i DRs tidligere kommunikation, hvilket følgende vil fokusere på.

"En ny konkurrencesituation, med en række internationale mediekoncerner, der er mange gange større end DR, er på vej med et væld af nye programtilbud på tv, radio og Internet. Udbuddet bliver stort, og meget af det bliver på dansk. Men det vil ikke være dansk. Det vil være internationalt udviklede programmer og tjenester. Og de vil ikke handle om Danmark og danskerne, de vil ikke have rod i dansk kultur og de vil ikke rumme et dansk bud på verden" (DR, 1999: 3).

Med ovenstående iagttagelse giver DR sit besyv på den konkurrencesituation, som organisationen ser udvikle sig på den internationale og danske mediescene. Udbuddet vokser ifølge DR, og det sætter danskheden under pres. Denne mening fikseres, idet DR kæder elementerne 'ny konkurrencesituation', 'internationale mediekoncerner', 'internationalt udviklede programmer' sammen som værende elementer, der hverken har rod i dansk kultur eller som noget, der vil kunne tilbyde 'et dansk bud på verden'. Her kan det udledes, at DR konstruerer en særlig mening om sig selv som medieorganisation i kraft af den optegnede konstitutive yderside. I dette tilfælde optegner DR et forhold mellem et voksende medieudbud på et internationalt marked, der står i kontrast til bevaring af danskhed. Her artikuleres der i DRs kommunikation en distance mellem danskhed og 'ægte' danskhed, hvor

internationale programmer og tjenester på dansk, jævnfør DR, ikke vil rumme et dansk bud på verden eller tage sit afsæt i dansk kultur. Herefter opstiller Nissen i tråd med ovenstående artikulation et kontrastfyldt forhold op mellem, hvad der kan karakteriseres som DRs interesse sammenlignet med kommercielle medieorganisationers fokus:

”... hvor DRs vare er programmer, og kunden er seerne og lytterne, så forholder det sig helt anderledes for de kommercielle stationer. For dem er seere og lyttere en vare, som de leverer til deres kunder, nemlig annoncørerne” (DR, 1999: 22).

Behandles ovenstående uddrag fra Nissen, ses det, at der gives mening til to forhold; nemlig DR og kommercielt tv, der søges konstrueret i et modstridende forhold. DR knyttes sammen med 'seerne og lytterne' som værende DRs kunde. Omvendt kædes 'kommercielle stationer' sammen med 'seerne og lytterne' – dog ikke som en kunde, men derimod som en 'vare', der kan leveres til 'annoncørerne'. Hermed synes de kommercielle aktører i DRs blik at fikserer kunderne som en vare, der kan profiteres på, mens DR på den anden side sætter seerne som kunden.

10.2.6 Fra begreb- til aktørfokus

Modsat tidligere synes der derfor i denne periode at ske et skift i kommunikationen, da artikulationerne aktiverer en mere skarp konstitutiv yderside i den diskursive konstruktion af, hvorfor der er et behov for DRs eksistens. I konkretiseringen af den konstitutive yderside, som ovenstående netop har fokuseret på, tager kommunikationen en ny argumentation i brug. Hvor ydersiden var begrebsorienteret i tiden omkring monopolbruddet, som nedslagspunkt 1 viste, bliver ydersiden nu i langt højere grad aktørorienteret. Skiftet til aktørfokus kan også iagttages i følgende, hvor bl.a. TV3 og TVDanmarks rolle italesættes:

“Det (red. ikke danske tv-programmer) vil være programmer, som ikke har til formål at oplyse danskerne, men udelukkende at erobre markedsdele blandt de lyttere og seere, der er attraktive ud fra en kommerciel synsvinkel. TV3 og TVDanmark er blot spæde eksempler på denne udvikling, og TV 2 har da også netop måtte ændre programpolitik af kommercielle hensyn. DR er den eneste

danske medievirksomhed, der kan agere frit i forhold til de kommercielle stationer” (DR: 1999: 6).

Her kan det, som beskrevet, iagttages, hvordan specifikke aktører sættes på den konstitutive yderside af den danskhed, som DR står for at fremme. TV3, TVDanmark og i mindre grad også TV 2 sættes lig med en udvikling, hvor det er kommercielle hensyn, der først og fremmest skal tages højde for. Ligeledes skriver DR i forhold til den øgede kommercielle konkurrence, at udviklingen har *“fået konsekvenser: TVDanmark og TV 3, der begge er døtre af store udenlandske mediekoncerner, har fået en stigende markedsandel”* (DR, 1999: 3).

Som det fremkommer i citaterne, italesættes konkrete medieorganisationers indtog som en udvikling, der ikke har danskernes ønsker for øje, men blot har til formål at erobre markedsandele ud fra en kommerciel synsvinkel. Det kan hermed udledes, hvordan den konstitutive yderside i denne periode skærpes i kraft af, at kommunikationen sætter ansigt på en række kommercielle aktører, der sættes modsat det, DR ser sig selv som repræsentant for. Hvor fokus tidligere lå på artikuleringen af DRs egen positivitet - dog med enkelte begreber som ‘sensationalisering’, ‘overfladiskhed’ og ‘smarte’ (Jensen, 1985: 17) sat på ydersiden, synes fokus nu at skifte til et mere koncentreret blik på den negativitet, som diskursen adskiller sig fra. Med andre ord kan der med årene iagttages en konkretisering af den konstitutive yderside, hvor DRs eksistensberettigende kommunikation lægger mere vægt på at beskrive, hvad organisationen ikke er ved at konkretisere den konstitutive yderside.

10.2.7 Artikulatorisk logik: Ækvivalente elementer gør deres entré

Som det påpeges med ovenstående afsnit, så konkretiseres den konstitutive yderside mere og mere i DRs kommunikation, som årene går. Nu vil fokus rettes mod at analysere, hvordan ækvivalenslogikken spiller en rolle i DRs kommunikation, når det privilegerede knudepunkt, som elementerne har centreret sig omkring, er blevet forskudt fra kvalitet til danskhed.

I kommunikationen fra 1999 kan det iagttages, at DR begynder at anvende en ækvivalent logik, hvor elementers forskelle i kommunikationen udviskes, da de sammenkædes i en fælles kamp mod det, som de ikke er. Et eksempel, som er meget beskrivende for den måde, som DRs kommunikation inddrager ækvivalenslogikken på, er, når DR i forbindelse med den stigende konkurrencesituation skriver: *“Vi skal være i stand til at tage konkurrencen op. Det*

skal vi med programmer, som har deres udgangspunkt i fælles danske værdier, oplevelser, sprog og kultur” (DR, 1999: 21).

Med afsæt i citatet kan det iagttages, hvordan kommunikationen iscenesætter danskheden som det centrale i det, som DR leverer, og hvordan der i form af elementerne ‘værdier’, ‘oplevelser’, ‘sprog’ og ‘kultur’ dannes en ækvivalenskæde omkring danskheden. Dermed opstilles elementer, der opgiver noget af deres partikularitet for at stå sammen under danskheden mod det konfliktende ydre i form af de konkurrerende kommercielle medieaktører. Samme pointe kan ses i følgende citat, hvor medieorganisationen vurderer, at *“udviklingen (red., på det danske mediemarked) styrker ikke ligefrem mangfoldighed og alsidighed i danskernes valgmuligheder” (DR, 1999: 3).*

Det kan her iagttages, hvordan ‘mangfoldighed’ og ‘alsidighed’ opgiver noget af deres partikularitet for at placere sig sammen med danskheden i kampen mod kommercielle medieaktørers stigende indtog på det danske marked. Måden, hvorpå den ækvivalente logik kommer til udtryk, kan ligeledes findes i følgende citat, hvor det skrives, at *“Danske lyttere og seere skal også i de kommende år - i en stadig mere kommercielt og internationalt styret verden - have tilbud og programmer præget af dansk kultur og identitet” (DR, 1999: 5).*

Endnu en gang kan det iagttages, hvordan elementer samles rundt om danskheden i kampen mod deres fælles ydre, hvilket er en kommerciel og internationalt styret medieverden.

Med andre ord tager organisationens kommunikation således afsæt i en diskurs, der optegnes gennem en ækvivalent logik, da elementerne begynder at samle sig under nodalpunktet med afsæt i, hvad de fælles adskiller sig fra. Dette er modsat DRs tidligere kommunikation, hvor artikulationerne tog afsæt i en differentiell logik, og i højere grad lagde vægt på positivt at beskrive DRs egne forcer.

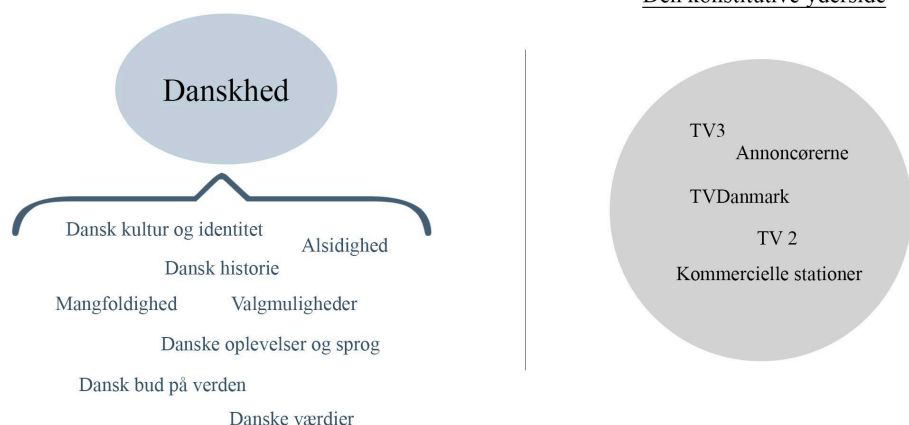
10.2.8 Opsummering: Fra en kvalitetsdiskurs til en danskhedsdiskurs

Med ovenstående analyse kan det konkluderes, at DR iagttager et nyt sedimenteret forhold i og med, at der er åbnet op for konkurrence, hvor DR skal kæmpe mod andre aktører. I den forbindelse starter DR med at legitimere sin egen berettigelse i, at organisationen leverer en særlig kvalitet. Fokus i berettigelsen skifter i slutningen af 90’erne, hvor der sker et skift i DRs kommunikation, da det eksistensberettigende i DRs kommunikation forskydes fra at tage

udgangspunkt i en kvalitetsdiskurs til at tage afsæt i en *danskhedsdiskurs*. Fokus på danskhed i DRs kommunikation er ikke ny fra DRs side, da danskhed også i tiden omkring monopolbruddet bliver tildelt en plads i DRs kommunikation, men det er nyt, at danskhed bliver placeret helt centralt. Samtidig med, at der sker et skift i det centrale punkt i DRs kommunikation, sker der også et skift i det, som bliver sat på ydersiden i DRs eksistensberettigende kommunikation. Hvor det tidligere var forskellige begreber, som blev sat på ydersiden, er det nu bestemte aktører, der sættes på den konstitutive yderside - en yderside, der tildeles væsentlig mere opmærksomhed i kommunikationen end tidligere. Endvidere sker der et skift i den artikulatoriske logik, som organisationens kommunikation finder hjemmel i. Denne udvikler sig fra at tage udgangspunkt i en differentiell logik til at bevæge sig mod en ækvivalent logik, hvor organisationens artikulationer begynder at samle sig under, hvad de fælles tager afstand fra.

Det vil således sige, at DRs kommunikation siden monopolbruddet og frem mod starten af 00'erne synes at bevæge sig mod en kommunikationsform, som tager afsæt i en danskhedsdiskurs, der i højere grad end tidligere konstrueres ved, at kommunikationen lægger vægt på, hvad DR adskiller sig fra og dermed, hvorfor organisationen har en berettigelse. Danskhedsdiskursen kan ses afbilledet i følgende illustration:

Nedslagspunkt 2

Figur 2: Grafikken samler op på nedslagspunkt 2, hvor 'danskhed' står som diskursens nodalpunkt. Her stiller elementerne sig på ækvivalent vis om nodalpunktet danskhed, mens der optegnes en aktørorienteret konstitutiv yderside til diskursen, hvor bl.a. TV3 og TVDanmark sættes på ydersiden.

10.3 Nedslagspunkt 3: Danskheden i DRs kommunikation intensiveres

Hvor første nedslagspunkt behandler monopolbrudstiden, og andet nedslagspunkt belyser DRs kommunikation i en tid, hvor DR skal vænne sig til en ny konkurrencesituation, vil nærværende analyse stille ind på en række aktuelle begivenheder på det danske mediemarked.

Baggrunden for, at analysen ikke behandler perioden mellem starten af 00'erne, som nedslagspunkt to slutter ved og frem til 2016, er, at der ikke synes at være sket dislokationer, som har en indvirkning på DRs rolle. Samtidig viser der sig i denne periode ikke tegn på ændringer i DRs eksistensberettigende kommunikation. Med dette skal forstås, at DR fortsætter med at kommunikere organisationens eksistens med afsæt i samme argumentative orden, som organisationen lægger for dagen i perioden mellem slutningen af 90'erne og starten af 00'erne. For at underbygge dette argument, inden analysen af nedslagspunkt 3 for alvor igangsættes, vil der kort blive præsenteret et par eksempler på, at DRs kommunikation frem mod 2016 fortsætter i samme spor som i starten af 00'erne. Eksempelvis kan det i 2005 iagttages, at danskhed stadigvæk står som et centralt element i kommunikationen, når DR skriver, at *“DR skal stadigvæk være godt rustet til forandringerne, så vi fortsat kan være en vigtig dansk kulturinstitution (...) DR fortsat kan varetage en helt centralt kulturpolitisk og demokratisk opgave for det danske samfund”* (Plummer & Rasmussen, 2005: 4).

Ligeledes kan det observeres, at den konstitutive yderside vedbliver som kommercielle og internationale medieudbydere, da DR konstaterer: *“Vi skal sætte særligt fokus på det danske og den danske mangfoldighed - for hverken kommercielle danske eller internationalt ejede mediekoncerner vil have denne prioritering”* (Plummer & Rasmussen, 2005: 13).

Samme fokus kan udledes i DRs kommunikation fra 2009. Her er danskhed fortsat det allestedsnærværende tegn, da det blandt andet skrives, at DR er nødvendig i forhold til at sætte fokus på danskhed, og hvad dette indebærer, mens kommercielle og internationale medievirksomheder sættes på fikseringens yderside, som det danskhed ikke er (DR, 2009: 10). Et sidste eksempel på, at danskhed fortsat står centralt, kan iagttages i DRs kommunikation i 2013 i og med, at DR blandt andet skriver, at DR har som rolle *“(...) at skabe og formidle dansk kultur”* (Rønn & Christiansen, 2013). Danskhed vedbliver således som fokus i DRs kommunikation.

Hvor perioden frem mod 2016 viser, at DR kommunikerer berettigelsen af organisationen på samme vis som i starten af 00'erne, og at forhold, som har indflydelse på DR, ikke synes at være under forandring, kan det gennem empirien udledes, at der i 2016 sker rystelser. Disse rystelser synes først og fremmest at manifestere sig i forhold omkring DRs virke. Samtidig synes de at gøre sig gældende og komme eksplicit til syne i organisationens egen kommunikation. Derfor vil følgende analyse zoome ind på kommunikationen fra 2016 og op til 2018, da det danske mediebillede endnu en gang kan vurderes at være under forandring.

10.3.1 Rystelserne iagttages med regeringens medieudspil

"Det, vi lægger op til her, det er på mange måder en nyskabelse" (Regeringen, 2018b). Sådan introducerer den danske regering med kulturminister Mette Bock (LA) i spidsen regeringens nye medieudspil med titlen "Nye, medier, nye vaner, nye tider" (2018), da udspillet blev fremlagt i Kulturministeriet den 5. april 2018. Udspillet, som vil gælde fra perioden 2019-2023, lægger op til en række fundamentale ændringer af rammerne for det danske mediemarked, herunder en besparelse af DR med 20 procent over de næste fem år. I udspillet peger regeringen på, at tv-udbuddet på det danske mediemarked skal mangfoldiggøres: *"Der skal være et mangfoldigt tv-udbud. Regeringen foreslår derfor at øge udbredelsen af public service på flere kanaler"* (Regeringen, 2018c: 6).

Denne mangfoldiggørelse kan få væsentlige implikationer for DR, da der som skitseret er lagt op til besparelser hos DR, mens organisationen samtidig skal nedlægge to tv-kanaler, såfremt udspillet vedtages³. Herudover ønsker regeringen at øge tv-udbuddet yderligere med en større public service-pulje, hvor ikke-licensfinansierede aktører⁴ kan søge støtte til produktionen af dansk tv-indhold. Står det til regeringen skal denne pulje seksdobles fra 35 millioner til ca. 220 millioner kroner. Midlerne til at øge public-service puljen vil regeringen blandt andet finde ved besparelserne hos DR (Regeringen, 2018c: 6).

Regeringens medieudspil kan dog ikke siges at være publiceret ud af det blå, men kan derimod nærmere ses som en kulmination på en lang række forandringer på mediefeltet, som går længere tilbage end 2018. Her vil nedenstående afsnit skitsere en række af de iagttagelser, som forud for regeringens medieudspil har italesat forandringer på feltet.

³ Her bør det endnu en gang pointeres, at der på nuværende tidspunkt er indgået en medieaftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti.

⁴ Dvs. andre medieaktører end DR, de regionale TV 2-virksomheder og ikke-kommercielle lokale tv-stationer.

10.3.2 Hvad ligger forud for medieudspillet

Som præsenteret synes debatten om det danske mediemarked ikke at være affødt af selve regeringsudspillet. Tilbage i 2016 berører flere af landets medieforskere fremtidens danske medie billede - herunder medieforsker og lektor ved Københavns Universitet Henrik Søndergaard. Han kommenterer på fremtidens tv-medielandskab og DRs rolle heri: *“Om ti år tror jeg, at det vil være endnu sværere for public service-medierne (red., herunder DR) at have en tilsvarende kontakt med befolkningen, som man har i dag, fordi udbuddet bare bliver større og større”* (Butcher, 2016).

Samme argumentation gør sig gældende hos ph.d. studerende ved Institut for Medier, Erkendelse og Formidling Julie Mejse Mønter Lassen. I 2016 udtaler hun: *“Vi ser jo allerede nu med den danske public service-pulje, hvor DR's produktion skal være mere og mere outsourcet, at public service er fragmenteret”* (Butcher, 2016).

Søndergaard og Lassen fremhæver i 2016 en række af de fokuspunkter, der sættes under lup i regeringens 2018 medieudspil - herunder udbuddet, som Søndergaard pointerer har udviklet sig meget siden DRs monopoldage. Han peger på, at det voksende udbud redefinerer betingelserne for at agere som organisation på det danske mediemarked. Her iagttager Søndergaard, at tv-seerne ikke nødvendigvis har samme referencepunkt til eksempelvis DR grundet det store udbud af andre kanaler på markedet (Butcher, 2016). På samme vis understreger Lassen, at public service-puljen gør DRs indhold mere udspreddt mellem flere forskellige medieorganisationer, hvorfor hun ser public service-feltet som værende mere fragmenteret.

10.3.3 De danske ændringer som en lille brik

Både Søndergaard og Lassens besyv på DRs situation og udviklingen på det danske mediefelt synes at blive genkendt i andre iagttagelser af medieudviklingen i Danmark. I 2017 publicerede Slots- og Kulturstyrelsen rapporten *“Mediernes udvikling i Danmark: Globaliseringen af den danske mediebranche”*. Her lægges der heller ikke skjul på, at der sker ændringer for de danske medier. I rapporten italesættes forandringer i det danske medielandskab:

“Det danske medielandskab forandrer sig i disse år med en hastighed, en styrke og en uforudsigelighed som ingensinde før i historien (...) Medielandskabet anno 2017 er radikalt anderledes end det, de fleste voksne danskere husker fra årtusindskiftet. Og fuldstændig uigenkendeligt sammenlignet med landskabet i 1980’erne (Slots- og Kulturstyrelsen, 2017: 11).

Her sammenholder rapporten det danske medielandskab med tidligere perioder, og det artikuleres, at der i disse år forekommer forandringer for de danske medier, som ikke er set tidligere. Rapporten konkluderer endvidere, at medielandskabet er radikalt anderledes i dag. Her peges der på, at mediemarkedet i dag er et *“globalt og grænseløst marked”* (Slots- og Kulturstyrelsen, 2017: 5). Globaliseringen og det grænseløse marked sætter ifølge styrelsen evnen til at levere dansk indhold under pres. I rapporten skrives der: *“Dansk kultur- og mediepolitik har aldrig været mere udfordret end nu på at sikre det, som danskerne er så glade for: en mangfoldighed af danskproduceret indhold af høj kvalitet, styret og tilrettelagt i en dansk kontekst”* (Slots- og Kulturstyrelsen, 2017: 3).

10.3.4 Forholdene dislokeres på ny

Opsummerende kan det udledes, at flere iagttagere - herunder Slots- og Kulturstyrelsen, repræsentanter fra det danske forskermiljø samt den danske regering - ser vidtgående ændringer og rystelser på det danske mediefelt.

Først og fremmest kan der iagttages mulige forandringer på selve det danske mediemarked med regeringens udspil *”Nye, medier, nye vaner, nye tider”*, hvor der lægges op til fundamentale ændringer af det danske mediefelts indretning. Særligt på det danske public service felt, hvor DRs økonomiske rammer står til at blive markant indskrænket, mens tv-udbuddet øges med en mulig seksdobling af public-service puljen. Men disse forandringer synes kun at være mulige på grund af globaliseringsbølgen, som har bevæget sig ind over det danske mediefelt. Bølgen kan iagttages at have forskudt, hvad det vil sige at være aktør i dette felt anno 2018, da medielandskabet forandrer sig med en hastighed, som ikke er set tidligere, hvor markedet samtidig ændrer sig drastisk. Dermed kan det observeres, at der i disse år skabes rum for reartikuleringer omkring, hvordan det danske mediefelt italesættes og fremadrettet fikseres.

Med afsæt i ovenstående iagttagede rystede forhold synes det interessant at fokusere på DRs egen kommunikation. For hvordan håndterer DR selv det rystede forhold i sin kommunikation? Netop DRs nuværende kommunikation og måde at legitimere sin egen rolle vil nedenstående analysedel gå videre med. Men først vil det kort blive behandlet, at DR som organisation også selv iagttager ændringer i det danske mediebillede.

10.3.5 DR iagttager forandringer på markedet

Stilles der skarpt på DRs nyere publikationer står det klart, at organisationen selv eksplicit kommenterer på det, der iagttages som en udvikling inden for mediefeltet. I holdningskataloget ”Dansk indhold til alle” (DR, 2017b), som er publiceret forud for de igangværende politiske forhandlinger om nyt medieforlig anno 2018, skriver DR:

“De senere års udvikling gør, at det er vigtigere end nogensinde, at vi som samfund sætter fokus på og forholder os til, hvilken rolle vi ønsker, de danske medier og det danske indhold skal spille i fremtiden (...) Det er et ansvar, der påhviler alle parter - både public service-medier, publicister og politikere. Ingen aktør kan løse opgaven alene” (DR, 2017b: 4).

Allerede i begyndelsen af det aktuelle holdningskatalog synes DR at iagttage en udvikling, der med DRs egne ord gør det vigtigere end nogensinde, at der stilles ind på den rolle, som danske medier ønskes at skulle påtage sig i fremtiden. DRs kommunikation interesserer sig her ikke bare for organisationens egen retning, men derimod adresseres der et bredere perspektiv, hvor DR grundet udviklingen kræver fokus på de danske mediers rolle. At DR har interesse for de brede linjer udpensles yderligere, idet DR italesætter, at der påhviler et ansvar, som ikke bare DR, men også politikere og publicister skal være med til at løfte. DR understreger flere gange, at der er tale om en forandring af mediebilledet. Et forhold DR uddyber blandt andet ved at kommentere på den nuværende situation som noget, der kræver omtanke:

”Det er en situation, der kræver omtanke. Uden en realistisk og langsigtet plan for det danske indhold er der stor risiko for, at det kulturelle fællesskab, som binder samfundet sammen og er fundament for demokratiet, bliver svagere. Det tabte kan ikke genetableres på et senere tidspunkt, når brugerne har fået nye

forbrugsmønstre, og de eksisterende medievirksomheder er væk” (DR, 2017b: 2).

Med disse behandlede citater står det således klart, at DR selv iagttager en situation og udvikling, der kræver opmærksomhed, hvis de allerede eksisterende medievirksomheder skal stå distancen på et marked i forandring, hvor rystelser ændrer forholdene.

10.3.6 Nodalpunkt: Dansk indhold bliver kommunikationens anker

Hvor ovenstående analyseafsnit viser, hvordan DR iagttager en udvikling med en ny mediesituation, der skal håndteres, så vil følgende afsnit fokusere på, hvad der står centralt i DRs eksistensberettigende kommunikation i denne situation.

Ved en analyse af DRs kommunikation kan det iagttages, at danskhed ligesom i nedslagspunkt 2 er det centrale i DRs kommunikation, når organisationen begrundet dens eksistens. Dog synes danskheden som det centrale for kommunikationen at udvikle sig. For hvor danskheden tidligere tog form af forskellige elementer som danskere, danskhed og dansk, så bliver fokus på danskhed indskrænket til at være et fokus på dansk indhold. Denne udvikling ses blandt andet at gøre sig gældende, da DR skriver: “ (...) *DR kan være en vigtig faktor for dansk indholdsproduktion og et lokomotiv for fortsat produktion og distribution af dansk indhold af høj kvalitet*” (DR, 2017b: 15).

I citatet kan det udledes, at DR italesætter sig selv som et lokomotiv, der vil fortsætte produktionen og distributionen af dansk indhold, og dette fokus kan iagttages at gennemsyre DRs kommunikation. Dette understreges blandt andet helt i starten af præsentationen til holdningskataloget, hvor organisationen på allerførste linje skriver, at “*DR står klar til at spille en aktiv og central rolle i at sikre dansk indhold til alle også i fremtiden*” (DR, 2017a). Her understreger DR sin rolle som garant for dansk indhold i dag og i fremtiden. Denne rolle underbygger DR i følgende citat, da organisationen lægger vægt på, at det er vigtigt, at DR leverer dansk indhold, da det ellers er udfordret af udefrakommende kræfter. DR skriver:

“Noget af det, som alle danskere i dag sætter så stor pris på – det danske indhold – kan derfor meget hurtigt blive truet. Jo mere de internationale tjenester fylder i danskernes liv, jo mere tid bruger befolkningen på udenlandsk

indhold, og jo større er behovet for, at andre trækker i den anden retning. Det vil sige at sørge for, at der er dansk indhold til alle befolkningsgrupper – også i en stærkt forandret fremtid” (DR, 2017a).

Her italesætter DR et klart behov for at prioritere dansk indhold. Dette udpensles ved artikulationen af behovet for at trække ‘i den anden retning’ og tilbyde alle befolkningsgrupper dansk indhold i det, der af DR iagttages som en stærkt forandret fremtid, hvor internationale tjenesters udenlandske indhold fylder mere hos danskerne.

Dermed kan det konstateres, at DRs eksistensberettigende kommunikation stadigvæk tager sit afsæt i en diskurs, hvor det danske står centralt; dog nu i en mere bestemt form, da det konsekvent er dansk indhold, som centrerer. Dette skyldes, at DR nu legitimerer sig selv med udgangspunkt i, at den er en organisation, der har til formål at levere dansk indhold.

10.3.7 DR påtager sig et ansvar for at levere dansk indhold

Hvor ovenstående analyseafsnit viser, hvordan dansk indhold står som det centrale i organisationens eksistensberettigende kommunikation, vil nedenstående fokusere på, hvordan DR udbygger dette fokus, da organisationen argumenterer for, at den står med et særligt ansvar for leveringen af dansk indhold.

Dette ansvar artikuleres blandt andet, da organisationen skriver: *“DR har et ansvar for at være noget for alle i Danmark, og for at alle oplever at være en del af et engagerende kulturelt, sprogligt og værdimæssigt fællesskab” (DR, 2017b: 9).*

På DRs hjemmeside skriver organisationen endvidere: *“DR er klar til at være garant for, at der også om fem, ti og femten år bliver lavet dansk kvalitetsindhold, som bruges af hele befolkningen” (DR, 2017a).*

I de to ovenstående artikulationer synes DR at kæde organisationen sammen med et ansvar, som DR tager på sig og agerer garant for. Her sætter DR sit ansvar sammen med det at kunne være noget for alle i Danmark og sikre, at alle oplever et kulturelt, sprogligt og værdimæssigt funderet fællesskab. Endvidere kan det udledes, at DR udpensler ansvaret for at sikre fremtidens danske indhold, hvor organisationen iagttager sin egen rolle kontra andre danske medier: *”Flere medier i Danmark stræber efter at samle store dele af befolkningen. Men*

ambitionen om at samle alle grupper i Danmark om fælles oplevelser og samfundsrelevante temaer og begivenheder står DR alene med” (DR, 2017b: 7).

I ovenstående artikulation konstruerer DR en kløft mellem det, DR iagttager som ‘flere medier i Danmark’ og DR selv. Hvor flere danske medier i DRs perspektiv sigter efter at samle befolkningen med deres indhold, så har de alligevel ikke den samme ambition som DR. For i DRs blik er der ambitioner, som DR står alene med. Her kobler DR elementerne ‘samle’, ‘alle grupper’, ‘Danmark’, ‘fælles oplevelser’ og ‘samfundsrelevante temaer’ til det, der af organisationen fikseres som dens egne unikke ambitioner, som andre medier ikke deler med DR. Med denne type argumentation kan det iagttages, at DR legitimerer sin egen rolle som en organisation, der har et særligt ansvar at spille i forhold til at levere dansk indhold, som adskiller sig fra andre danske medier.

10.3.8 Konstitutiv yderside: Aktørfokus spidser til

Med afsæt i foregående del, hvor der er fokus på, hvad der står centralt i DRs eksistensberettigende kommunikation, vil den konstitutive yderside nu blive fremanalyseret. Ligesom i første og andet nedslagspunkt vil dette afsnit søge at afdække den konstitutive yderside, som DR tegner op.

Hvor analysen i de forrige nedslagspunkter viser et skifte fra begrebs- til aktørfokus, synes dette nedslagspunkt at opretholde et fokus på aktører som en del af den konstitutive yderside. Endvidere kan det iagttages, at DRs fokus på bestemte aktører, som også er blevet fremanalyseret i nedslagspunkt to, bliver endnu mere konkret, idet DR konsekvent fokuserer på hvilke aktører, der truer det danske indhold. Her indskrives organisationerne Facebook, Google og Netflix i et særligt blik, der står i klar kontrast til dansk indhold:

”Danske medier er voldsomt udfordrede af det stigende medieforbrug i Danmark på udenlandske platforme som Facebook, Google og Netflix. Risikoen er, at der bliver brugt mindre tid på de medier, som direkte understøtter dansk demokrati og kultur – især blandt de unge. På samme tid forsvinder abonnementsbetalinger og annoncekroner ud af landet, så der er færre penge til at lave dansk indhold af høj kvalitet” (DR, 2017b: 5).

I citatet ses det, at DRs kommunikation sætter fokus på, at udenlandske platforme truer de medier, der understøtter dansk demokrati og kultur. På lige fod med analysen i andet nedslagspunkt, er det danskheden, som står truet, dog nu i form af dansk indhold. Samtidig kan det iagttages, at kommunikationen bevæger sig i en retning, der synes at have antagonistiske kendetegn. Som uddybet i præsentationen af Laclaus begrebsapparat, skal der med antagonisme forstås, at forskellige parter ikke accepterer hinandens identitet, og der opstår en kamp om, hvad der skal være dominerende, og hvad der dermed også bliver undertrykt. I ovenstående citat kommer dette antagonistiske forhold til udtryk ved, at DRs kommunikation skaber en konstruktion, der peger på, at Facebook, Google og Netflix undertrykker det danske indhold, som DR ser sig selv som værende garant for. I den forbindelse kan det iagttages, at organisationerne i DRs kommunikation bliver konstrueret som nogle, der ikke bidrager til det danske samfund. Hermed fremkaldes et billede af Facebook, Google og Netflix som 'udenlandske platforme', der ikke bidrager til Danmarks statskasse, hvormed midlerne til at producere dansk indhold svækkes.

Denne type af antagonistisk argumentation går igen flere steder i DRs kommunikation. Eksempelvis skriver DR:

"Pengene havner altså hos de globale virksomheder, som kun i begrænset omfang producerer indhold eller på anden måde bidrager til samfundet gennem fx skattebetalinger og uddannelse. Deres indtægter bliver dermed ikke ført tilbage til produktion af nyt dansk indhold" (DR, 2017b: 3).

Den negative kommunikation om de udenlandske platforme tegnes op flere steder i organisationens kommunikation. Dette kan blandt andet ses i følgende citat, hvor platformene sættes i et særligt negativt forhold til danskerne: *"... hos disse giganter er danskerne numre i en algoritme og ikke mere interessante end 5,7 millioner ud af klodens 7,6 milliarder mennesker"* (DR, 2017a).

Her synes DR at konstruere et særligt billede af, hvordan "giganterne" navigerer, hvor danskerne ikke anses som unikke, men derimod som et tal i en algoritme på lige vis med resten af verden. Her dukker det at være dansk i DRs optegning af de internationale organisationer - eksempelvis Facebook og Netflix - ikke op som en unik eller særlig fikseret

enhed, men derimod blot som en del af verdens over 7 milliarder mennesker. Der kan således iagttages en klar skillelinje mellem, hvordan DR anskuer det danske som noget særligt, der skal værnes om i form af dansk indhold, mens de globale medieorganisationer på den anden side sidestiller det danske med resten af verden.

Dermed kan der argumenteres for, at DRs kommunikation antagoniserer de ovenstående globale medieorganisationer som den konstitutive yderside til det danske indhold, som DR ser sig selv som leverandør af. De globale medieorganisationer bidrager kun i begrænset omfang til produktion af dansk indhold, og overskuddet havner ikke i de danske statskasser, hvorfor indtægterne ikke føres tilbage til ny produktion af dansk indhold. Modsat DRs egen konstruktion af det danske indhold iagttager de globale medieorganisationer, i DRs perspektiv, ikke det danske som noget, der adskiller sig fra resten af verden. Facebook, Netflix med flere dukker dermed op som organisationer, der på antagonistisk vis truer DRs artikulationer om dansk indhold og dét at levere dansk indhold af høj kvalitet til danskerne.

Det vil således sige, at hvor den konstitutive yderside fra analysens første nedslagspunkt til analysens andet nedslagspunkt blev mere præcis i form af at gå fra begreber til aktører, sker der nu en yderligere udvikling. Denne udvikling finder sted i og med, at aktørerne nu antagoniseres gennem negative associationer, der sætter aktørerne som en trussel mod produktionen af dansk indhold. Med det skal forstås, at aktørerne i højere grad end tidligere bliver tillagt, at de ikke har interesse i danskerne og dansk indhold. Med andre ord deler de ikke den samme danskhed, som DRs kommunikation tegner op og kan derfor anses som en fjende for det danske samfund.

10.3.9 Artikulatorisk logik: Med dansk indhold tager de ækvivalente elementer fart

Det kan således iagttages, at nedslagspunkt 3 flugter med nedslagspunkt 2 i den forstand, at danskheden stadig fremkommer som centralt i DRs kommunikation. Dog har kommunikationen om det danske udviklet sig, da fokus er gået fra et overordnet fokus på danskhed til mere specifikt at omhandle dansk indhold. Dette blik ses flere steder i kommunikationen og kommer på samme vis som tidligere til syne gennem ækvivalente sammenkædninger. Et eksempel på den ækvivalente logik i DRs artikulationer ses i det tidligere behandlede citat:

” (...) danske medier er voldsomt udfordrede af det stigende medieforbrug i Danmark på udenlandske platforme som Facebook, Google og Netflix. Risikoen er, at der bliver brugt mindre tid på de medier, som direkte understøtter dansk demokrati og kultur” (DR, 2017b: 5).

Her sætter DRs kommunikation ‘demokrati’ og ‘kultur’ som ækvivalente elementer til dansk indhold, som kommunikationen synes at centrere sig omkring. Ækvivalensen fremkommer, idet elementerne opgiver partikularitet for at blive kædet sammen med det danske indhold, der fikses som truet grundet den stigende brug af udenlandske platforme som Facebook, Google og Netflix. Samme mønster gør sig gældende i et andet uddrag af organisationens kommunikation. DR skriver:

“Dansk historie, kultur og frisind er naturligt fraværende i udenlandske programmer (...) I en stadig mere globaliseret verden stiger vigtigheden af at have indhold, som vi i Danmark kan spejle os i, og som gør os klogere på os selv og hinanden, uanset om vi er fra Hanstholm, Holbæk eller Hasle” (DR, 2017b: 11).

På samme vis som i nedslagspunkt 2 kan vi her se elementerne ‘kultur’ og ‘dansk historie’ blive artikulert omkring nodalpunktet - dog denne gang i sammenhæng med dansk indhold som nodalpunkt. Ydermere skaber DR en kobling til danskhed ved at artikulere Hanstholm, Holbæk og Hasle som dele af Danmark, der alle skal opleve det danske indhold, som noget man kan spejle sig i og blive klogere af. Denne kobling kan iagttages som værende ækvivalent, da elementerne i kommunikationen sættes over for ‘en stadig stigende globalisering’.

Fokus på hele befolkningens oplevelse med dansk indhold kan iagttages at gå igen i DRs ækvivalente kommunikation. Eksempelvis uddyber DR med følgende linjer, hvad der iagttages som værende ‘naturligt fraværende i de udenlandske programmer’:

“Danske historier danner og formidler vores kultur, som findes i alle egne af landet, og danske platforme sikrer, at indholdet ikke er underlagt censur eller forbehold, der er ude af trit med danskernes ofte meget åbne og direkte facon

(...) *Det kræver en mangfoldig og upartisk nyhedsdækning, som er rodfæstet i en dansk kontekst, og som formidler kulturen og hverdagen rundt om i hele landet* ” (DR, 2017b: 11).

Her skabes der en ækvivalent sammenhæng mellem elementerne ‘danske historier’, ‘kultur’ og ‘alle egne af landet’ og det danske indhold. For at opretholde det danske indhold kræves der ifølge DR en nyhedsdækning, der er ‘upartisk’, og som er ‘rodfæstet i en dansk kontekst’, der tager højde for kultur og hverdag i hele Danmark. Fælles for ovenstående artikulation er, hvordan dansk indhold endnu en gang italesættes fra DRs side i forhold til, hvad det står i modsætning til, nemlig udenlandske platforme. Det kan således iagttages, hvordan DRs kommunikation fortsat funderes i en diskurs, der bunder i en ækvivalent logik. Her opgiver elementerne partikularitet for at stå sammen om dansk indhold med det fælles udgangspunkt, at de adskiller sig fra de udenlandske platforme.

10.3.10 Opsummering: Dansk indholdsdiskurs på spil i DRs kommunikation

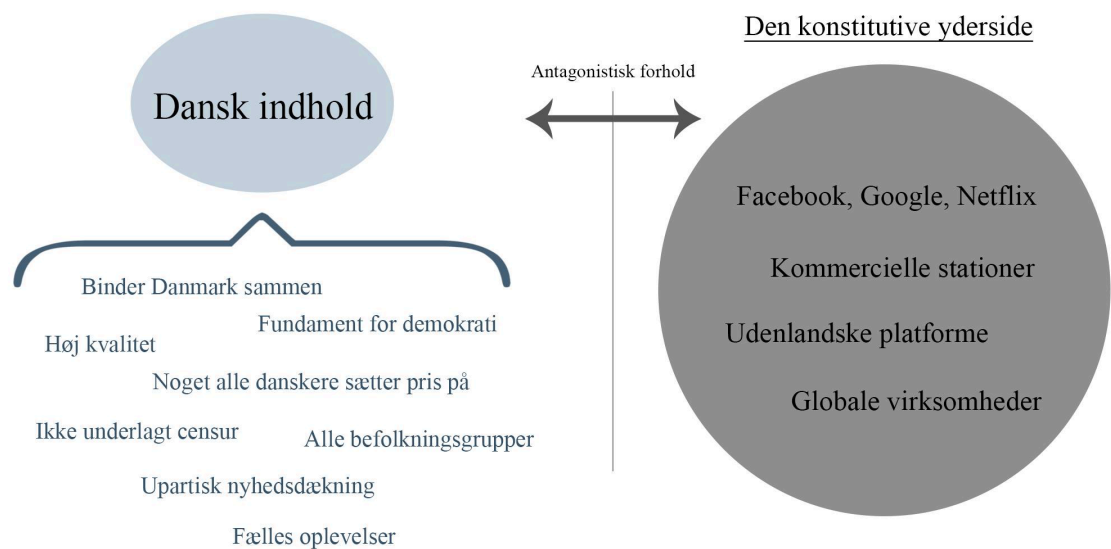
Ovenstående analysedel har fremanalyseret, at den diskurs, som DRs eksistensberettigende kommunikation tager sit udgangspunkt i, stadigvæk har fokus på det danske, som tilfældet ligeledes var i nedslagspunkt 2. Dog har diskursen udviklet sig over tid, hvilket først og fremmest betyder en ændring i forhold til det element, der sættes som diskursens nodalpunkt. Hvor det tidligere var ‘danskhed’, der blev sat centralt i DRs kommunikation, har analysen vist, at det nu er ‘dansk indhold’, som centreres. Denne centrering underbygges i og med, at DR artikulerer sig selv som en organisation, der har ansvar for levering af det danske indhold. Derfor navngives diskursen nu under betegnelsen *dansk indholdsdiskursen*.

Samtidig kan det iagttages, at flere af de elementer, der blev sat ækvivalente med nodalpunktet i nedslagspunkt 2 også gør sig gældende i nedslagspunkt 3, da for eksempel både ‘kultur’, ‘dansk historie’ og ‘danske værdier’ bliver aktiveret i begge nedslagspunkter. Ligeledes går den konstitutive yderside fra nedslagspunkt 2 igen, da det stadigvæk er andre medieaktører, som sættes på ydersiden. Dog er ydersiden blevet mere konkret og specifik, da det er bestemte globale aktører som Facebook, Google og Netflix, der på antagonistisk vis sættes på ydersiden til det danske indhold.

Det kan dermed opsummerende konstateres, at den diskurs som DRs eksistensberettigende kommunikation tager sit afsæt i anno 2018, ikke iagttages som en helt ny diskurs, men derimod anses som en udvikling af diskursen fra nedslagspunkt 2. Dette skyldes, at blikket på det danske og flere af de ækvivalente elementer går igen samtidig med, at der opretholdes et aktørorienteret fokus i diskursens konstitutive yderside.

Diskursen kan ses illustreret i følgende grafik:

Nedslagspunkt 3

Figur 3: Illustrationen skildrer, hvordan danskhedsdiskursen fra nedslagspunkt 2 går igen; denne gang med 'dansk indhold' som det privilegerede knudepunkt, hvor elementerne endnu en gang er præget af en ækvivalent logik. Den konstitutive yderside antagoniseres i kraft af, at globale medieorganisationer som Facebook og Google italesættes som en trussel mod dansk indhold.

10.4 Delkonklusion

Med afsæt i første delanalyse bestående af nedslagspunkt 1, 2 og 3 vil følgende afsnit konkludere på analysens iagttagelser for at kunne vise, hvordan DR har legitimeret sin eksistensberettigelse siden monopolbruddet i 1988 og frem til i dag.

Netop tiden omkring 1988 har været analysens første nedslagspunkt, da analysen her har vist en dislokation på det danske tv-marked i kraft af skiftet fra DRs monopol til en konkurrencesituation. Skiftet ryster feltet og åbner op for, at der kan ske nye meningstilskrivelser i forhold til at være en aktør på det danske tv-marked. I den forbindelse har analysen konkluderet, at DR igangsætter en ny kommunikationsform, i hvilken organisationen lægger vægt på at begrunde sin eksistens og rolle. Her er det blevet fremanalyseret, at DRs eksistensberettigende kommunikation omkring monopolbruddet tager sit afsæt i en kvalitetsdiskurs, hvor kvalitet står som diskursens centrale element. I DRs fiksering af kvalitet optegner organisationens kommunikation flere elementer omkring nodalpunktet. Her bliver et fællestræk for elementerne, at de bærer præg af at blive artikulert i en differentiell logik. Derfor fremstår kvalitetsdiskursen åben og positiv i den forstand, at flere elementer i kommunikationen inddrages, uden at elementerne er nødsaget til at opgive partikularitet til fordel for kampen mod en fælles konstitutiv yderside. Dermed ikke sagt, at der ikke kan identificeres en yderside til kvalitetsdiskursen; for selv om kvalitetsdiskursen virker åben og positiv, så identificeres der også enkelte begreber på diskursens konstitutive yderside. Dog er det meget begrænset, hvad der artikuleres som et negativt ydre til kvalitet, da DR har fokus på positivt at artikulere sin egen rolle, hvilket ændrer sig markant i nedslagspunkt 2 og frem.

Nedslagspunkt 2 er gået i dybden med en analyse af DRs kommunikation i slutningen af 90'erne og starten af 00'erne, hvor det er blevet iagttaget, at konkurrencesituationen fremstår som en sedimenteret virkelighed for DR. Indtil slutningen af 90'erne viser analysen, at DRs eksistensberettigende kommunikation fortsat tager afsæt i kvalitetsdiskursen, som fremanalyseret i nedslagspunkt 1, men omkring år 1999 iagttages et skifte. Her fremanalyserer nedslagspunkt 2, at der i DRs kommunikation aktiveres en ny diskurs - helt konkret danskhedsdiskursen, hvor danskhed artikuleres som diskursens nodalpunkt. I optegnelsen af denne diskurs ses et kommunikationsskifte i forhold til optegnelsen af kvalitetsdiskursen, da konkrete kommercielle aktører som eksempelvis TV3 inddrages som

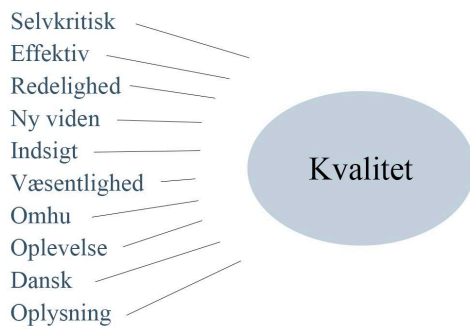
den konstitutive yderside. Samtidig med, at analysen viser optegnelsen af en mere konkret yderside, viser analysen også, at organisationens kommunikation i højere grad end tidligere begynder at benytte sig af en ækvivalent artikulatorisk logik, da elementerne i diskursen sættes sammen mod aktørerne på den konstitutive yderside. DRs eksistensberettigende kommunikation tager således i højere grad end tidligere sit afsæt i en diskurs, som optegnes gennem et fokus på, hvad der sættes på diskursens yderside.

I perioden fra starten af 00'erne og frem til 2016 har analysen vist, at DRs eksistensberettigende kommunikation fortsætter med at tage sit afsæt i den diskurs, som aktiveres i slutningen af 90'erne og starten af 00'erne. Analysen har derefter fremført, at der i 2016 sker rystelser på DRs felt. Rystelserne har sat skub i nye artikulationer, hvorfor det i DRs kommunikation endnu en gang kan iagttages, at organisationen vægter begrundelsen af sin egen eksistens som medieorganisation. Analysen viser her, at elementer fra den identificerede danskhedsdiskurs i nedslagspunkt 2 fortsættes og udvikles i DRs mere nutidige kommunikation. Her fremkommer der et nyt fokus på dansk indhold som det centrale for kommunikationen, og DR påtager sig et ansvar for leveringen af det danske indhold.

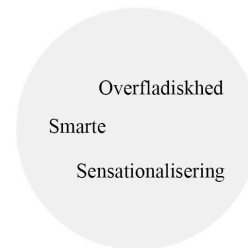
På samme vis som i nedslagspunkt 2 optegnes der i nedslagspunkt 3 en konstitutiv yderside til dansk indhold - dog kan den danske indholdsdiskurs iagttages som værende skarpere optegnet end tidligere. På lige fod med nedslagspunkt 2 sættes der en række aktører på den konstitutive yderside, hvor det i høj grad er globale medieaktører som Facebook, Google og Netflix, der konsekvent fikseres som værende i konflikt med den danske indholdsdiskurs. Som analysen påpeger, så synes denne kommunikation at have antagonistiske kendetegn, da det danske indhold kommunikerer som truet og undertrykt af de globale medieorganisationer. Med kommunikationens fokus på den konstitutive yderside til dansk indhold argumenteres der for, at elementerne omkring nodalpunktet er præget af ækvivalens, idet deres forskelle udviskes for at blive indhyllet i dansk indholdsdiskursens kamp mod det konstitutive ydre.

Derfor kan det på baggrund af opsummeringen af de tre nedslagspunkter konstateres, at DRs eksistensberettigende kommunikation bevæger sig fra positivt at artikulere sin egen rolle som medieorganisation til i højere grad at have blikket rettet mod negativiteten hos 'fjenden' i form af de globale medieorganisationer. Denne udvikling kan ses i figuren på følgende side:

Nedslagspunkt 1

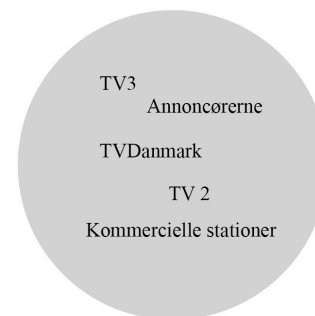
Den konstitutive yderside

Nedslagspunkt 2

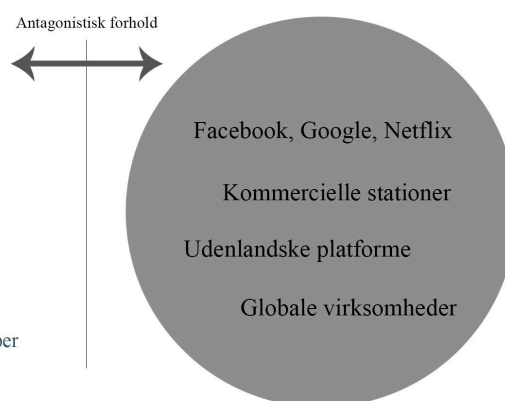
Den konstitutive yderside

Nedslagspunkt 3

Den konstitutive yderside

Figur 4: Her ses et samlet overblik over diskursanalysen i de tre nedslagspunkter i delanalyse 1, hvor det kan iagttages, hvordan den konstitutive yderside over tid får en større rolle at spille i den diskurs, som DRs eksistensberettigende kommunikation tager udgangspunkt i.

“

DR skal ikke længere være en bred mastodont, men et smalt fyrtårn

”

- Kulturminister Mette Bock, 2018

“

Kultur, identitet og fællesskab skabes i høj grad af fælles oplevelser og referencer. Matador, Mads og Monopolet, Bamse og Kylling. Transmissionen af håndbolddamernes OL-guld i 1996. Det er produktioner, der binder os sammen. Men de fællesskaber er vi i risiko for at miste i fremtiden, fordi brugerne forsvinder til udenlandske streamingtjenester

”

- Zenia Stampe, 2016

11. Delanalyse 2: DR i et politisk perspektiv

Nedenstående delanalyse vil med afsæt i første delanalyses fremanalyserede diskurser forsøge at iagttage, hvordan DRs eksistensberettigende kommunikation positionerer sig i forhold til politiske forventninger anno 2018. For at kunne undersøge dette vil følgende del tage afsæt i kommunikation fra Folketingets ni partier for således at stille skarpt på, hvordan partiernes kommunikation trækker tråde til diskurser, der sætter DR i et særligt blik. Hernæst vil analysen sammenholde de diskursive konstruktioner, der optegnes i de politiske partiers kommunikation, med resultaterne fra første delanalyse for at komme nærmere, hvordan DRs kommunikation positioneres i forhold til de politiske partiers forventninger.

Før selve analysen af partiernes politiske kommunikation igangsættes, vil nedenstående afsnit kort skitsere delanalysens iagttagelsespunkt. Dernæst vil analysen bevæge sig over i en diskursanalyse, hvor Laclaus vokabular vil blive benyttet til at fremanalyser de diskurser, som artikuleres fra politisk hånd i forbindelse med DRs virke anno 2018.

11.0.1 Iagttagelsespunktet er diskurs - ikke aktør

Nærværende kandidatafhandling vil have kommunikationen fra samtlige danske partier i Folketinget for øje. Dette skyldes primært, at alle partierne synes at melde sig på banen med kommunikation, der har fokus på DRs virke i forbindelse med indgåelse af ny mediepolitisk aftale. Partiernes kommunikation kommer til udtryk eksempelvis gennem mediepolitiske holdningspapirer eller gennem artikler, hvor særligt partiernes medieordførere har været aktive. Dog vil vi ikke præsentere hverken partierne eller politikerne bag udmeldingerne. Dette på baggrund af, at delanalyse 2 ikke har til formål at analysere 'aktøren', men derimod den kommunikation og de diskurser, der kan iagttages at florere i artikulationerne fra partierne og politikerne i forbindelse med medieforligsforhandlingerne og en ny rammesætning for DR.

11.0.2 De diskursive rystelser er allerede fastlagt

Som det har været tilfældet i de foregående analyser, så tager Laclaus diskursanalyse udgangspunkt i en dislokation. Den dislokation, som muliggør, at de politiske partier kan sætte DRs virke i et nyt lys, er allerede fremanalyseret i delanalyse 1, nedslagspunkt 3, hvorfor dette afsnit ikke vil bruge tid på at fremanalyser dislokationen igen, men kun kort opridse den. Som det fastlægges i delanalyse 1, sker der således diskursive rystelser omkring

2016 og frem, hvilket eksempelvis Slots- og Kulturstyrelsens rapport "*Mediernes udvikling i Danmark: Globaliseringen af den danske mediebranche*" (2017) og andre aktører kredser om, da det danske mediefelt er under store forandringer. Disse forandringer har skabt rum for nye artikulationer i forhold til DRs virke - både hos DR selv, men i høj grad også fra politisk side, hvor samtlige partier i Folketinget har sat ord på DRs rolle som medieorganisation i fremtidens mediebillede. Den nedenstående analyse af de diskurser, der artikuleres omkring DR fra politisk side, behandles således med afsæt i samme diskursive rystelser, som er blevet præsenteret i nedslagspunkt 3, delanalyse 1.

11.1 Regeringen og Dansk Folkepartis italesættelse af DRs rolle

I det følgende vil det blive analyseret, hvordan regeringen og Dansk Folkeparti i deres kommunikation opstiller forventninger til DR anno 2018. Baggrunden for, at disse aktører samles i samme analysedel, skyldes, at deres kommunikation synes at tage udgangspunkt i samme diskursive ophav. Analysen vil primært tage udgangspunkt i medieudspillet "Nye vaner, nye medier, nye tider" som regeringen præsenterede i april 2018, og som Dansk Folkeparti bakker op om. Derudover vil analysen tage afsæt i regeringens kommunikation i forbindelse med selve udspillet samt kulturminister Mette Bock's dybdegående præsentation af udspillet.

11.1.1 Det primære fokus på danskhed forkastes

Som belyst i foregående analyse, forsøger DR at tilskrive en mening omkring, at medieorganisationen er en nødvendighed på det danske mediemarked, da den har et ansvar for at sikre danskheden og det danske indhold. Her ser DR sig selv som et værn om det danske indhold, som organisationen ellers er bange for vil blive overløbet af produktioner fra internationale medieaktører som eksempelvis Netflix, Facebook og Google.

Ideen om, at DR har et ansvar for det danske indhold, som ellers er truet og presset, forkastes som noget af det første i medieudspillet. Dette kan blandt andet iagttages i følgende citat: "*Vores aktuelle medieudfordring drejer sig ikke om, at der ikke produceres nok indhold. Finansieringsgrundlaget for dansk indhold har aldrig været højere*" (Regeringen, 2018c: 3).

Her lægges der vægt på, at der aldrig har været et højere finansieringsgrundlag for dansk indhold, end der er nu. Denne konstatering følges der op på ved præsentationen af udspillet,

hvor kulturminister Mette Bock siger: *"Der leveres masser af godt indhold. Der har aldrig været brugt så mange penge på dansk indholdsproduktion"* (Regeringen, 2018a). Samme konklusion når kulturministeren ved en mere dybdegående præsentation af udspillet, da Bock endnu en gang understreger, at *"Den primære krise er ikke en indholdskrise. Der bliver produceret mere dansk indhold end nogensinde"* (Regeringen, 2018b).

Det kan derfor iagttages, at regeringen og Dansk Folkeparti prøver at punktere det centrale i den diskurs, som DRs kommunikation tager sit afsæt i, når organisationen forsøger at berettigede sin eksistens. For regeringen og Dansk Folkeparti mener ikke, at danskheden og dansk indhold er under pres, som DR ellers appellerer til.

11.1.2 Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker gentænkning og fokusering af DR

Som ovenstående viser, mener regeringen og Dansk Folkeparti ikke, at DRs eksistens skal berettiges med, at organisationen kan levere noget specielt i form af dansk indhold. Tværtimod mener de, at der skal ske forandringer med DR. De finder overordnet set, at *"DR skal gentænkes"* (Regeringen, 2018a; Regeringen, 2018c: 5). Dette understreger finansminister Kristian Jensen i forbindelse med præsentationen af udspillet, da han pointerer, at *"DR skal fokuseres mod deres kerneopgave"*, hvorefter han fastlægger, at ideen med udspillet er, *"at DR får refokuseret sig selv, retænkt og reskabt sig selv i den nye medieverden"* (Regeringen, 2018a).

Denne pointering går igen i aftaleteksten "Aftale om fokusering af DR og afskaffelse af medielicensen" (Regeringen & Dansk Folkeparti, 2018) mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Her fastslås det, at DR skal have et stærkere fokus på organisationens kerneopgaver, idet det understreges, at der skal ske en *"fokusering af DR"* (Regeringen & Dansk Folkeparti, 2018: 2). Derfor kan det iagttages, at det i regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation konsekvent påpeges, at DR skal gentænke sig selv, og at organisationens fokus skal rettes mod organisationens kerneopgaver.

Den følgende analyse vil derfor tage sit udgangspunkt i, hvilke forventninger regeringen og Dansk Folkeparti har til DR. Dette vil foregå ved at analysere, hvad der sættes centralt i deres kommunikation omkring DRs eksistensberettigelse, når de lægger op til, at der skal ske ændringer.

11.1.3 Nodalpunkt: Kvalitetsindhold som begrundelse for DRs eksistens

Når regeringen og Dansk Folkeparti ønsker, at DR skal gentænke sig selv og fokuseres, kan det observeres, at særligt ét element i den forbindelse står centralt i kommunikationen i forhold til, hvorfor DR har en eksistensberettigelse. Dette element kommer over flere gange til syne i regeringen og Dansk Folkepartis udspil til et nyt medieforlig. Blandt andet skrives der i starten af udspillet følgende: *"Med en række initiativer ønsker regeringen at sikre befolkningen adgang til et mangfoldigt udbud af dansk kvalitetsindhold, der understøtter dansk demokrati, sprog og kultur"* (Regeringen, 2018c: 3).

I dette citat kan det ses, hvordan regeringen og Dansk Folkeparti har som et centralt mål, at de gennem en række initiativer kan sikre adgang til et udbud af dansk kvalitetsindhold. Som fremanalyseret tidligere i dette afsnit, så mener regeringen og Dansk Folkeparti ikke, at det danske indhold er presset, da der produceres mere dansk indhold end nogensinde. Denne analytiske pointe får derfor blikket til at rette sig mod brugen af elementet 'kvalitetsindhold'. For dette begreb synes at få en central placering i regeringens og Dansk Folkepartis øvrige kommunikation i forhold til det stadige behov for DR.

Dette kan blandt andet iagttages, da erhvervsminister Brian Mikkelsen⁵ i forbindelse med præsentationen af udspillet kommenterer på den nye aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om fokusering af DR. I den forbindelse udtaler Mikkelsen, at *"det er en rigtig god aftale. Jeg er meget tilfreds med, at vi fastholder et DR, der samler befolkningen med en public service-plattform med indhold af høj kvalitet – også i fremtiden"* (Regeringen, 2018a).

I citatet kan det iagttages, hvordan Mikkelsen søger at fiksere en særlig mening omkring, at kvalitetsindhold, der skal samle befolkningen, bliver centeret for DRs virke. Denne centrering af elementet 'kvalitetsindhold' kan ligeledes ses i forbindelse med, at der i selve udspillet kommenteres på, hvordan den fokuseringsproces, som regeringen og Dansk Folkeparti mener, DR skal undergå, vil forløbe i forhold til bestemte indsatsområder: *"DR's danske kvalitetsindhold skal skærpes inden for nyheder og aktualitet, kultur, børn og unge, uddannelse og læring og den regionale dækning"* (Regeringen, 2018c: 5).

⁵ Nu daværende erhvervsminister eftersom Mikkelsen den 20. juni 2018 skiftede erhvervsministerposten ud med stillingen som direktør i organisationen Dansk Erhverv

Udover at fokus er på kvalitetsindhold, når regeringens og Dansk Folkepartis blikke rettes mod de indsatsområder, som DR skal fokusere på, er kvalitetsindhold igen i centrum, når det betones, hvordan DR spiller en vigtig rolle i forhold til at få distribueret kvalitetsindhold i en medie verden, hvor mange aktører ellers byder sig til. I den forbindelse påpeger kulturminister Mette Bock: *“Den store udfordring er at komme ud med det kvalitetsindhold – altså at få det distribueret. Der vil DR stadigvæk spille en vigtig rolle”* (Regeringen, 2018a).

Hermed kan det iagttages, at regeringen og Dansk Folkeparti nævner elementet ‘kvalitetsindhold’ i en stor del af den kommunikation, som de udsender i forhold til, hvad de forventer af DR. Hvad enten det er i forhold til DRs rolle som samlende for befolkningen, de specifikke indsatsområder, som DR skal have blikket rettet mod i organisationens arbejde, eller det er DRs distribution af materiale, står kvalitetsindhold som et centralt element. Derfor kan elementet ‘kvalitetsindhold’ vurderes at være nodalpunktet i den diskurs, som regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation om forventningerne til DRs virke tager sit afsæt i, da kvalitetsindhold nævnes i mange forskellige sammenhænge og derved er et gennemgående element i kommunikationen.

11.1.4 Konstitutiv yderside: DR i dets nuværende form

Mens ovenstående har fremanalyseret, hvad der står som det centrale element i den diskurs, som regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation tager deres afsæt i, så vil følgende fokusere på, hvad der i kommunikationen sættes på den konstitutive yderside og dermed som det, kvalitetsindhold ikke er.

Som analysen indtil nu har iagttaget, pointerer regeringen og Dansk Folkeparti, at DR skal fokuseres, gentænkes og have mere blik på organisationens kerneopgaver. Derfor skal blikket rettes mod kvalitetsindhold. Hvad der sættes modsat det kvalitetsindhold, som DR skal stå for, synes regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation at gøre til DRs nuværende rolle. Med dette skal forstås, at den måde, som DR fungerer på i dag, og den rolle samt position DR har, er det modsatte af det, som skal kendetegne DR fremadrettet. Dette kan blandt andet ses i den skriftlige præsentation af medieudspillet ”Nye medier, nye vaner, nye tider”, som er tilgængelig på regeringens hjemmeside. Her står der, at *”DR skal omlægges fra den brede mediemastodont, som DR er i dag”*, hvorefter fokus blandt andet er på, at kvalitetsindholdet skal skærpes (Regeringen, 2018c). Dermed kan det iagttages, at DR italesættes som værende

en mediemastodont, hvilken position regeringen og Dansk Folkeparti betoner står modsat det fokus på kvalitetsindhold, som de mener, DR bør have. Samme pointe underbygger kulturminister Mette Bock i præsentationen, da hun påpeger, at *“DR skal ikke længere være en bred mastodont, men et smalt fyrtårn”* (Regeringen, 2018a). Dermed understreges pointen om, at det nuværende og brede DR står som modsætning til det mere smalle og kvalitetsindholds fokuserede DR, som regeringen og Dansk Folkeparti ønsker. For frem for at fokusere på, at DR skal levere et kvalitetsindhold, så udtaler medieordfører for Dansk Folkeparti, Peter Skaarup, at DR i stedet er blevet for stor, hvilket har haft negative konsekvenser:

”En af de ting vi har kunne se den seneste tid med danske medier har jo været, at man til dels er blevet kvalt af Danmarks Radio, fordi Danmarks Radio er blevet så stor en spiller” (Regeringen, 2018a).

Dermed kan det iagttages, at regeringen og Dansk Folkeparti taler med afsæt i en diskurs, der sætter det nuværende DR, som den konstitutive yderside til det DR, som regeringen og Dansk Folkeparti ønsker. Det kommer til udtryk ved, at det nuværende DR omtales som en stor mediemastodont, som kvæler de andre aktører, hvilket ifølge regeringen og Dansk Folkeparti står i modsætning til et DR, som skal være et smallere fyrtårn med fokus på kvalitetsindhold.

11.1.5 Artikulatorisk logik: Differens på spil i optegningen af kvalitetsindhold

Når regeringen og Dansk Folkeparti i 2018 tegner et billede af, at DR har som opgave at levere kvalitetsindhold, så kan det iagttages, at kommunikationen primært synes at tage en differentiell artikulatorisk logik i anvendelse. Dette vil i det følgende blive fremhævet gennem forskellige eksemplificeringer.

Som det tidligere anvendte citat påpeger, skal DRs kvalitetsindhold skærpes inden for *“nyheder og aktualitet, kultur, børn og unge, uddannelse og læring og den regionale dækning”* (Regeringen, 2018c: 5). Citatet viser, at der kædes en række forskellige elementer omkring kvalitetsindhold. Disse elementer sættes ikke sammen i kraft af deres fælles afstandtagen til et ydre, og elementernes forskelle udviskes ikke. Denne kommunikationsform synes - aflæst i regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation - at være sigende for den måde, hvorpå DRs eksistensberettigelse omtales. Med dette skal forstås,

at parternes kommunikation ikke samler elementer i kraft af deres fælles afstandtagen til en yderside, men derimod får elementerne 'lov til' at fremstå i deres egen positivitet.

Samtidig med at kommunikationen tager udgangspunkt i en differentiell artikulatorisk logik, der i princippet skal kunne rumme alle elementer, kan det iagttages, at nogle elementer gentagne gange tildeles større opmærksomhed i artikulationerne. Dette kommer blandt andet til udtryk ved præsentationen af medieudspillet, hvor regeringen og Dansk Folkeparti formidler det politiske udspil. Eksempelvis udtaler finansminister Kristian Jensen i forhold til, at DR skal fokuseres mod organisationens kerneopgave, at *“det er nyhedsformidling, det er kulturformidling, det er historieformidling, som er nogle af de ting, vi vil prioritere fremadrettet”* (Regeringen, 2018a).

Det vil sige, at elementerne 'nyhedsformidling', 'kulturformidling' og 'historieformidling' tildeles en central position i artikulationen. Det samme gør sig gældende, når erhvervsminister Brian Mikkelsen udtaler, at *“DR skal stadig være en vigtig institution med hensyn til formidling af historie, af kultur”* (Regeringen, 2018a). Kulturformidling og historieformidling tildeles i artikulationen endnu en gang særlig opmærksomhed, hvilket også er tilfældet, da kulturminister Mette Bock kommenterer på, hvad DR skal fokuseres hen mod. Her fastslår hun, at det er vigtigt, *“at DR besinder sig på at være en kulturinstitution, en kulturformidler, en nyhedsformidler”* (Regeringen, 2018a), hvorfor det kan iagttages, at formidlingen af kultur og nyheder endnu en gang pointeres som værende en vigtig del af DRs kvalitetsindhold.

Det kan således observeres, at regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation primært centrerer bestemte elementer i form af 'nyhedsformidling', 'historieformidling' og 'kulturformidling'. Samtidig kan det udledes, at denne centrering foregår med afsæt i en differentiell artikulatorisk logik, da kommunikationen fokuserer på elementernes egne positive særkende, uden at de skal opgive partikularitet.

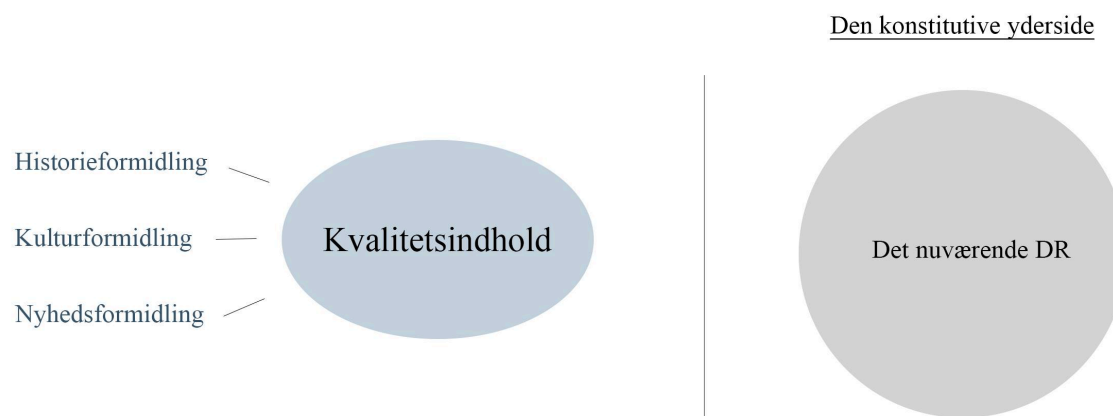
11.1.6 Opsummering: Fikseringen har rod i en kvalitetsindholdsdiskurs

Med afsæt i ovenstående analyse kan det opsummeres, at regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation tager udgangspunkt i 'kvalitetsindhold' som kommunikationens centrale nodalpunkt. Med andre ord kan det iagttages, at kommunikationen trækker på det, specialet

bestemmer som *kvalitetsindholdsdiskursen*. Diskursens interesse for ‘kvalitetsindhold’ kommer til udtryk i regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation, når specifikke indsatsområder nævnes, hvor specielt formidling af nyheder, kultur og historie skal være i fokus. I forlængelse heraf kommer kvalitetsindholdsdiskursens konstitutive yderside til syne, når regeringen og Dansk Folkeparti italesætter, at det nuværende DR er lig med en alt for stor mediemastodont, der ikke er fokuseret på organisationens kerneopgaver.

Kvalitetsindholdsdiskursen ses illustreret i følgende grafik:

Regeringen og Dansk Folkeparti

Figur 5: Ovenstående figur stiller skarpt på regeringen og Dansk Folkepartis politiske forventninger til DR, hvor ‘kvalitetsindhold’ iagttages som nodalpunktet i den kvalitetsindholdsdiskurs, som parternes politiske kommunikation aktiverer. Her fikses det nuværende DR som kvalitetsindholdets konstitutive yderside.

11.1.7 Hvordan positionerer DRs kommunikation sig med regeringen og Dansk Folkeparti?

Som analysen af regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation viser, så synes de at forkaste den diskurs, som DR berettiger sin eksistens gennem, da regeringen og Dansk Folkeparti modsat DR ikke mener, at dansk indhold er i krise. Det vil dermed sige, at den diskurs, som DRs egen eksistensberettigende kommunikation tager sit afsæt i, er en diskurs, som regeringen og Dansk Folkeparti ikke lægger til grund for DRs virke. Derfor kan der argumenteres for, at DRs nuværende selvlegitimerende kommunikation ikke positionerer sig i overensstemmelse med politiske forventninger fra regeringen og Dansk Folkeparti.

Selv om regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation forkaster den diskurs, som DRs selvlegitimering tager sit afsæt i, kan der alligevel trækkes tråde til en type kommunikation, som DR selv har benyttet. Dette er dog ikke den nuværende kommunikation, men derimod den kommunikation, som DR berettigede sin eksistens med fra midten af 80'erne og frem til slutningen af 90'erne. Dengang tog DRs kommunikation, som nedslagspunkt 1 i første delanalyse fremanalyserede, sit udgangspunkt i en kvalitetsdiskurs, hvor DR begrundede sin eksistens med afsæt i, at DR stod for kvalitet. Her havde nodalpunktet kvalitet en lang række af differentielle elementer omkring sig, hvilke ikke blev udspecificeret yderligere, hvorfor diskursen fremstod åben og bredt favnende.

Hvis DRs daværende eksistensberettigende kommunikation sammenlignes med regeringen og Dansk Folkepartis nuværende kommunikation om DRs rolle, så kan det observeres, at flere faktorer synes at gå igen. Dette kan blandt andet iagttages i forhold til det, der står centralt i de forskellige diskurser, som partierne berettiger DR med afsæt i. I DRs daværende kommunikation var det centrale element 'kvalitet', mens det i regeringen og Dansk Folkepartis nuværende kommunikation er 'kvalitetsindhold'. Derfor forekommer de to diskurser at have lighed, da kvalitet i begge får tilskrevet en central rolle. Dog virker brugen af kvalitet i regeringen og Dansk Folkepartis nuværende kommunikation mere specifik, da det ikke bare er 'kvalitet' men 'kvalitetsindhold', der står som det centrale element i kommunikationen. At den nuværende kommunikation fra regeringen og Dansk Folkeparti er mere specifik kan underbygges ved at kigge på, hvordan brugen af differentielle elementer omkring nodalpunktet har ændret sig. I DRs egen tidligere kommunikation var der en bred række af differentielle elementer omkring kvalitet, uden at elementernes forskelle blev udvisket. Derfor fremstod kvalitetsdiskursen positiv, da den repræsenterede forskelle uden at fokusere på begrænsninger. I regeringen og Dansk Folkepartis nuværende kommunikation er det også en differentiell artikulatork logik, der gør sig gældende, men nu er det mere konkrete elementer, der inddrages i kvalitetsindholdsdiskursen samtidig med, at der optegnes en mere specifik yderside i form af DR i dens nuværende form.

Derfor kan det opsummerende konstateres, at DRs nuværende kommunikation ikke positionerer sig i overensstemmelse med forventningerne fra regeringen og Dansk Folkeparti. Derimod vil tidligere eksistensberettigende kommunikation fra DR i højere grad placere sig nær regeringen og Dansk Folkepartis forventninger. Dette skyldes, at det centrale i de to

kommunikerede diskurser ville have en større lighed; både i forhold til, hvad der sættes centralt i diskurserne, men også hvad angår brugen af en differentiell artikulatork logik.

11.2 Oppositionspartiernes italesættelse af DRs rolle

Hvor ovenstående analyseafsnit behandler regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation, vil nærværende del stille skarpt på oppositionspartiernes forventninger til DRs rolle som medieorganisation i 2018. Mens regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation behandles i samme analyseafsnit, vil specialet på lige vis iagttage oppositionens kommunikation i ét samlet analysekapitel. Som begrundet tidligere skyldes analysens samling af partierne i én analyse først og fremmest, at iagttagelsepunktet for analysen er kommunikation og de diskurser, kommunikationen trækker på, frem for en egentlig aktøranalyse, hvor partiernes politiske baggrund behandles. Stilles der skarpt på oppositionens politiske kommunikation, står det klart, at italesættelsen af den mediepolitiske situation, herunder DRs aktuelle rolle, indeholder flere elementer, der går igen i kommunikationen på tværs af partierne.

11.2.1 DR som garant for en sammenhængskraft

Dykket der ned i kommunikationen fra de respektive oppositionspartier, kan det som nævnt iagttages, at mange elementer går igen, og særligt et fokus på DRs rolle som facilitator for en dansk sammenhængskraft kan observeres flere gange i kommunikationen. I et medieudspil skriver et af oppositionspartierne, Alternativet, eksempelvis, at det endelige medieforlig skal:

“(...) sikre et stærkt DR, der fortsat har rollen som bærende og formidlende samfundsinstitution i Danmark. Det handler i sidste ende om at sikre dansk kultur, social sammenhængskraft og have et stærkt værn mod udenlandske fake news-interesser” (Alternativet, 2018: 3).

Her artikulere Alternativet DRs rolle som værende en bærende og formidlende samfundsinstitution i Danmark, der skal sikre både dansk kultur og en social sammenhængskraft. Ydermere tilegnes DR en rolle som et værn, der skal sikre kulturen og sammenhængskraften fra udenlandske fake news-interesser.

Alternativets iagttagelse af DRs rolle som garant for en sammenhængskraft deles af Socialdemokratiet, der i sit medieudspil sætter ord på, hvad medieforliget ifølge partiet bør

indeholde. Her skriver partiet, at der er *"behov for en reform af DR, der sikrer, at DR fortsat kan være et samlende mediehus for alle danskere. Og ikke mindst fortsat være en stærk national medieinstitution"* (Socialdemokratiet, 2018: 4).

I citatet sættes DR som det samlende mediehus, der repræsenterer alle danskere, hvilket det kommende medieforlig, ifølge Socialdemokratiet, skal understøtte. Her iagttager partiet desuden DR som en stærk national medieinstitution, der med forliget skal forblive i denne rolle. Endnu en gang kan det iagttages at DR skal være et mediehus, der skaber en sammenhængskraft.

11.2.2 Sammenhængskraft som nodalpunktet

Iagttagelsen af DR som en samlende instans for danskerne og som en organisation, der skaber sammenhængskraft i Danmark, artikuleres generelt af hele oppositionen (Østergaard; 2018; Søndergaard, 2018; Socialdemokratiet, 2018: 4; Alternativet, 2018: 3; Mark, 2018: 8). Med afsæt i ovenstående empiriske eksempler og referencer synes 'sammenhængskraft' derfor at kunne identificeres som et nodalpunkt i oppositionens samlede kommunikation om forventningerne til DRs rolle som medieorganisation. Udover de fremhævede eksempler fra Socialdemokratiet og Alternativet dukker sammenhængskraften eksempelvis op som et privilegeret knudepunkt i SFs medieudspilskommunikation. Her uddyber medieordfører Jakob Mark et behov for en styrkelse af DRs rolle med det udgangspunkt, at Danmark skal hænge sammen. Dette behov skærpes ved at belyse en negativt betonet udvikling, hvor danskerne klumper sig sammen og mister forståelsen for hinanden. Mark skriver:

"Hvis ikke vi gør noget, så knækker Danmark midt over. Uligheden stiger, befolkningsgrupper klumper sig sammen, og der bliver længere fra by til land og fra land til by. Vi mister forståelsen for hinanden, og vi ender med at leve i små osteklokker, hvor vi giver hinanden ret i stedet for at udfordre hinanden. (...) Danmark skal hænge sammen" (Mark, 2018: 8).

Det kan her iagttages, at sammenhængskraft endnu en gang står centralt i kommunikationen, da det artikuleres, at Danmark skal hænge sammen, og hvis ikke der sker handling, så knækker Danmark midt over. Her peger SF på en stigende ulighed, befolkningsgrupper, der klumper sig sammen, og at kløften mellem land og by bliver større. Samtidig betyder et

svagere DR ifølge SF, at danskerne ender op i små osteklokker, hvor det at give hinanden ret vinder frem i stedet for evnen til at udfordre hinanden. Dette er ifølge partiet alt sammen med til, at danskernes forståelse for hinanden går tabt. At Danmark skal hænge sammen, udpensler SF flere gange i kommunikationen, hvor partiet italesætter, at DR skal stå for *“varetagelsen af samfundets sammenhængskraft og fælles forståelse”* (Mark, 2018: 5).

11.2.3 Sammenhængskraftens konstitutive yderside

Mens kommunikationen fra oppositionspartierne flittigt optegner forventningerne til DRs rolle anno 2018 med elementer, der understøtter, hvad DRs opgave synes at være, så sættes der samtidig flere elementer på den konstitutive yderside. Eksempelvis skriver Radikale Venstre:

“Kultur, identitet og fællesskab skabes i høj grad af fælles oplevelser og referencer. Matador, Mads og Monopolet, Bamse og Kylling. Transmissionen af håndbolddamernes OL-guld i 1996. Det er produktioner, der binder os sammen. Men de fællesskaber er vi i risiko for at miste i fremtiden, fordi brugerne forsvinder til udenlandske streamingtjenester” (Stampe, 2016).

I ovenstående artikulation kan det iagttages, at elementerne ‘binder os sammen’ og ‘fælles oplevelser og referencer’ står centralt. Deres centrale placering forstærkes, da Radikale Venstre vælger at referere til tidligere DR-programmer som noget, der har skabt et fælles referencepunkt. Her fremhæves tv-serien Matador, børneserien Bamse og Kylling, radioprogrammet Mads og Monopolet samt håndbolddamernes OL-guld i 1996 alle som begivenheder, hvor DR har skabt et fællesskab og ‘bundet os sammen’, som det artikuleres. Disse fælles referencer, som partiets kommunikation tegner op, konstrueres samtidig i et konfliktuelt forhold til det, der defineres som udenlandske streamingtjenester, som partiet senere har udpenslet som *“Spotify, Netflix, HBO”* der ifølge partiformand Morten Østergaard *“udfordrer danskproduceret indhold”* (Østergaard, 2018).

Derfor kan der iagttages et konfliktende forhold til streamingtjenester og udenlandske servicere. Dette forhold går igen hos samtlige af de andre oppositionspartier, da både Socialdemokratiet, SF, De Radikale og Alternativet udpeger Facebook, Google og Netflix som konkrete eksempler på udenlandske medieorganisationer, der udfordrer den danske

sammenhængskraft (Socialdemokratiet, 2018: 2; Mark, 2018: 10; Østergaard, 2018; Alternativet, 2018: 3). Eksempelvis skriver Socialdemokratiet: *"Aktører som Google og Facebook tjener flere og flere af de danske annoncekroner. Uden at bidrage til finansieringen af dansk indhold"* (Socialdemokratiet, 2018: 2), mens Alternativet skriver, at det kommende medieforlig skal klæde danske medier på til at agere i en global medievirkelighed. Partiet uddyber ved at understrege, at danske medier, herunder DR, ikke er påvirket af konkurrence hinanden imellem på samme måde, som *"de er af konkurrencen fra globale medieorganiseringer, som f.eks. Facebook, Google, Discovery og Netflix, der i tiltagende grad bestemmer markedsvilkårene"* (Alternativet, 2018: 3).

I de ovenstående tekstuddrag artikuleres de internationale medieorganisationer som aktører og globale medieorganiseringer, der definerer markedsvilkårene og i stigende grad tjener danske annoncekroner - dog uden at der bidrages til at finansiere dansk indhold. Iagttagelsen af eksempelvis Facebook og Google som aktører, der ikke aktivt bidrager til Danmark går igen i SFs kommunikation, der endvidere italesætter, at organisationerne ikke betaler dansk skat. Her skriver SF:

"Det er hverken ret eller rimeligt, at streamingtjenester som HBO og Netflix, der omsætter for over en halv milliard i Danmark, ikke betaler skat i Danmark (...) internationale giganter som Google, Amazon og Facebook er med til at udhule det danske annoncemarked uden at betale skat til Danmark" (Mark, 2018: 11).

Med disse iagttagelser kan det hermed konstateres, at oppositionen står samlet i fikseringen af internationale medieorganisationer som værende nogle, der udfordrer den danske sammenhængskraft, samtidig med at flere af oppositionspartierne i kommunikationen fremhæver, at organisationerne har en negativ økonomisk effekt for Danmark. Med indskrivningen af de globale medieorganisationer som aktører, der på flere parametre truer sammenhængskraften, synes kommunikationen at skabe et antagonistisk forhold mellem netop sammenhængskraften og de globale medieorganisationer, da disse antagoniseres i konstruktionen af den konstitutive yderside.

11.2.4 Artikulatorisk logik: Oppositionens kommunikation gennemsyres af ækvivalens

Hvor det tidligere er blevet belyst, at oppositionen fikserer mening ud fra ‘sammenhængskraft’ som kommunikationens nodalpunkt, kan det iagttages, at partierne kæder en række elementer sammen omkring nodalpunktet.

Her kan det udledes, at den ækvivalente artikulatoriske logik er gennemgående i kommunikationen i kraft af, at den konsekvent sætter fikseringen af elementerne omkring nodalpunktet ‘sammenhængskraft’ over for det, som ‘sammenhængskraft’ og elementerne ikke er. Dette ses eksempelvis i den tidligere behandlede artikulation fra Radikale Venstre, hvor kommunikationen fikserer DR-programmerne ‘Matador’, ‘Mads og Monopolet’, ‘Bamse og Kylling’ og ‘håndbolddamernes OL-guld i 1996’ som noget, ‘der binder os sammen’ (Stampe, 2016). Her kan det iagttages, at DR-programmerne opgiver noget af deres partikularitet for at få mening som programmer, der medvirker til at binde danskerne sammen, herunder at skabe en sammenhængskraft. Hvad der gør elementerne omkring nodalpunktet ækvivalente er deres fælles afstandtagen til de internationale medieorganisationer, der artikuleres som noget, der kan få sammenhængskraften til at smuldre.

Dette er et mønster, der går igen hos flere af partierne, hvor elementerne, der trækker på sammenhængskraft som det centrale tegn, må opgive partikularitet for at stå sammen mod konkurrencen fra de internationale medieaktører. Et andet parti, som artikulerer mening ud fra denne ækvivalente logik, er Socialdemokratiet. Partiet skriver:

“Aktører som Google og Facebook tjener flere og flere af de danske annoncekroner. Uden at bidrage til finansieringen af dansk indhold (...) Der har aldrig været større behov for stærke danske medier, der kan levere godt, danskproduceret indhold, der styrker dansk sprog og kultur og appellerer til alle dele af befolkningen. Så vi fortsat har noget at være fælles om”
(Socialdemokratiet, 2018: 2).

Her understreger Socialdemokratiet et behov for stærke danske medier til at levere godt danskproduceret indhold til ‘alle dele af befolkningen’, hvilket ifølge partiet sikrer, at der fortsat er noget, danskerne kan ‘være fælles om’. Med ovenstående artikulation kæder

kommunikationen 'dansk sprog', 'kultur' og 'danskproduceret indhold' sammen, som noget danskerne kan være fælles om, og som nogle elementer, der alle står i et modsætningsforhold til Google og Facebook.

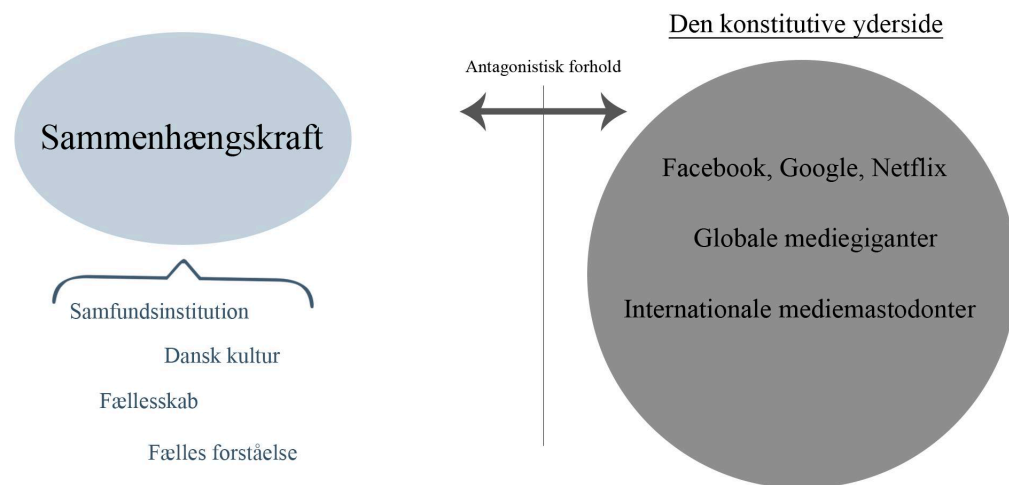
11.2.5 Opsummering: Oppositionens kommunikation trækker på en sammenhængskrafts-diskurs

Følgende afsnit har til formål at opsummere analysen af oppositionens politiske forventninger til DRs rolle i dagens mediebillede. Som det pointeres gennem analysen, kan sammenhængskraft iagttages som et centralt element i samtlige oppositionspartiers kommunikation. Det kan derfor opsummeres, at oppositionens kommunikation cirkulerer om sammenhængskraft som artikulationernes nodalpunkt, og partierne trækker således på en *sammenhængskraftsdiskurs*, hvor DR skal styrke sammenhængskraften ved at agere samlende mediehus. Her har DR ifølge oppositionen til opgave at binde danskerne sammen og sikre et fællesskab og en referenceramme.

Sammenhængskraftsdiskursen artikuleres herudover som værende truet af internationale medieorganisationer som Facebook, Google og Netflix, der antagoniseres som sammenhængskraftsdiskursens konstitutive yderside. I forlængelse heraf kan det iagttages, at oppositionens artikulation af sammenhængskraftsdiskursen bærer præg af den ækvivalente logik. Dette skyldes, at de elementer, der artikuleres som værende en del af sammenhængskraftsdiskursens identitet, opgiver partikularitet for at stå sammen mod de globale medieorganisationer, der antagoniseres som en trussel mod den sammenhængskraft, som DR skal være garant for.

Sammenhængskraftsdiskursen kan ses i følgende illustration:

Oppositionspartierne

Figur 6: Som det vises på ovenstående illustration, står 'sammenhængskraft' som det allestedsnærværende element i oppositionens kommunikation, der tager afsæt i en sammenhængskraftsdiskurs. Samtidig tegner oppositionens kommunikation en antagoniseret konstitutiv yderside op, hvor globale medieorganisationer, herunder Facebook og Google, sættes som en trussel mod den danske sammenhængskraft.

11.2.6 Hvordan positionerer DRs kommunikation sig med oppositionens forventninger?

Mens forrige analyseafsnit gennemgår oppositionens mediepolitiske kommunikation, vil nærværende afsnit stille skarpt på, hvordan oppositionens kommunikation positionerer sig sammenholdt med DRs egen eksistensberettigende kommunikation, som præsenteres i delanalyse 1.

Efter behandlingen af oppositionens kommunikation kan det iagttages, at DR og oppositionen har flere slående ligheder i deres argumentation. Hvor DRs kommunikation aktiverer en dansk indholdsdiskurs i medieorganisationens aktuelle publikationer, så synes oppositionens kommunikation at centrere sig om en sammenhængskraftsdiskurs. Hvor nodalpunkterne dansk indhold og sammenhængskraft selv sagt ikke er ens, er den mening, der frembringes omkring nodalpunkterne, dog ikke langt fra hinanden. Dette skyldes særligt den ækvivalente artikulatiske logik, der gør sig gældende i begge parter kommunikation, hvor der tegnes en klar konstitutiv yderside op, som elementerne omkring henholdsvis dansk indhold og sammenhængskraft indordner sig for at få sin betydning. Denne konstitutive yderside udmønter sig i form af globale medieorganisationer som Facebook, Google og Netflix, der

flere gange artikuleres som dem, der truer dansk indhold og sammenhængskraften i Danmark. Eksempelvis artikulerer Socialdemokratiet i tråd med DR, at Facebook, Google og Netflix understøtter behovet for stærke danske medier, der kan levere dansk indhold.

Det kan således opsummeres, at den konstitutive yderside fikseres mere eller mindre ens med et gennemgående aktørfokus hos både DR og oppositionen. Tilmed kan det iagttages, at det er præcis de samme aktører, som DR og oppositionen fremhæver som værende en trussel mod henholdsvis dansk indhold og sammenhængskraften i Danmark.

11.3 Delkonklusion

Med delanalyse 2's behandling af de politiske partiers iagttagelser står det klart, at den politiske kommunikation omhandlende DRs rolle i dagens mediebillede er splittet mellem regeringen og støttepartiet Dansk Folkeparti på den ene side og oppositionspartierne på den anden. Dette viser sig først og fremmest gennem de behandlede artikulationers nodalpunkt, hvor regeringen og Dansk Folkepartis kommunikation kredser om 'kvalitetsindhold' som det centrale knudepunkt i *kvalitetsindholdsdiskursen*. Kvalitetsindholdsdiskursen skærpes i kraft af diskursens konstitutive yderside, hvor kommunikationen sætter det nuværende DR som en 'mediemastodont', der er blevet alt for stor. Her ser regeringen og Dansk Folkeparti hellere et fokus på kvalitetsindhold, der i kommunikationen særligt fikseres gennem nyheder, kultur og historie som elementer, der skal fokuseres på med øje for, at DR kan skabe kvalitetsindhold.

Hos oppositionen drejer kommunikationen i en anden retning, da nodalpunktet for den mediepolitiske kommunikation kan udledes at være 'sammenhængskraft'. Her identificerer specialet *sammenhængskraftsdiskursen*, som kan iagttages at være gennemtrængende i kommunikationen hos samtlige partier i oppositionen. I oppositionens kommunikation italesættes det som værende DRs opgave at agere samlende mediehus for befolkningen, der bindes sammen, får fællesskab og sikres en referenceramme gennem DRs indsats. Her sættes de internationale medieorganisationer, herunder Facebook, Google og Netflix, på ydersiden i et antagonistisk forhold til den sammenhængskraft, DR fikseres som garant for.

DRs egen eksistensberettigende kommunikation positionerer sig således på forskellig vis i forhold til de to identificerede diskurser i den politiske kommunikation. Rettes blikket mod oppositionens kommunikation, kan der iagttages stor lighed med DRs egen kommunikation -

dels i forhold til, hvad der står centralt for kommunikationen, men også hvad der truer DRs virke. Anderledes ser det ud, når organisationens selvlegitimerende kommunikation anskues i forhold regering og Dansk Folkepartis forventninger. Her sætter regeringen og Dansk Folkeparti andre forhold til grund for DRs virke, end organisationen selv gør. Det er dog et forhold, som ikke er helt fremmed i forhold til DRs eksistensberettigende kommunikation, da DR tidligere selv har haft et lignende fokus i organisationens kommunikation.

“

Spørgsmålet bliver hermed, hvordan DR bedst kan tilfredsstille egne og politiske forventninger, hvor der både tages højde for organisationens egen retning samt de mediepolitiske italesættelser fra Christiansborg?

”

12. Anbefalinger til DRs eksistensberettigende kommunikation

Efter at afhandlingen har fokuseret på, hvordan DRs eksistensberettigende kommunikation har udviklet sig over tid, og hvordan denne kommunikation positionerer sig i forhold til politiske forventninger anno 2018, vil blikket nu blive vendt i en ny retning. Specialet vil med nærværende afsnit søge at komme med forslag til, hvordan DR kan forbedre sin eksistensberettigende kommunikation fremadrettet. Inden konkrete forslag gives, vil det først blive belyst, hvad der ligger til grund for de forslag, som fremlægges.

12.0.1 Politisk rammesætning

Som tidligere præsenteret fastsættes DRs rammer fra politisk hånd. Derfor må det anses at være i DRs interesse så vidt muligt at knytte an til den politiske dagsorden. Hermed ikke sagt at DR gennem sin eksistensberettigende kommunikation direkte skal henvende sig til politiske partier og bekende en bestemt kulør rent parlamentarisk. Men da det politiske landskab på Christiansborg imidlertid spiller en så fundamental rolle for DRs økonomiske rammer og øvrige virke, synes udgangspunktet at være, at også DRs eksistensberettigende kommunikation må interessere sig for de politiske forventninger til organisationen. Dette forhold kredser DR også selv om i ”Dansk indhold til alle”, hvor der indledningsvist skrives:

“Folketingets partier skal i foråret 2018 forhandle om en ny mediepolitisk aftale. Hvis befolkningen i Danmark fortsat skal have adgang til og bruge dansk indhold af høj kvalitet, skal de rette betingelser være på plads. Det kræver, at medierne også fremover har gode rammebetingelser for produktion og distribution af dansk indhold, og at der eksisterer stærke og synlige danske aktører, som borgerne kender og har tillid til” (DR, 2017b: 1).

Derfor kan det iagttages, at DR selv anerkender den politiske indflydelse på DRs virke, herunder organisationens rammevilkår, og det må antages at være til DRs fordel, hvis organisationen i udformningen af dens eksistensberettigende kommunikation søger mod en overensstemmelse med de forventninger, der italesættes fra politisk side.

12.0.2 DRs egne forventninger

Ét aspekt er, hvad der fra politisk hånd sættes af forventninger til DR; et andet er, hvad DR har af forventninger til sig selv i forhold til grunden for organisationens virke. Disse

forventninger har nærværende speciale fremanalyseret i delanalyse 1, hvor det er blevet konkluderet, at DR anno 2018 forsøger at fiksere en mening omkring sit virke med afsæt i en bestemt dansk indholdsdiskurs. Denne analytiske pointe gør sig på samme vis gældende i det tidligere citat, hvor DR blandt andet skriver: *“Hvis befolkningen i Danmark fortsat skal have adgang til og bruge dansk indhold af høj kvalitet, skal de rette betingelser være på plads”* (DR, 2017b: 1).

En udmelding, der bekræfter DRs egen normativitet i kraft af, at organisationen ønsker et fortsat fokus på det danske indhold. Samtidig understreger citatet, at organisationen er bevidst om, at der er politiske betingelser, som skal opfyldes for, at DRs fokus på dansk indhold kan opnås. Spørgsmålet bliver hermed, hvordan DR bedst kan tilfredsstille egne og politiske forventninger, hvor der både tages højde for organisationens egen retning samt de mediepolitiske italesættelser fra Christiansborg? Dette vil vi i det følgende forsøge at svare på i form af to kommunikationsstrategiske anbefalinger til DR. Her vil vi rette blikket mod, hvordan DR fremadrettet kan fortsætte med at kommunikere med afsæt i egne forventninger samtidig med, at de politiske forventninger, der italesættes på Christiansborg, tilgodeses.

12.1.1 Anbefaling nr. 1: DR som en samlende instans for, hvad der er dansk

Tages der afsæt i DRs egen normativitet, står det klart, at DR både tidligere og i høj grad også i organisationens nyere kommunikation, stiller skarpt på det danske som et kernebegreb, DR skal sikre gennem sit arbejde. Som afhandlingens analyse viser, gør dette forhold sig gældende i ”Dansk indhold til alle”, hvor DR søger at berettige sin rolle som medieorganisation forud for det kommende medieforlig. Her synes fokus på dansk indhold at være allestedsnærværende - herunder de faktorer, der ifølge DR truer fremtidens indhold, hvor DR eksplicit nævner en række internationale aktører som en trussel for organisationens arbejde. Men hvordan flugter DRs udmeldinger om dansk indhold som en vital prioritering med de politiske partiers forventninger til medieorganisationen?

Her er det interessant at stille ind på særligt oppositionens mediepolitiske kommunikation, for som det påpeges i delanalyse 2, synes DRs fokus på dansk indhold og oppositionens interesse for sammenhængskraft ikke at ligge langt fra hinanden. Særligt er de to parter kommunikation næsten identisk, hvad angår den trussel, som italesættes mod henholdsvis dansk indhold og sammenhængskraften. Her understreger både DR og oppositionspartierne

en udefrakommende trussel i form af internationale aktører, herunder Facebook og Google, der truer dansk indhold og sammenhængskraft.

Med afsæt i DRs egen normativitet kan nærværende speciale derfor anbefale DR, at organisationen i sine fremtidige kommunikationsstrategiske overvejelser fortsat vægter italesættelsen af DR som en organisation, der prioriterer det danske indhold. Hermed skal DR fortsat vægte sin rolle som en organisation, der tager ansvar for dansk indhold og behandler det som noget, der ikke nødvendigvis er givet for den danske befolkning - men derimod står truet på grund af konkurrencen fra udenlandske aktører, der ikke ser den samme værdi i indhold, der er danskproduceret.

Samtidig vil et fortsat fokus på DR som en samlende instans for, hvad der er dansk, kunne tilgodese de forventninger, der italesættes fra politisk hånd blandt oppositionspartierne. Her ser oppositionspartierne DR som garant for netop danske værdier, der kan skabe en sammenhængskraft hos befolkningen og som en organisation, der agerer værn mod de internationale medieorganisationer, som truer selv samme sammenhængskraft. Med afsæt i afhandlingens analyseresultater kan organisationen derfor med fordel fortsætte kommunikationen i det danske indholdsspor og fokusere på sammenhængskraft som et centralt element, hvilket dansk indhold kan være med til at skabe.

Her bør det bemærkes, at ovenstående anbefaling udelukkende går på, hvordan DR kan optimere sin kommunikation i forhold til at flugte med oppositionspartierne. Det vil sige, at anbefalingen ikke nødvendigvis appellerer til den nuværende regering samt støttepartiet Dansk Folkeparti, der i sin kommunikation sætter forventningerne til DR i et ganske andet lys. Derfor vil følgende handleanvisning stille skarpt på, hvordan DR i højere grad kan kommunikere meningsfuldt til den nuværende regering og Dansk Folkeparti.

12.1.2 Anbefaling nr. 2: Sæt øget fokus på kvalitetsindhold

Stilles der skarpt på de politiske forventninger, som er blevet fremanalyseret i specialets delanalyse 2, kan det iagttages, at kvalitetsindhold står centralt i kommunikationen fra regeringen og Dansk Folkeparti i forhold til deres forventninger til DRs virke. De pågældende politiske partier mener nemlig, at DR skal fokuseres mod organisationens kerneopgave, hvilket ifølge partierne er at levere kvalitetsindhold.

Hvis DRs eksistensberettigende kommunikation, som analyseret i delanalyse 1, inddrages, kan det iagttages, at kvalitetsindhold ikke står centralt i organisationens nuværende kommunikation, hvor det derimod er dansk indhold, som er i fokus. Dog har analysen samtidig vist, at selvom kvalitetsindhold ikke står centralt i organisationens nuværende kommunikation, så har DR erfaring med at benytte kvalitet i organisationens tidligere selvlegitimering. Dette gjorde sig gældende i årene fra midt 1980'erne indtil slutningen af 1990'erne, hvor kvalitetsbegrebet var centreret i størstedelen af DRs eksistensberettigende kommunikation.

Derfor kan det anbefales, at DR i organisationens fremadrettede eksistensberettigende kommunikation tildeler fokus på kvalitetsindhold en mere central rolle, da det i høj grad forventes af regeringen og Dansk Folkeparti i forhold til DRs virke. I den forbindelse kan det anbefales, at DR kigger tilbage i historien og ser på, hvordan organisationen tidligere har anvendt kvalitetsbegrebet centralt i organisationens eksistensberettigende kommunikation. Dette med baggrund i, at DR tidligere har udsendt selvlegitimerende materiale, hvor kvalitetsbegrebet har været centreret, hvorfor det kan vurderes, at der derfra er erfaring at hente.

13. Konklusion

Med baggrund i afhandlingens samlede analytiske arbejde er vi nået til en position, hvor vi er i stand til at opsummere specialets fund og besvare den stillede problemformulering. Formålet med afsnittet vil være at få de forskellige analytiske pointer samlet, så specialets konklusion kan træde frem i en helhed. Da præsentationen af afhandlingens problemformulering har fundet sted mange afsnit tilbage, vil denne her blive genopfrisket:

Hvordan kan det iagttages, at DR har legitimeret organisationens eksistensberettigelse siden monopolbrudstiden, og hvordan positionerer DRs kommunikation sig i forhold til de politiske forventninger anno 2018?

Besvarelsen af problemformuleringen har taget form gennem to delanalyser, hvor delanalyse 1 har haft som sit formål at besvare første del af problemformuleringen. Derfor har fokus i denne delanalyse været på, hvordan DR har berettiget sin eksistens siden monopolbrudstiden. I den forbindelse er tre nedslagspunkter blevet fremanalyseret. Det første nedslagspunkt har analyseret tiden omkring monopolbruddet, og her har analysen fokuseret på, hvordan DRs kommunikation dengang trak på en *kvalitetsdiskurs*. Centralt i denne diskurs stod, at DRs eksistens var berettiget, da organisationens arbejde var ensbetydende med kvalitet. Analysen har vist, at artikulationerne omkring kvalitet var meget positive i den forstand, at kvalitet blev kædet sammen med en lang række af forskellige elementer, uden at disse blev artikuleret mod en bestemt yderside, og i den forbindelse skulle opgive noget af deres selvstændighed. Det vil sige, at selvom DRs eksistensberettigende kommunikation i 1980'erne havde et centralt fokus på kvalitet, så blev det artikuleret i mange forskellige sammenhænge, hvor en bred række af elementer kunne indgå.

Fokus på kvalitet, har analysen vist, var et centralt element, der fortsatte i DRs eksistensberettigende kommunikation indtil slutningen af 1990'erne. Her er det blevet fremanalyseret, at der skete et skift i og med, at der i DRs kommunikation blev aktiveret en ny diskurs som grundlaget for organisationens eksistens, nemlig *danskhedsdiskursen*. At denne diskurs kunne iagttages at gøre sin entré skyldes, at fokus på det danske og danskheden stod helt centralt i den kommunikation, som organisationen lagde til grund for sit virke. Analysen har her vist, at optegnelsen af danskhedsdiskursen i DRs kommunikation skete ved, at diskursen i højere grad end tidligere blev optegnet i kraft af, hvad diskursen ikke

indeholdt, og hvad den konstitutive yderside dermed bestod af. Her blev konkrete medieaktører nævnt, da disse, ifølge DR, ikke havde fokus på det danske. I forlængelse af at ydersiden i diskursen blev konkret, har analysen vist, at ydersiden spillede en mere konsekvent rolle i kommunikationen. Hvor DR tidligere havde haft fokus på positivt at artikulere, hvad organisationen stod for, så begyndte de enkelte elementer i danskhedsdiskursen mere konsekvent at blive samlet i kraft af deres fælles afstandtagen til ydersiden. Derfor fremstod den diskurs, som DRs eksistensberettigende kommunikation tog sit udgangspunkt i, generelt mere orienteret mod at fokusere på negativiteten hos ydersiden frem for egne fordele og positivitet.

Analysen af DRs eksistensberettigende kommunikation har vist, at fokus på det danske fortsatte fra slutningen af 1990'erne og frem til i dag. Dog kan der iagttages et mindre skifte, hvor danskhedsdiskursen i DRs nyere kommunikation udvikler sig til en *dansk indholdsdiskurs*. Her står det danske stadig som et centralt aspekt i DRs eksistensberettigende kommunikation - dog nu som et element, DR har et ansvar for at levere gennem et fokus på dansk indhold. DRs aktualisering af dansk indhold vurderes at blive skærpet yderligere i organisationens nyere kommunikation, hvilket særligt skyldes DRs konstruktion af udefrakommende medieorganisationer, herunder Facebook, Google og Netflix, som værende en trussel mod dansk indhold.

Hermed kan det med delanalyse 1 iagttages, at DRs eksistensberettigende kommunikation har udviklet sig fra at tage afsæt i en kvalitetsdiskurs, hvor fokus var på egne kvaliteter som medieorganisation til en danskhedsdiskurs, der i dag tager form som en dansk indholdsdiskurs. Her optegnes DRs ansvar for at levere dansk indhold i høj grad af en afstandtagen til de aktører, der truer det danske indhold i skikkelse af de internationale medieorganisationer.

Hvor delanalyse 1 har haft sit blik rettet mod at analysere DRs egen eksistensberettigende kommunikation, så har delanalyse 2 haft fokus på politiske forventninger anno 2018 for at kunne analysere, hvordan DRs kommunikation positionerer sig i forhold til disse. For at besvare dette spørgsmål er de politiske forventninger til DR først blevet fremanalyseret. Her har det vist sig, at der fra politisk hånd overordnet set er to forventninger til stede. For det første er der regeringen og Dansk Folkepartis forventninger til DRs virke, som italesættes

med afsæt i en *kvalitetsindholdsdiskurs*. I denne kvalitetsindholdsdiskurs artikuleres nyhedsformidling, kulturformidling og historieformidling som elementer, der alle er udtryk for kvalitetsindhold, og som derfor skal stå centralt i DRs virke. I den forbindelse tegnes kvalitetsindholdsdiskursens yderside op, hvilket i kommunikationen fastlægges som det nuværende DR, da det bestemmes som værende en alt for stor mediemastodont. For det andet er det fremanalyseret, at oppositionens forventninger til DRs virke kommunikeres med afsæt i en *sammenhængskraftsdiskurs*. Her italesættes det at være DRs opgave at agere samlende mediehus for den danske befolkning, der gennem et fokus på sammenhængskraft bindes sammen, opnår fællesskab og sikres en referenceramme. Oppositionen tegner, ligesom Dansk Folkeparti og regeringen, en yderside op. Her aktiveres sammenhængskraftsdiskursens yderside gennem de internationale medieorganisationer Facebook, Google og Netflix, der fikseres som aktører, der truer den danske sammenhængskraft, som DR har til opgave at sikre.

Analysen har vist, at DRs nuværende eksistensberettigende kommunikation positionerer sig i tråd med oppositionspartiernes forventninger, blandt andet fordi begge parter ser de internationale medieorganisationer som en klar trussel mod henholdsvis dansk indhold og sammenhængskraften i Danmark. Derimod er der manglende overensstemmelse mellem regeringen og Dansk Folkepartis forventninger til DRs virke og DRs egen eksistensberettigende kommunikation, da partierne mener, at DR skal fokusere sit indhold og lægge vægt på kvalitetsindhold.

Det bliver på denne baggrund kandidatafhandlingens konklusion, at DRs eksistensberettigende kommunikation over tid har udviklet sig fra at have sit fokus på, hvad organisationen iagttager som sin egen positivitet til i højere grad at legitimere sig selv gennem optegningen af en negativ yderside. Ligeledes kan vi slutteligt konkludere, at denne form for kommunikation i 2018 bedst positionerer sig med de politiske forventninger, der gør sig gældende hos oppositionspartierne i det danske Folketing.

14. Litteraturliste

- Alternativet (2018). *Et forsvar for demokrati og fremtidens public service*. Lokaliseret den 17. april 2018 på:
<https://alternativet.dk/politik/politiske-udspil/et-forsvar-demokrati-fremtidens-public-service>
- Andersen, N. Å. (1999). *Diskursive analysestrategier*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Andersen, N. Å., Esmark, A. & Laustsen, C. M. (2005). *Poststrukturalistiske Analysestrategier*. Roskilde Universitetsforlag.
- Banke, Lars M (2004). *Radio- og tv-lovgivning*. Forlaget Thomsen.
- Bock, Mette (2017, 24. maj). *Mette Bock om public service: Vi har sovet i timen*. Altinget. Lokaliseret den 14. marts 2018:
<https://www.altinget.dk/kultur/artikel/mette-bock-om-public-service-vi-har-sovet-i-timen>
- Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2010). *Kvalitative metoder - en grundbog*. Hans Reitzels Forlag.
- Butcher, Henrik Axel (2016, 20. juni). *Fremtidens public service kan se helt anderledes ud*. Altinget. Lokaliseret den 15. marts 2018 på:
<https://www.altinget.dk/artikel/fremtidens-public-service-kan-se-helt-anderledes-ud>
- Dansk Folkeparti (2016). *Medier til hele Danmark*. Lokaliseret den 15. marts 2018 på:
<https://danskfolkeparti.dk/wp-content/uploads/2017/06/Medier-til-hele-Danmark1.pdf>
- Dansk Industri (2017, august). *Fremtidens Public Service*. Dansk Industri. Lokaliseret den 6. april 2018 på:
[https://digital.di.dk/SiteCollectionDocuments/PolitiskeUdspil/DI%20Digital%20_Public%20Service%202017_PRINT%20\(AUG\).pdf](https://digital.di.dk/SiteCollectionDocuments/PolitiskeUdspil/DI%20Digital%20_Public%20Service%202017_PRINT%20(AUG).pdf)

DR (1992). Året før året. I: DR, *Beretning og regnskab 1992*. DR.

DR (1994). *DR 1995-2005: En redegørelse om DRs idégrundlag, programpolitik og udvikling*. DR.

DR (1997). *Det vil DR i 1998*. DR.

DR (1999). *Danskernes DR*. DR.

DR (2001). *Fakta om DR*. DR.

DR (2009). *DR - med betydning for alle danskere*. DR.

DR (2017a). *DRs ambitioner for den kommende medieforligsperiode*. DR. Lokaliseret den 15. februar 2018 på:
<https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/drs-ambitioner-den-kommende-medieforligsperiode>

DR (2017b, 29.november). *Dansk indhold til alle*. Lokaliseret den 20. februar 2018 på:
<https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/drs-ambitioner-den-kommende-medieforligsperiode>

DR (2018). *1963 – 1988: Ny radiokanal til unge, kultserien Matador og monopolbrud*. DR. Lokaliseret den 15. marts 2018 på:
<https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/1963-1988-ny-radiokanal-til-unge-kultserien-matador-og-monopolbrud>

Feifer, Mette (2018, 5. april). *Medieudspil giver mere fokuseret og samarbejdende DR - men dansk indhold svækkes*. Dansk Erhverv. Lokaliseret den 6. april 2018 på:
<https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/medieudspil-giver-fokuseret-dr-men-svakker-dansk-indhold/>

Fogde, Julie (2017, 18. oktober). *Danske Medier har otte ønsker til det kommende*

medieforlig. Mediawatch. Lokaliseret den 7. april 2018 på:
<https://mediawatch.dk/Medienyt/Aviser/article9958305.ece>

Hansen, Allan Dreyer (2002). Diskursteoriens politiske perspektiv. I: Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal, *Det radikale demokrati*. Roskilde Universitetsforlag.

Hansen, Allan Dreyer (2005). Diskursteori - postmarxistisk hegemonianalyse hos Laclau. I: Andersen, N. Å., Esmark, A. & Laustsen, C. M. (Red), *Poststrukturalistiske Analysestrategier*. Roskilde Universitetsforlag.

Hansen, Allan Dreyer (2017a). Analytiske aspekter i Laclau og Mouffes diskursteori. I: Hansen, Allan D., Demant, Jacob & Tanggaard, Lene. (Red), *Kvalitativ Analyse: Syv traditioner*. Hans Reitzel

Hansen, Allan Dreyer (2017b). *Folket eksisterer ikke - derfor har vi populisme: Om Laclaus Populismeteori*. Politik, Vol. (20) 10-28.

Heiner, Finn (1986). *PR for DR*. DRåben.

Hyldgaard, Kirsten (2006). *Videnskabsteori: En grundbog til de pædagogiske fag*. Roskilde Universitetsforlag.

Ingvorsen, Emil (2014, 11. januar). *DR-direktør: Vi skulle aldrig have betalt for Langkildes hest*: DR. Lokaliseret den 2. april 2018 på:
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/dr-direktoer-vi-skulle-aldrig-have-betalt-langkildes-hest>

Jensen, Hans Jørgen (1985). *Hvad Danmarks Radio bør stå for i 1985*. DRåben.

Jensen, Hans Jørgen (1985). *Væk med myter og sladder, slendrian og dårligt klima*. DRåben.

Jensen, Hans Jørgen (1990). *En nytårstale af generaldirektøren: Bliv farlig - tænk...!* DRåben.

Jensen, Hans Jørgen (1991). Danmarks Radio - for de få og for de mange. I: DR, *Beretning og regnskab 1991*. DR.

Justesen, Lise & Mik-Meyer, Nanna (2012). *Qualitative Research Methods in Organisation Studies*. Hans Reitzels Forlag.

Kenny, K., & Sriver, S. (2012). *Dangerously empty? Hegemony and the construction of the Irish entrepreneur*. Organization 19. Vol. (5)

Kjersgaard-Hansen, Kent & Mathiasen, Anders-Peter (2005, 9. november). *Koncertsal koster medarbejdere jobbet*. Journalisten.dk. Lokaliseret den 15. marts 2018 på:
<https://journalisten.dk/koncertsal-koster-medarbejdere-jobbet>

Kristensen, Frederik Buhl (2017, 5. august). *Sagen forfra: En millionløn kan koste DR milliarder*. Politiken. Lokaliseret den 3. april 2018 på:
<https://politiken.dk/kultur/medier/art6056772/En-ansats-millionløn-kan-koste-DR-milliarder>

Kulturministeriet (2018a). *Public service*. Lokaliseret den 5. april 2018 på:
<https://kum.dk/kulturpolitik/medier/mere-om-medier/public-service/>

Kulturministeriet (2018b). *Medieaftaler*. Lokaliseret den 5. april 2018 på:
<https://kum.dk/kulturpolitik/medier/medieaftaler/>

Laclau, Ernesto (1986). Hegemoni – en ny social logik. Interview fra 1985. I: Edelman et al., *Politisk strategi i firserne*. Aurora.

Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (2002). *Det radikale demokrati: Diskursteoriens politiske perspektiv*. Roskilde Universitetsforlag.

Laclau, Ernesto (2005). *On Populist Reason*. Verso.

Lynggaard, Kennet (2010). Dokumentanalyse. I: Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene, *Kvalitative metoder - en grundbog*. Hans Reitzels Forlag.

Mark, Jakob (2018). *SF's mediepolitik*. SF. Lokaliseret den 15. marts 2018 på:
<http://sf.dk/media/9451/sf-mediepolitik-2018.pdf>

Mediawatch (2011, 24. januar). *Farvel: Det var så Dråben*. Mediawatch. Lokaliseret den 16. marts 2018 på:
https://mediawatch.dk/Medienyt/Ugeblade_magasiner/article5176016.ece

Mediekommissionen (1983). *Betænkning om et øget dansk tv-udbud*. Lokaliseret den 13. maj 2018 på:
https://www.foxylex.dk/media/betaenkninger/Betaenkning_om_et_oeget_dansk_tv_udbud.pdf

Nielsen, Ragn (2016, 17. januar). *Koncerthuset fylder fem år: Skandalen er glemt*. DR. Lokaliseret 2. april 2018 på:
<https://www.dr.dk/nyheder/kultur/musik/koncerthuset-fylder-fem-aar-skandalen-er-glemt>

Nielsen, Rasmus (2017, 13. december). *Pas på medierne, kære politikere - de er afgørende for demokratiet*. Altinget. Lokaliseret den 16. marts 2018 på:
<https://www.alinget.dk/digital/artikel/kronik-pas-paa-medierne-kaere-politikere-de-er-afgoerende-for-demokratiet>

Nissen, Christian S. (1998). Introduktion. I: DR, *DR og den digitale fremtid*. DR.

Plummer, Kenneth D. & Rasmussen, Mogens M. (2005). Forord: Flere valgmuligheder. I: DR, *DR for dig og hele Danmark*. DR

Radiokommissionen (1970). *Betænkning afgivet af Radiokommisionen*. Lokaliseret den 13. maj 2018 på:

https://www.foxylex.dk/media/betaenkninger/Betaenkning_afgivet_af_radiokommissionen.pdf

Regeringen (2018a). *Licensen afskaffes og DR slankes*. Lokaliseret den 1. juni 2018 på:

<https://www.regeringen.dk/nyheder/licensforliget-medieudspil/>

Regeringen (2018b, 5. april). *Pressemøde om regeringens medieudspil*. Lokaliseret den 1. juni 2018 på:

<https://www.regeringen.dk/nyheder/regeringens-medieudspil-nye-medier-nye-vaner-nye-tider/pressemoeede-om-regeringens-medieudspil/>

Regeringen (2018c, 5. april). *Medieudspil*. Lokaliseret den 1. juni 2018 på:

<https://www.regeringen.dk/nyheder/regeringens-medieudspil-nye-medier-nye-vaner-nye-tider/>

Regeringen & Dansk Folkeparti (2018, 18. marts). *Aftale om fokusering af DR og afskaffelse af medielicensen*. Lokaliseret den 1. juni 2018:

<https://www.regeringen.dk/nyheder/licensforliget-medieudspil/>

Rønn, Maria Rørbye & Christiansen, Michael (2013). Forord. I: DR, *DR i 2013*. DR.

Sepstrup, Preben (1994). *TV i kulturhistorisk perspektiv 1954-1994*. Forlaget Klim

Slots og Kulturstyrelsen (2017, 1. juni): *Mediernes udvikling i Danmark: Globaliseringen af den danske mediebranche: Analyser af internationale aktørers betydning for det danske mediemarked, danske medieudbydere og dansk medieindhold*. Lokaliseret den 15. marts 2017 på:

<https://www.altinget.dk/misc/Mediernes%20udvikling%20i%20Danmark.pdf>

Socialdemokratiet (2018, 15. marts). *En stærk dansk stemme i en global medieverden*.

Socialdemokratiet. Lokaliseret den 30. marts 2018 på:

<https://www.socialdemokratiet.dk/da/nyhedsarkiv/2018/3/10-s-principper-for-det-kommende-medieforlig/>

Spicer, A & Bommel, K. van (2011). *Hail the Snail: Hegemonic Struggles in the Slow Food Movement*. Organization Studies 32 Vol. (12)

Stampe, Zenia (2016, 7. november). *Et mere dansk DR*. De Radikale.

Lokaliseret den 14. marts 2018 på:

<https://www.radikale.dk/content/et-mere-dansk-dr>

Søndergaard, Henrik (1994). *DR i tv-konkurrencens tidsalder*. Samfundslitteratur.

Søndergaard, Søren (2018, 5. april). *Uambitiøst og dybt skuffende medieudspil*. Enhedslisten.

Lokaliseret den 18. april 2018 på:

<https://enhedslisten.dk/2018/04/05/uambitioest-og-dybt-skuffende-medieudspil>

Torfin, Jacob (2013). Diskursteori. I: Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo. (Red),

Klassisk og moderne samfundsteori. Hans Reitzels Forlag.

Wille, Niels Erik (2007). *Fra tegn til tekst*. Samfundslitteratur.

Østergaard, Morten (2018, 17. marts). *Massiv spareplan for DR svækker vores fællesskab*.

De Radikale. Lokaliseret den 18. marts 2018 på:

<https://dig.radikale.dk/content/massiv-spareplan-dr-svaekker-vores-faellesskab>